

Täiskasvanute
hingamispäevakooli
õppetükid

oktoober | november | detsember 2017

Pääsemine ainult usu läbi:

PAULUSE KIRI ROOMLASTELE

SEITSMENDA PÄEVA
ADVENTISTIDE
KOGUDUS

Originaali tiitel:

Salvation by Faith Alone: The Book of Romans

ABSG ehk hingamispäevakooli õppetükkide toimikond

© Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverents. Kõik õigused kaitstud.

Ühtki osa täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükist ei või üksikisik ega üksus toimetada, ümber vahetada, muuta, kohandada, tõlkida, paljundada või kirjastada ilma SPA Peakonverentsi eelneva kirjaliku loata. SPA PK volitab divisjonide ametnikke korraldama täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide tõlkimist vastavate juhtnõuõride kohaselt. Selliste tõlgete ja nende publikatsioonide autoriõigus jääb Peakonverentsile. „Seitsmenda päeva adventistid“ ja „adventistid“ ning leegiga logo on SPA PK registreeritud kaubamärgid ja neid ei või kasutada Peakonverentsi eelneva loata.

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverentsi alluvuses olev täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide osakond. Õppetükkide ettevalmistamist suunab otseselt hingamispäevakooli väljaannete nõukogu, mis on hingamispäevakooli õppetükkide kirjastaja – Peakonverentsi Administratiivkomitee (ADCOM) – alakomitee. Trükitud õppetükid kajastavad ülemaailmse hindamiskomitee poolset osa ja hingamispäevakooli kirjastusnõukogu heakskiitu ega esinda seega ainuliselt või tingimata autori(te) kavatsust.

Misjonilood, on ette valmistanud toimetaja Gina Wahlen.

Tõlge: AKEL 2017

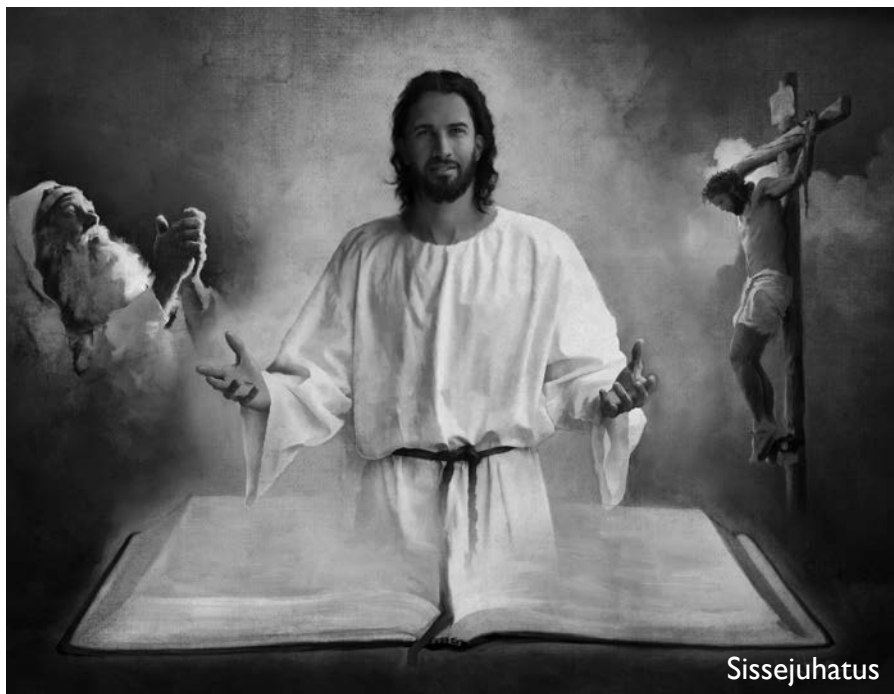
Tõlkija: Mall Kaaver

Toimetaja: Ly Kaasik

Küljendus: Kaile Tuvi

Kaaned: Justinen Creative Group

Trükkis: Vali Press

SIIN ME SEISAME: Luther roomlastele kirjutatud kirja kohta

Selsamal kuul viissada aastat tagasi andis 33aastane teoloogiaprofessor Martin Luther välja oma 95 teesi. Kuigi ta püüdis alguses lihtsalt kummutada paavstlikku šarlatani, asjatundjana esinevat petturit, kes lüpsis Lutheri kogudusekarja patukustutuskirjade müümisega, sai tema trotsivast teost säde, mis süütas protestantliku reformatsiooni – ning maailm ei olnud sellest ajast peale enam endine.

Muidugi on praeguseks palju muutunud, võrreldes eelkirjeldatud päevaga 1517. aastal. Kuid muutumatuks on jäänud Jumala Sõna ja Sõnas olevad tõed. Need andsid Lutherile teoloogilise aluse, mille abil vaielda vastu Roomale ja edastada miljonitele inimestele suurepärasest sõnumit pääsemisest ainult usu läbi.

Sellele põhjanevale teemale keskendub meie käesoleva veerandaasta õppeaine: Pauluse kiri roomlastele. Luther kirjutas oma teoses „Roomlastele kirjutatud kirja kommentaar“ nii: „See epistel on tõesti Uue Testamendi põhiosa ja puhtaim evangeelium ning väärrib, et iga kristlane mitte ainult ei tunneks seda sõna-sõnalt, peast, vaid elaks seda iga päev ise läbi hinge igapäevase leivana.“ – Martin Luther, *Commentary to Romans*, inglise keelde

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid

tõlkinud J. Theodore Mueller (Grand Rapids, Mich.: Kregel Publications, 1976), lk 8.

Jah, kirjast roomlastele leidis Luther suure töö „õigeksmõistmisest üksnes usu läbi“. Just siin avanes sellele päästekindlusega võitlevale mehele suur tõde – mitte ainult roomlastele kirjutatud kirja ega Uue Testamendi suur tõde, vaid kogu Piibli suur tõde: tõde lunastusplaanist, „mis meile on antud Kristuses Jeesuses enne igavesi aegu“ (2Tm 1:9). Ja see on tõde, et pääste peitub üksnes Kristuse õiguses. See on õigus, mis omistatakse meile usu läbi, õigus, mis tagatakse meile lahus seaduse tegudest. Või nii, nagu Paulus seda oma kirjas roomlastele väga selgelt väljendas: „Me ju arvame, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi, Seaduse tegudest sõltumata“ (Rm 3:28).

Seoses selle tööga trotsis ka Luther selle maailma valitsejaid ja võimukandjaid ning Rooma hierarhiat, kui ta ilmus 1521. aastal Wormsi Riigipäeva ette ja kuulutas: „Ma ei saa midagi tagasi võtta ega võta midagi tagasi, sest kristlase jaoks on ohtlik rääkida oma südametunnistuse vastu... Siin ma seisán, ja teisiti ma ei saa.“ – J. H. Merle D'Aubigné D. D., *History Of the Reformation*, inglise keelde tõlkinud H. White (New York: American Tract Society, 1848), lk 249.

Tänapäeva ustavad protestandidki ei saa teha muud, kui seista Jumala Sõna eest ning igasuguste mitte-piibellike pärimuste ja dogmade vastu.

Kindlasti on kristlus Lutheri ajast alates palju edasi arenenud, vabastanud ennast ebausust ja valeõpetuse sajanditest, mis mitte ainult ei muutunud evangeeliumi, vaid lausa röövvalutasid selle.

Siiski seiskus reformatsioon pikkadeks aastateks. Mõnes kohas asendati edasimineku külma vormilikkusega, aga teisel pööras rahvas ka tegelikkuses selja Roomale. Praegusel oikumeenia ja pluralismi ajastul on paljud reformatsiooni tagant tõrkinud märgilised *tõed hakanud ähmastuma, jäänud mõistete ja sõnaväänete kuulirahe alla, püüdes varju jätta põhimõttelised erinevused, mis on tänapäeval sama kindlalt olemas kui need olid Lutheri ajal. Prohvetikuulutused nii Taanieli raamatus – 7:23–25 ja 8:9–12 – kui ka Ilmutuseraamatu 13. ja 14. peatükis ning samuti tohutu sõnum päästmisest usu kaudu, mis leidub Pauluse kirjas roomlastele, näitavad, miks tuleb Piiblile ustavatel inimestel pidada kindlalt kinni tõdedest, mida meie protestantlikud esiisad kaitsesid ja seda kas või oma elu hinnaga.*

Oleme seitsmenda päeva adventistid ning toetume põhimõttele *sola scriptura*, üksnes Pühakiri; seepärast heidame visalt kõrvale kõik katsed tõmmata kristlased tagasi Rooma ja reformatsiooni-eelse usu juurde. Otse vastupidi, Pühakiri näitab meile kätte vastassuuna (Ilm 18:4) ja selles suunas me astume, kui kuulutame maailmale „igavest evangeeliumi“ (Ilm 14:6), sedasama igavest evangeeliumi, mis innustas Lutherit 500 aastat tagasi.

Paulus: Apostel Paulus Roomas

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 15:20–27; Ap 28:17–31; Fl 1:12; Rm 1:7; Ef 1. ptk; Rm 15:14.

Meelespeetav tekst: „Esmalt ma tänan oma Jumalat Jeesuse Kristuse läbi teie kõikide pärast, et teie usust räägitakse kogu maailmas“ (Rm 1:8).

Inimese jaoks, kes õpib tundma Pauluse kirja roomlastele, on tähtis mõista selle kirja ajaloolist tausta. Kui püütakse aru saada Jumala Sõnast, siis on kontekstil alati otsustav tähtsus. Meil on vaja teada ja mõista teemasid, mida käsitleti. Paulus kirjutas kindlale kristlaste grupile kindlal ajal ja põhjusel; selle põhjuse võimalikult hea tundmine on meile õppimisel suuresti kasuks.

Niisiis läheme ajas tagasi. Laskem end kanda tagasi esimese sajandi Rooma, saada sealse koguduse liikmeks ning siis esimese sajandi koguduse liikmena kuulakem Paulust ja sõnu, mida Püha Vaim talle andis, et ta need Roomas elavaile usklitele edastaks.

Aga siiski, ükskõik kui palju olid Pauluse käsitletud teemad seotud koha ja ajaga, on nende taga olevad põhimõtted – antud juhul küsimus *Kuidas inimene päästetakse?* – üleüldised. Jah, Paulus rääkis kindlale inimirühmale ja ta pidas oma kirja kirjutades silmas kindlat probleemi. Kuid, nagu me teame, olid tema kirjutatud sõnad Martin Lutheri jaoks palju sajandeid hiljem, täiesti teistsugusel ajal ja kontekstis, sama asjakohased nagu Pauluse jaoks, kui ta need algselt kirja pani. Ja need on asjakohased ka meie jaoks tänapäeval.

Selle nädala õppetükk õppides valmistud hingamispäevaks, 7. oktoobriks.

Rm 16:1, 2 näitab, et tõenäoliselt kirjutas Paulus roomlastele kreeka linnast Kenkreast, mis oli Korintose lähedal. Kuna Paulus mainib Foibet, suurema linna, Korintose elanikku, paneb see koht paika roomlastele kirjutatud kirja tõenäolise raamistiku.

Üks eesmärke selle linna tuvastamiseks, kust mõni Uue Testamendi epistel pärineb, on välja selgitada kirjutamise aeg. Kuna Paulus reisis palju, annab tema asupaiga teadmine kindlal ajal vihjeid selle kohta, millal ta mõne kirja kirjutas.

Paulus rajas Korintose koguduse oma teisel misjonireisil, aastail 49–52 pKr (vaata Ap 18:1–18). Oma kolmandal misjonireisil, aastail 53–58 pKr, külastas ta jälle Kreekat (Ap 20:2, 3) ning võttis oma reisi lõpu poole (Rm 15:25, 26) enda kätte Jeruusalemmas elavate pühade jaoks mõeldud annetuse. See-tõttu kirjutati epistel roomlastele tõenäoliselt 58. aasta esimestel kuudel pKr.

Missuguseid teisi tähtsaid kogudusi Paulus oma kolmandal misjonireisil külastas? Ap 18:23.

Galaatia kogudusi külastades avastas Paulus, et tema äraoleku ajal olid valeõpetajad veennud koguduseliikmeid laskma ennast ümber löigata ja alluma muudelegi Moosese seaduse ettekirjutustele. Kartes, et tema vastased võivad jõuda Rooma enne teda, kirjutas Paulus kirja (roomlastele), enneta-maks samasuguse kurva loo juhtumist Roomas. Usutakse, et Paulus kirjutas kirja galaatlastele samuti Korintosest, kui ta oma kolmanda misjonireisi ajal kolm kuud seal viibis. Võimalik, et see kiri kirjutati üsna pea pärast Korintosesse saabumist.

„Kirjas roomlastele esitas Paulus evangeeliumi suuri põhimõtteid. Ta väljendas oma seisukohta küsimustes, mis erutasid nii juuda- kui ka pagankristlaste kogudusi, näidates, et need lootused ja töötused, mis olid kord kuulutatud erilisel juutidele, olid nüüd pakutud ka paganatele.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 373.

Nagu ütlesime, on Piibli iga raamatu uurimise puhul oluline teada, miks see kirjutati; see tähendab, millist olukorda see käsitles. Selleks, et meie saaksime aru roomlastele kirjutatud kirjast, on tähtis teada, millised probleemid raputasid juutide ja paganate kogudusi. Järgmise nädala õppetükis käsitleme neid probleeme.

Mis laadi teemad raputavad praegu sinu kogudust? Kas need ohud tulevad rohkem väljastpoolt või seestpoolt? Millist osa mängid sina väitlustes? Kui sageli oled peatunud, et analüüsida oma osa, seisukohta ja hoiakuid, ükskõik milliseid võitlusi sa pead? Miks on seda laadi eneseanalüüs väga tähtis?

Esmaspäev, 2. oktoober

Pauluse soov külastada Rooma

Pole kahtlustki, et isiklik kokkupuude on enamikul juhtudel parim suhtlusviis. Võime helistada, saata elektronkirja või tekstisõnumi ning lausa skaipida, kuid parim suhtlemisviis on näost näkku, füüsiline kohalolek. Seepärast andis Paulus oma kirjas roomlastele teada, et ta kavatses neid isiklikult külastada. Ta tahtis, et nad teaksid tema tulekust ja sellest, miks ta tuleb.

Loe Rm 15:20–27. Millega põhjendab Paulus seda, et ta ei ole Roomat veel külastanud? Mis pani ta otsustama, et ta tuleb? Kui kesksel kohal oli tema kaalutlustes missioon? Mida saame meie õppida Pauluse siinsetest sõnadest misjoni ja tunnistamise kohta? Millise huvitava ja tähtsa mõtteaine esitab Paulus Rm 15:27 juutide ja paganate kohta?

Paganate suur misjonär tundis pidevat sundi viia evangeeliumi uutesse piirkondadesse, jättes teised töötama kohtades, kus evangeeliumile oli alus pandud. Neil päevil, kui kristlus oli noor ja töölisi vähe, olnuks Pauluse meelest väärtusliku misjonijõu raiskamine, kui ta töötanuks piirkondades, kus oli juba Jeesusest kuulutatud. Ta ütles: „Aga ma olen endale pidanud aasjaks mitte kuulutada evangeeliumi seal, kus Kristust juba on nimetatud, et ma ei ehitaks teiste poolt pandud alusele“, nii et „need, kes ei ole kuulnud, hakkavad mõistma“ (Rm 15:20, 21).

Pauluse eesmärgiks polnud Roomas paigale jääda. Tema sihiks oli viia evangeelium Hispaaniasse. Ta lootis saada selle julgustüki jaoks Rooma kristlaste toetuse.

Millise tähtsa põhimõtte misjoniküsimuses saame tõsiasiast, et Paulus taotles juba rajatud koguduselt abi, kuulutamaks evangeeliumi uues piirkonnas?

Loe veelkord Rm 15:20–27. Pööra tähelepanu sellele, kui suure osa Pauluse suurest soovist moodustas töötamine ja teenimine. Mis ajendab sind ja sinu tegevust? Kui palju teenivat südant sinul on?

Paulus Roomas

„Kui me olime Rooma saabunud, lubati Paulusel jääda omaette elama koos sõduriga, kes teda valvas“ (Ap 28:16). Mida räägib see salm meile sellest, kuidas Paulus lõpuks Rooma jõudis? Missuguse õppetunni saame siit selle kohta, kuidas meie eluteele võivad sageli tulla ootamatud ja soovimatud olud?

Jah, Paulus jõudis lõpuks Rooma, isegi kui ta saabus sinna vangina. Kui sageli ei lähe sinu plaanid nii, nagu ootasid ja lootsid, kuigi need olid tehtud parimate kavatsuste kohaselt?

Paulus jõudis Jeruusalemma oma kolmanda misjonireisi lõpul, kaassannetus vaeste heaks, mille ta oli kogunud Euroopa ja Väike-Aasia kogudustelt. Kuid teda ootasid ees etteaimamatud sündmused. Ta võeti kinni ja pandi raudu. Pärast seda, kui teda oli kaks aastat peetud vangina Kaisareas, pöördus ta kohtuasjaga keisri poole. Umbes kolm aastat pärast vahistamist jõudis ta Rooma, arvatavasti mitte küll sellisel viisil, nagu ta kavatses siis, kui oli aastaid varem kirjutanud Rooma kogudusele oma huvist neid külastada.

Mida räägib Ap 28:17–31 meile Pauluse Roomas oleku ajast? Tähtsaim aga, millise õppetunni saame siit enda jaoks?

„Mitte Pauluse jutlused, vaid tema ahelad pöörasid õukonna tähelepanu kristlusele. Aheldatud vangina murdis ta paljude hingede ahelad, mis hoidsid neid patuorjuses. Kuid see polnud veel kõik. Ta rõõmustas, et „enamik vendi Issandas on söandanud mu vangipõlve tõttu hakata veel suurema julgusega ja kartmatumalt rääkima Jumala sõna“ (Fl 1:14).“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 464.

Kui palju kordi oled sa oma elus kogenud ettenägematuid pööranguid, mis lõpuks on tulnud heaks? (Vaata Fl 1:12.) Kuidas saad säilitada ja pead säilitama usalduse Jumalasse neis oludes, millest ei paista tõusvat midagi head?

Paulus tervitab Rooma kogudust nii: „Kõigile Roomas olevaile Jumala armastatuile, kutsutud pühadele: Armu teile ja rahu Jumalalt, meie Isalt, ja Issandalt Jeesuselt Kristuselt“ (Rm 1:7). Millised tõe, teoloogia ja usu põhimõtted neis sõnus leiduvad?

Jumala armastatud. On tõsi, et Jumal armastab maailma, kuid erilises mõttes armastab Jumal neid, kes on valinud Tema; neid, kes on vastanud Tema armastusele.

Näeme seda inimeste hulgas. Armastame eriliselt neid, kes meid armastavad; nende ja meie vahel on vastastikune kiindumus. Armastus nõuab vastamist. Kui armastusele ei tulda vastu, jääb see täies mahus väljendumata.

Kutsutud pühadele. Mõnes tõlkes on sõna „olema“ kaldkirjas [„kutsutud olema pühadeks“ – tõlk.], mis tähendab, et tõlkijad on selle sõna lisanud. Kuid selle sõna võib ka välja jätta, ilma et tähendus muutuks. Sellisel juhul saame väljendi „kutsutud pühad“, see tähendab „pühadeks nimetatud“.

Pühad on tõlge kreeka sõnast *hagioi*, mis tähendabki otsetõlkes „pühad“. *Püha* tähendab „pühendunud“. Püha inimene on see, kes on „kõrvale pandud“ Jumala jaoks. Sellisel inimesel võib olla pühitsuses veel pikk tee minna, kuid tõsiasi, et ta on valinud Kristuse oma Issandaks, teeb ta pühaks selle mõiste piibellikus mõttes.

Paulus ütleb, et nad „kutsuti olema pühad“. Kas see tähendab, et mõnda inimest ei kutsuta? Kuidas aitavad Ef 1:4; Hb 2:9 ja 2Pt 3:9 meil mõista seda, mida Paulus silmas peab?

Evangeeliumi suur sõnum on selles, et Kristuse surm haaras kõiki; see oli kõikide inimeste jaoks. Kõik on kutsutud saama päästetud Temas, „kutsutud“ juba enne maailma rajamist „olema pühad“. Jumala algne kavatsus kogu inimkonna suhtes oli leida lunastus Jeesuses. Viimne pörgutuli oli mõeldud üksnes kuradile ja tema inglitele (Mt 25:41). Tõsiasi, et osa inimesi ei kasuta ära neile pakutut, ei vähenda selle anni imelisust kuigivõrd rohkem kui turuplatsile näljastreiki pidama tulnud inimene ei vähenda külluslikul turul pakutatavat.

Juba enne selle maailma rajamist kutsus Jumal sind saama lunastatud Temas. Miks peaksid sa laskma millelgi, ükskõik millel, takistada sellele kutsele kuuletumist?

„Esmalt ma tänan oma Jumalat Jeesuse Kristuse läbi teie kõikide pärast, sest teie usust räägitakse kogu maailmas“ (Rm 1:8).

Pole teada, kuidas Rooma kogudus rajati. Pärimus, et sellele kogudusele pani aluse Peetrus või Paulus, on ajalooliselt põhjendamata. Võib-olla rajasid selle lihtliikmed, nelipühapäeval Jeruusalemmas uskutulnud inimesed (Ap 2. ptk), kes seejärel Roomat külastasid või sinna elama asusid. Või ehk tunnistasid selles maailma pealinnas oma usust hilisemal ajal uskutulnud inimesed, kes Rooma kolisid.

On üllatav, et mõne aastakümnega, mis järgnesid nelipühale, sai kogudus, mida ilmselt polnud külastanud ükski apostel, nii laialt tuntuks. „Vastuseisule vaatamata oli kakskümmend aastat pärast Kristuse ristilöömist Roomas innukas kogudus. See kogudus oli tugev ja agar ning Issand tegutses selle heaks.“ – *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 6. kd, Ellen G. White'i märked lk 1067.

„Usk“ tähendab siin tõenäoliselt laiemas mõttes ustavust; ustavust uuele eluviisile, mille nad olid leidnud Kristuses.

Loe Rm 15:14. Kuidas kirjeldab Paulus Rooma kogudust?

Paulus valib kolm üksikasja, mida ta Rooma kristlaste koguduse puhul ära märgib:

1. „Täidetud headusega.“ Kas inimesed saavad seda meie kohta öelda? Kui nad meiega läbi käivad, kas on siis headuse küllus see, mis nende tähelepanu köidab?

2. „Täidetud kõiksugu tunnetusega.“ Piibel rõhutab korduvalt teadlikkuse, informeerituse ja tarkuse tähtsust. Kristlasi ergutatakse uurima Piiblit ja saama Piibli õpetustes hästi informeerituks. „Sõnad „Ma annan teile uue südame“, tähendavad: „Ma annan teile uue mõtlemise.“ Südamemuutusega koos on alati selge veendumus kristlikust kohustusest, tõest arusaamine.“ – Ellen G. White, *My Life Today*, lk 24.

3. „Suudate ka üksteist manitseda.“ Mitte keegi ei saa vaimulikult hästi edeneda kaasusklikest eraldi hoides. Meil tuleb üksteist julgustada ja samal ajal saada julgustust kaasinimestelt.

Kuidas on lugu sinu kogudusega? Milline maine sellel on? Või, mis veelgi tähtsam, kas sellel üldse on mingit mainet? Mida räägib vastus sinu kohalikust kogudusest? Tähtsam aga, kuidas saad sina vajaduse korral aidata olukorda parandada?

Reede, 6. oktoober

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Tunnistused kogudusele*, 5. kd peatükki „Piibli mõistatused“, lk 706; raamatust *Apostlite teod* peatükki „Päästesõnum juutidele“, lk 372–374. Loe ka *The SDA Bible Dictionary*, lk 922 ja *The SDA Bible Commentary*, 6. kd, lk 467, 468.

„Inimkonna päästmine ei tulene tagantjärele tekkinud jumalikust mõttest või vajaduse järgi käigu pealt valmistatud tegevuskavast, mida tingis pärast patu esiletulekut toimunud sündmuste ootamatu pööre. Tegelikult on päästmine jumalik plaan inimkonna lunastamiseks, mis tehti enne selle maailma rajamist (1Kr 2:7; Ef 1:3, 14; 2Ts 2:13, 14) ja mis võrsus Jumala igavesest armastusest inimkonna vastu (Jr 31:3).

See plaan hõlmab möödunud igaviku, ajaloolise oleviku ja igavese tuleviku. See hõlmab sellised tõsiasiad ja õnnistused nagu olla valitud ja ette määratud olema Jumala püha rahvas ning ilmutama Kristuse sarnasust; lunastamise ja andestuse; kõigi asjade ühtsuse Kristuses; pitseerimise Püha Vaimuga; igavese pärandi vastuvõtmise ja kirkastamise (Ef 1:3–14). Selles plaanis on kesksel kohal Jeesuse kannatus ja surm, mis ei olnud ajalooline juhus ega ainult inimlike otsustuste tulem, vaid mis võrsus Jumala lunastavast eesmärgist (Ap 4:27, 28). Jeesus oli tõesti „maailma algusest ära tapetud Tall“ (Ilm 13:8, KJV).“ – *The Handbook of Seventh-day Adventist Theology* (Hagerstown, Md.: Review and Herald Publishing, 2000), lk 275, 276.

Küsimused aruteluks:

1. Rääkige klassis protestantliku reformatsiooni tähendusest. Mõtlege eriti küsimusele: Kui teistsugune oleks meie maailm täna ilma selleta?

2. Peatu pisut pikemalt mõttel, et meid kutsuti saama päästetud, kutsuti isegi juba enne maailma loomist (vaata ka Tt 1:1, 2; 2Tm 1:8, 9). Miks peaks see meie meelest julgustav olema? Mida räägib see meile Jumala armastusest kõigi inimeste vastu? Miks on seepärast nii traagiline, kui inimesed pööravad selja sellele, mida neile nii lahkelt pakutakse?

3. Mõtlege neljapäevase osa lõpul olevale küsimusele. Kuidas saab sinu klass aidata vajadusel parandada su koguduse mainet?

Andrei kasvas üles Lääne-Ukraina linnas nimega Lutsk. Kooli ajal sai ta tuttavaks Paveliga, õpilasega, kes käis laupäeviti seitsmenda päeva adventistide kirikus. Uskmatu Andrei ei mõelnud kuigi palju sellele, millal või kus kirikus inimesed käisid või kas üldse käisid.

Pärast keskkooli lõpetamist otsustasid Andrei ja Pavel mõlemad õppida edasi Lvivi Rahvuslikus Kunstide Akadeemias, seepärast läksid nad Lvivi akadeemia sisseastumiseksamitele. Pärast eksamit otsustasid mõlemad noormehed jalutada ringi ülikoolilinnakus.

Järsku hakkas neile silma teadetatavilil olev suur kiri – tulemas oli Ukraina õhujõudude 14. õhukorpuse 60. aastapäevale pühendatud lennuetendus. See sündmus pidi toimuma Lvivi keskusest 6 kilomeetri kaugusel Skinlivi lennuväljal.

Huvitatult pildistasid Andrei ja Pavel selle teadaande, et hiljem üksik- asjalikumalt uurida. Siis märkas Pavel sündmuse toimumise kuupäeva: 27. juuli 2002. Taibanud, et see päev oli laupäev, otsustas ta sellele üritusele mitte minna.

„Andrei, ma lähen 27. juulil kirikusse – kas tahad minuga kaasa tulla?“ küsis Pavel.

Nüüd oli Andrei kord asja üle hoolikalt järele mõelda. Ta tahtis küll minna õhuetendusele, kuid Paveli kutses oli midagi nii siirast, et Andrei otsustas selle kasuks. Ta arutles endamisi selle üle, mis on kirikus nii erilist, et Pavel valis lennuetenduse asemel pigem sinna minna.

Meenutades oma esimest külastust seitsmenda päeva adventistide kirikusse, ütles Andrei: „Olime seal kogu päeva ja mulle päris meeldis kirikus.“

Pavel ja Andrei ei teadnud aga seda, et ajal, mil nemad olid kirikus, toimus Skinlivi lennuvälja ajaloo kõige rängem lennuõnnetus. Rohkem kui 10 000 pealtvaatajaga etendusel plahvatas kell 12:52 kahe kogunud piloodi juhitud lennuk Su-27 ja kukkus alla pealtvaatajate sekka. Seitsekümmend seitse pealtvaatajat sai surma, nende hulgas 19 last. Veel 100 pealtvaatajat viidi haiglasse peavigastuste, põletushaavade ja luumurdudega ning 443 vigastatut said abi kohapeal, kuid neid ei paigutatud haiglasse.

Kui Andrei järgmisel päeval uudiseid kuulis, oli ta sõnatu. „See sündmus pani mind mõistma, et oleksin võinud seal surma või rängalt viga saada. Sõbrunesin paljude adventkoguduse noortega ja pärast aasta jooksul regulaarselt kirikus käimist otsustasin tulla ristimisele.“

Hiljem otsustas Andrei muuta oma eluplaane ning õppis Ukraina Adventistide Kõrghariduse Keskuses Butšas pastoriks. 2014. aasta kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetus aitas ehitada või laiendada koole Lvivis, Tšerkaskis ja Vinnitsas (Ukrainas) ning rajada hariduskompleksi Dnepropetrovskisse. Täname, et seda annetust toetasite.

Loe veel lugusid Euro-Aasia Divisjoni kohta Misjoni Veeranditest aadressil www.adventistmision.com.

Võitlus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Hb 8:6; Mt 19:17; Ilm 12:17; 3Ms 23. ptk; Ap 15:1–29; Gl 1:1–12.

Meelespeetav tekst: „Seadus on ju antud Moosese kaudu, arm ja tõde aga tulnud Jeesuse Kristuse kaudu“ (Jh 1:17).

Kristlik kogudus koosnes alguspäevil peamiselt juutidest, kes ei mõelnud hetkekski, et võttes Jeesuse omaks juutide Messiana pöördusid nad kuidagi ära oma isade usust või lepingu töötustest, mida Jumal oma rahvale oli andnud. Nagu selgub, oli neil õigus. Alguspäevade juutidest usklikke jaoks oli küsimuseks, kas Jeesuse vastuvõtmiseks peab juudist saama kristlane või mitte. Neist paljude jaoks oli teine küsimus selline: kas paganatel tuleb hakata juutideks enne, kui nad saavad vastu võtta Kristuse.

Alles hiljem, Jeruusalemma nõupidamisel, anti selle kohta kindlasõnaline vastus. Tehti otsus, et paganaid ei vaevata hulga seaduste ja määrustega. See tähendab, et paganal polnud vaja hakata esmalt juudiks selleks, et Jeesus omaks võtta.

Seda otsust pahaks pannes jätkas osa õpetajaid aga koguduse laastamist tungiva nõudmisega, et paganatest uskutulnuid kohustataks pidama kõiki seadusi ja määrusi, sealhulgas ümberlõikamist (mis ei teinud täiskasvanute jaoks kristlusega liitumist kuigi ahvatlevaks). See tähendab, et nad mõtlesid nii: paganad, kes soovivad olla lepingu töötuste osalised, peavad järgima reegleid ja määrusi, mida peeti Iisraeli riigist osa saamise eelduseks.

Milles olid küsimused ja kuidas need lahendati?

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 14. oktoobriks.

Parem leping

Loe Hb 8:6. Mis on sinne sõnum? Mis on meie arusaamise kohaselt need „paremad töötused“?

Vististi suurim erinevus Vana ja Uue Testamendi religiooni vahel on tõsiasi, et Uue Testamendi ajastu juhatas sisse Messia, Naatsaretist pärit Jeesuse tulek. Jumal saatis Tema siia Päästjaks. Ei saanud olla nii, et inimesed eirasid Teda ja lootsid saada päästetud. Nende patte võis andeks anda ainult lepitus, mida Tema pakkus. Ainult Tema täiusliku elu väärtustamise tõttu võisid nad seista Jumala ees hukkamõistu kartmata. Teisisõnu, pääste oli saadaval Jeesuse õiguse tõttu ja mitte mingit muud moodi.

Vana Testamendi pühad vaatasid usus ettepoole Messia aja õnnistustele ja päästetöötusele. Uue Testamendi päevil oli inimeste ees küsimus: *Kas võtta oma Päästjana vastu Jeesus naatsaretlane, kelle Jumal oli saatnud Messiaks?* Kui nad Temasse uskusid – see tähendab, kui nad võtsid Teda sellena, kes Ta päriselt oli, ja pühendasid ennast Temale – päästeti nad õiguse tõttu, mida Tema neile vabalt pakkus.

Samas jäävad moraalinõuded Uues Testamendis muutmatuks, kuna nende aluseks oli Jumala ja Kristuse iseloom. Kuuletumine Jumala moraalseadusele on Uue Lepingu osa sama palju kui oli Vana Lepingu osa.

Loe Mt 19:17; Ilm 12:17; 14:12 ja Jk 2:10, 11. Mida räägivad need kirjakohtad meile moraalseadusest Uues Testamendis?

Samal ajal lakkas olemast terve kogum rituaale ja tseremoniaalseadusi, mis olid selgelt iisraellastele suunatud ja seotud Vana Lepinguga – need kõik osutasid Jeesusele, Tema surmale ja tegevusele Ülempreestrina –, ning sisse tuli uus kord, mis põhines „parematel töötustel“.

Pauluse roomlastele kirjutatud kirja üks põhieesmärke oligi aidata nii juutidel kui ka paganatel aru saada, mis kaasnes üleminekuga judaismilt kristlusele. Selle ülemineku toimumine võttis aega. Paljud juudid, kes olid võtnud vastu Jeesuse, ei olnud veel valmis saabuvateks suurteks muutusteks.

Mis on mõned sinu lemmiktöötused Piiblis? Kui sageli sa neile toetud? Milliseid valikuid langetad, mis võivad takistada su elus nende töötuste täitumist?

Kui aeg lubab, lehitse läbi Moosese kolmas raamat. (Vaata näiteks 3Ms 12., 16., 23. peatükki.) Mis mõtted tulevad sulle pähe, kui sa loed kõiki neid reegleid ja regulatsioone ja rituaale? Miks on paljusid neist lausa võimatu Uue Testamendi ajal täita?

Otstarbekas on jagada Vana Testamendi seadused erinevatesse rühmadesse: (1) moraaliseadused, (2) tseremoniaalseadused, (3) tsiviilseadused, (4) põhimäärusest lähtuvad ja kohtuseadused ning (5) tervishoiu-alased seadused.

See klassifikatsioon on osalt kunstlik. Tegelikult on osa neid rühmi tihedalt seotud ja kattuvad kohati. Antiikrahvad ei vaadelnud neid eraldi ega jaotatuna.

Moraaliseadus on kokku võetud kümnes käsus (2Ms 20:1–17). See seadus liidab inimkonna jaoks kehtestatud moraalinõuded. Need kümme ettekirjutust leiavad lähemat käsitlemist ja rakendamist erinevates seadustes ja kohtuotsustes, mis on kirjas Piibli esimeses viies raamatus. Sellised lähemad käsitlused näitavad, mida tähendab erinevates olukordades Jumala seadust täita. Samuti on nendega seotud tsiviilseadused. Needki põhinevad moraaliseadusel. Need piiritlevad kodaniku suhet tsiviilvõimudega ja kaaskodanikega. Need panevad paika erinevate seaduserikkumiste tõttu saadavad karistused.

Tseremoniaalseadus reguleeris pühamu rituaale, kirjeldas erinevaid ohvraid ja üksikkodaniku kohustusi ning piiritles pühad tähtpäevad ja nende pidamise.

Terviseadused kattuvad osaliselt teiste seadustega. Rüvetumisega seotud seaduste olemuseks on küll tseremoniaalne rüvetumine, kuid need ulatuvad kaugemale ning sisaldavad hügieeni ja tervise põhimõtteid. Puhast ja ebapuhast liha puudutavate seaduste aluseks on füüsilised kaalutlused.

Kuna juut mõtles neist seadustest tõenäoliselt suuresti kui komplektist, mis kõik lähtus Jumalalt, siis pidi ta mõttes üht-teist eristama. Kümme käsku sai rahvas otse Jumalalt. See tõstis need eriti tähtsale kohale. Teised seadused oli iisraellastele vahendanud Mooses. Pühamu rituaale oli võimalik pidada ainult sel ajal, kui oli olemas pühamu.

Tsiviilseadused ei kehtinud enam, vähemalt suures osas, siis, kui juudid kaotasid oma iseseisvuse ja langesid teiste rahvaste kontrolli alla. Paljusid tseremoniaalseid ettekirjutusi ei saanud täita pärast seda, kui tempel hävitati. Ja pärast seda, kui tuli Messias, kohtus peegelpilt sellega, mida ta kujutas, ega kehtinud enam.

Loe Ap 15:1. Milline küsimus põhjustas lahkavamusi? Miks uskus osa inimesi, et see ei olnud ainult juudi rahva jaoks? Vaata IMs 17:10.

Samal ajal kui apostlid liitusid Antiookia evangeeliumitöölise ja lihtliikmetega innukas jõupingutuses võita kristusele palju hingi, sai üksjagu juutidest usklikke Judeast, „variseride hulgast“, hakkama probleemi sissetoomisega, mis viis koguduse peagi laiaulatusliku võitluseni ja pani kohkuma usklikud mittejuudid. Sellised õpetajad kinnitasid suure veendumusega, et päästetud saamiseks tuleb lasta ennast ümber lõigata ja pidada kogu tseremoniaalseadustikku. Lõppude lõpuks olid juudid alati tundnud uhkust neile jumalikult määratud teenistuse üle ning paljud neist, kes olid pöördunud Kristuse usku, tundsid endiselt, et kuna Jumal oli omal ajal väga selgelt paika pannud heebrea jumalateenistuse korra, siis oli ebatõenäoline, et Ta on kunagi nõus muutma ainsatki selle üksikasja. Nad rõhutasid, et juutide seadused ja tseremooniad tuleb seostada kristlike riitustega. Neil võttis aega selle tajumine, et kõik ohvrid olid üksnes endeks Jumala Poja surmast ning kui peegelpilt sai kokku tegekkusega, lõppesid riitused ja tseremooniad, mis olid sisse seatud Moosese-aegsete korraldustega.

Loe Ap 15:2–12. Kuidas see vaidlus lahendati?

„Samal ajal, kui ta [Paulus] toetus Jumala otsesele juhtimisele, oli ta alati valmis tunnustama autoriteeti, mis on antud koguduseks ühendatud usklike kogule. Ta tundis vajadust nõuannete järele ning kui kerkisid esile tähtsad probleemid, viis ta meelsasti need koguduse ette ning otsis koos oma vendadega Jumala tarkust õigeid otsuseid teha.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 200.

On huvitav, et Paulus, kes rääkis sageli oma prohvetlikust kutsumusest ja sellest, kuidas Jeesus oli teda kutsunud ning talle ülesande andnud, oli nii tahtlik töötama koos kogudusepere põhiosaga. See tähendab, et ta mõistis oma osa kogudusest kui tervikust, ükskõik milline ta kutsumine oli, ning ta sai aru, et tal oli vaja töötada kogudusega koos nii palju, kui võimalik.

Milline on sinu suhtumine koguduse juhtkonda? Kui koostööaldis sa oled? Miks on koostöö väga tähtis? Kuidas saaksime toimida juhul, kui igäüks teeks seda, mida ta teha tahab, sõltumata ihust tervikuna?

Loe Ap 15:5–29. Millisele otsusel tuli nõupidamine ja mis oli põhjendus?

Otsus oli vastupidine juutide väidetele. Nemad rõhutasid, et mittejuutidest uskutulnud peavad laskma end ümber lõigata ja pidama kogu tseremoniaalseadustikku ning et „judaismi käsud ja tseremooniad võetaks kristliku religiooni talituste hulka.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 189.

Huvitav on Ap 15:10 puhul asjaolu, et Peetrus nimetab neid vanu seadusi „ikkeks“, mida nad ei suutnud kanda. Kas võis Issand, kes need seadused kehtestas, teha need oma rahvale ikkeks? Vaevalt küll. See-eest olid paljud juhid aastatepikku oma suuliste pärimuste abil muutnud koormaks need seadused, mis olid mõeldud õnnistuseks. Jeruusalemma nõupidamine püüdis paganaid sellistest koormatest säästa.

Märkad, et poole sõnagagi pole mainitud ega seatud kahtluse alla paganate vajadust olla sõnakuulelik kümnele käsule. Ega ju suudakski ette kujutada, et nõukogu käsib neil mitte süüa verd, kuid tunnistab vastuvõetavaks eirata kāske, mis keelavad abielurikkumise, tapmise ja muu sellise?

Millised reeglid kehtestati paganlusest uskutulnutele (Ap 15:20, 29) ja miks just need reeglid?

Kuigi juutidest usklikud ei sundinud paganatele peale oma reegleid ega traditsioone, tahtis nõukogu olla kindel, et paganad ei tee midagi, mida võisid pidada solvavaks juudid, kellega nad Kristuses olid kokku liidetud. Seepärast leppisid apostlid ja kogudusevanemad kokku ning juhendasid kirja teel paganaid hoiduma söömast ebajumalaile ohverdatud liha, elamast hooraclu ning mitte sööma lämbunud loomade liha ja verd. On inimesi, kes ütlevad, et kuna paganatele ei nimetatud eraldi hingamispäeva, polnud see mõeldud nende jaoks (muidugi pole eraldi esile toodud ka kāske „ära valeta“, „ära tapa“, nii et see väide ei tähenda midagi).

Kas saame mingil moel panna inimeste peale koormaid, mis pole vajalikud, vaid on pigem pärimus kui jumalik korraldus? Kui jah, siis kuidas? Jaga oma mõtteid hingamispäeval klassis.

Paulus ja galaatlased

Kuigi Jeruusalemma nõupidamise otsus oli väga selge, oli neid, kes püüdsid minna oma teed ja jätkata selle eest seismist, et paganad peaksid juutide traditsioone ning seadusi. Pauluse jaoks sai sellest väga tõsine teema; see tähendab, et tegemist polnud mingi tähtsusetu usupunktiga, millest üle libiseda. See oli juba muutunud Kristuse evangeeliumi hülgamiseks.

Loe GI 1:1–12. Kui tõsisena nägi Paulus probleemi, millele ta Galaatias vastu seisis? Mida peaks loetu meile rääkima selle küsimuse olulisusest?

Nagu varem märgitud, oli galaatlaste olukord see, mis suuresti ajendas Rooma saadetud kirja sisu. Kirjas Roomlastele arendab Paulus edasi galaatlastele kirjutatud kirja teemat. Mõned juutidest usklikud väitsid, et seadus, mille Jumal oli neile andnud Moosese kaudu, oli tähtis ning paganlusest uskutulnud pidid selle järgi tegema. Paulus püüdis näidata seaduse õiget kohta ja otstarvet. Ta tahtis, et sellised inimesed ei saaks Roomas kanda kinnitada nii, nagu nad olid saanud Galaatias.

Liigne lihtsustamine on küsida, kas Paulus räägib kirjades galaatlastele ja roomlastele tseremoniaalseadustest või moraaliseadustest. Ajaloolises plaanis käis arutus selle üle, kas paganlusest uskutulnuilt nõuda või mitte nõuda ümberlõikamist ja Moosese seaduse pidamist. Jeruusalemma nõupidamine oli juba selle küsimuse otsustanud, kuid osa keeldus seda otsust täitmast.

On neid, kes loevad Galaatia ja Rooma usklitele läkitatud Pauluse kirjadesse sisse tõenduse, et moraaliseadus, kümme käsku (või, tõsi küll, ainult neljas käsk) ei kehti kristlaste jaoks. Ometi ei hooa nad kummagi kirja eesmärki, seda ajaloolist konteksti ja probleemi, mida Paulus käsitleb. Paulus, nagu näeme, rõhutas, et lunastus saadakse üksnes usu läbi ja mitte seaduse, isegi mitte moraaliseaduse pidamise kaudu. Ja ikkagi pole see sama, mis öelda, et moraaliseadust ei ole vaja pidada. Ealeski polnud probleemiks kuulekus kümnele käsule; inimesed, kes sellest probleemi teevad, loevad teksti sisse tänapäeva probleemi, midagi, millega Paulus ei tegele.

Kuidas vastad neile, kes väidavad, et kristlased pole enam kohustatud pidama hingamispäeva? Kuidas saad tõe hingamispäevast esile tuua sel moel, mis ei häbista evangeeliumi tervikkust?

Reede, 13. oktoober

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Apostlite teod* peatükke „Juudid ja paganad“, lk 188–192, ning „Ärataganemine Galaatias“, lk 383–388; raamatust *Patriarhid ja prohvetid* peatükke „Iisraellastele antakse käsuseadus“, lk 310–312, ning „Käsk ja seaduselepingud“, lk 370–373; raamatust *Ajastute igatsus*, peatükki „Valitud rahvas“, lk 27–30.

Kahtlemata seisab meie kogudus ühel või teisel ajal silmitsi võitlemise ja lahkavamustega. Saatan on alati pidanud sõda kogudusega. Juba kristluse algusaegadest peale tõusis usklিকে ridadest lahkavamusi ja võitlust. Ja oli üks võitlus, mis – juhul, kui seda poleks lahendatud – hävitanuks koguduse juba hällis.

„Valeõpetajate mõju tõttu, kes olid kerkinud esile Jeruusalemma kristlaste hulgas, olid Galaatia kristlaste hulgas kiiresti levimas lahkmeel, eksiõpetused ja meelelisus. Need valeõpetajad segasid evangeeliumi tõdede hulka juutide traditsioone. Jeruusalemmas toimunud üldise nõukogu otsust ignoreerides nõudsid nad, et pagankristlased peaksid tseremoniaalkäsu nõudeid.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 383.

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassis läbi vastused kolmapäevase osa lõpus olnud küsimusele. Mil viisil võib su kohalik kogudus või sina omaenda kodus või koguni sina iseendas panna koormaid teiste (või enda) õlule, mis ei ole vajalikud? Kuidas ära tunda, kas teeme tõesti midagi sellist? Või on meil ehk oht ületada piire teiselt poolt? See tähendab, kuidas tunda ära, kas muutume oma eluviisis ja mõõdupuudes liiga lõdvaks, kuni olukorrani, kus meie elu ei peegelda seda kõrget kutsumist, mis meil Kristuses on?

2. Too esile mõni väide, mida inimesed esitavad selleks, et kinnitada, nagu poleks kristlastel täna enam vaja kümmet käsku pidada. Kuidas me sellistele väidetele vastame? Miks on niisugused väited neile otsa vaadates nii valed ja miks inimesed, kes neid esitavad, ei ela tegelikult paljudel juhtudel nii, nagu nad usuksid, et kümme käsku ei ole enam kohustuslikud?

3. Loe uuesti Gl 1:1–12. Pane tähele, kui kompromissitult, kui dogmaatilisel ja kui kirglikult esitab Paulus oma arusaamise evangeeliu-mist. Mida peaks loetu meile rääkima sellest, kuidas meil tuleb täiesti vankumatult seista teatud uskumuste eest praegusel pluralismi ja relativismi ajastul. Kuidas näitab see, et teatud õpetused peavad igal juhul jääma paigale?

4. Rääkige klassis teemadest, mis kutsusid esile protestantliku reformatsiooni. Milliseid põhierinevusi ei ole lahendatud?

Anna teadis, et Jumal suunas teda õppima Saraatovi Riiklikku Ülikooli, mis asub kuulsa Volga jõe ääres Venemaal. Jumal oli teinud nii mitu imetegu, et Anna sinna saaks, ja nüüd oli ta lõpetamas õpinguid bioloogia erialal. Kuid töökohta otsides ei leidnud ta ainsatki.

„Jumal,“ palvetas ta, „ma ei tea, miks ma ei suuda tööd leida. Aga ma tean, et Sina võimaldasid mulle need õpingud ja et Sinul on minu jaoks midagi plaanis.“

Jumalal olid Anna jaoks plaanid – palju suuremad, kui tema ettegi kujutada oskas. Ühel päeval küsis Volga Liidu noortejuht Annalt, kas tal oleks huvi teenida terve aasta uues programmis „Aasta misjonitööl“ (OYIM) – see on Peakonverentsi eriline initsiatiiv täiskasvanuks saanud noorte väljaõpetamiseks ning neile võimaluse andmiseks osaleda ülemaailmse koguduse misjonitöös suurlinnade heaks.

„Jah, ma tõepoolest tahan midagi Jumalale teha,“ vastas Anna.

Ta sai varsti teada, et ta valiti esindama Euro-Aasia Divisjoni OYIMi programmis, mis käivitus 2013. aastal New Yorgi linnas. Anna saabus New Yorki 24. jaanuaril 2013. aastal ja sai kohe kokku 13 seitsmenda päeva adventistide koguduse erinevatest divisjonidest ja misjonipõldudelt tulnud täiskasvanud noorega.

Noored said juhtimisalase väljaõppe ühiskondlike teenuste, evangelismi, meditsiinilise misjonitöö ja kommunikatsiooni alal. Pärast New Yorki pidid nad saama praktilise kogemuse ja väljaõppe oma kodudivisjonides, kus nad pidid välja õpetama kümnest vabatahtlikust koosneva meeskonna igas oma divisjoni kuulvas unioonis. Sel teel pidi misjonäride mõjusfäär laienema.

„Kasutasime ainult Kristuse meetodit – seltsida inimestega, saada aru nende vajadustest, anda piiblitunde ja esitada neile üleskutse käia Jeesuse järel,“ ütles Anna.

Iga päev käisid OYIMi misjonärid linnas ja koputasid ustele. „Tere, kolisime just siakanti ja tahtsime teile lihtsalt tere öelda. Oleme nüüd teie uued naabrid ja tahame olla teie sõbrad,“ ütlesid nad. Enamik inimesi olid Indiast või Nepaalist ja mõned neist palusid astuda sisse vestlema.

„Kui me koos juttu ajasime, saime sõpradeks,“ ütles Anna. „Küsisime, kas nad tahaksid Piiblit tundma õppida, ja paljud nõustusid. Sageli palvetasime nendega koos.“

„Mõnikord tegin ma pliine (Vene pannkooke) ja jagasin neid naabritele, rääkides, et tahan neile lihtsalt mõne pannkoogi anda ja öelda, et Jumal armastab neid.“

Lisaks sellisele tegevusele naabrite hulgas määrati Anna tööle ühte adventkogudusse, mis tegutses hispaania keelt kõnelevas kogukonnas. Paljud sealsed elanikud tahtsid õppida inglise keelt ja nii alustas Anna koos kaaslastega inglise keele kui teise keele õpetamist adventistide kirikus.

„Inimesed olid rõõmsad, et me neid aitasime,“ ütleb Anna. „Alustasime iga õppetundi piiblisalmiga, selgitasime grammatikat ja salmi tähendust. Pärast tundi kutsusime neid osalema õhtuses evangeelses programmis. Saime sel teel palju kontakte!“

Inimese olukord

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 1:16, 17, 22–32; 2:1–10, 17–24; 3:1, 2, 10–18, 23.

Meelespeetav tekst: „Kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest“ (Rm 3:23).

Rooma raamatu algupoole püüab Paulus toonitada väga olulist tõe, millel on evangeeliumis keskne koht – inimese seisukord on kurb. See on tõsiasi sellepärast, et oleme pattulangemisest peale nakatatud patust. See mõjutab meie geene nii, nagu geenid mõjutavad meie silmade värvi.

Martin Luther kirjutas oma selgituses Rooma kirja kohta järgmist: „Seisukohavõttu „kõik on pattu teinud“ tuleb võtta vaimulikult; teiste sõnadega on jutt sellest, millised nad on Jumala silmis, mitte sellest, kuidas inimene paistab enda või kaasinimeste silmis. Pattu on teinud kõik – nii need, keda inimsilmade all tunnistatakse üleastujaiks, kui ka need, kes enda ja kaasinimeste silmis näivad olevat õiged. Need, kes sooritavad väliselt häid tegusid, teevad seda karistuse hirmust või kasu ja au armastamisest või muul moel milleski heaks arvatud saamiseks, kuid mitte vabast ja tahtlikust südamest. Selliselt harjutab inimene ennast pidevalt väliselt häid tegusid tegema, kuid sisemiselt on täiesti läbi imbutunud patustest soovidest ja kurjadest himudest, mis on vastandlikud headele tegudele.“ – Martin Luther, *Commentary on Romans*, lk 69.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 21. oktoobriks.

„Sest ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi päästeks igapähele, kes usub, juudile esmalt ja siis kreeklasele. Sest Jumala õigus on ilmunud evangeeliumis usust usku, nii nagu on kirjutatud: „Aga õige jääb usust elama“ (Rm 1:16, 17). Mida ütlevad Rm 1:16 ja 17 sinu jaoks? Kuidas oled kogunud neid töotusi ja neis leiduvat lootust?

Selles tekstilõigus esineb mitu võtmesõna:

1. *Evangeelium*. See on tõlgitud kreeka keelsest sõnast, mis otsetõlkes tähendab „hea sõnum“ või „head uudised“. Eraldiseisvana võib see sõna osutada igasugusele heale sõnumile, kuid kuna antud lõigus piiritleb seda mõiste „Kristuse“, siis tähendab see „häid uudiseid Messia kohta“. („Messias“ on heebrea keeles sama, mis „Kristus“ kreeka keeles). Head uudised on need, et Messias on tulnud ja inimesi saab päästa Temasse uskumise tõttu. Inimesel on võimalik päästet leida Jeesuses ja Tema täiuslikus õiguses – mitte aga inimeses endas ega ka mitte Jumala seaduses.

2. *Õigus*. See sõna osutab Jumalaga „õiges“ seisundis olemisele. Sõna eriline tähendus koorub lahti kirjas roomlastele, mida toome käesolevat raamatut edasi uurides veelgi enam välja. Peab märkima, et Rm 1:17 moodustab see ühendi sõnaga „Jumala“. Tegemist on õigusega, mis tuleb Jumalalt, õigusega, millega Jumal ise meid varustab. Nagu näeme, on see ainus õigus, mis on piisavalt hea meile igavese elu töötust andma.

3. *Usk*. Kreeka keeles on sõnad, mida selles lõigus tõlgime kui „uskuma“ ja „usk“, ühe ja sama sõna tegusõnaline ja nimisõnaline vorm: *pisteuo* (uskuma), *pistis* (uskumine ehk usk). Päästva usu tähendus avaneb sedamööda, kuidas liigume roomlastele kirjutatud kirja uurimises edasi.

Maadled sa ebakindlusega? Kahtled sa ajuti tõsiselt, kas oled päästetud või mitte; ehk isegi selle üle, kas sul on võimalik saada päästetud? Mis selliseid kartusi tekitab? Millel need põhinevad? Kas need võivad tuleneda reaalsusest? See tähendab, kas on su eluviis ehk selline, mis salgab maha sinu suusõnalise usutunnistuse? Kui nii, siis millised valikud pead langetama selleks, et saada endale töotuseid ja kinnitusi, mis on sinu jaoks Jeesuses?

Kõik on pattu teinud

Loe Rm 3:23. Miks on meie kui kristlaste jaoks tänapäeval seda sõnumit väga kerge mõista? Samas aga, mis põhjustab inimestes kahtlusi selle teksti tõepärasuse suhtes?

Hämmastav küll, aga osa inimesi ei tunnista tegelikult mõtet inimese patusest ning nad väidavad, et inimesed on põhiliselt head. Probleem tuleneb mõistmatuses, mis on tõeline headus. Inimesed võrdlevad ennast kellegi teisega ja tunnevad ennast hästi. Lõppude lõpuks võime ju alati leida kellegi, kes on meist hullem, ja võrrelda ennast temaga. Kuid see küll meid heaks ei tee. Kui kõrvutame ennast Jumalaga ning Jumala pühaduse ja õigusega, jõuame kõik rõhuva teadmiseni, et oleme tülgas-tavad ja põlastusväärsed.

Rm 3:23 räägib ka „Jumala kirkusest“. Seda fraasi on tõlgendatud mitmeti. Küllap on lihtsaim tõlgendada seda tähenduse kaudu, mis on kirjas 1Kr 11:7. „[Mees] ... on Jumala kuju ja aupaiste“. Kreeka keeles võib „aupaiste“ kohta kasutatud sõna vabalt tähendada sama, mis sõna „kuju“. Patt on rikkunud inimeses Jumala kuju. Patused inimesed ei peegelda enam kaugeltki Jumala kirkust ehk kuju.

Loe Rm 3:10–18. Kas täna on midagi teisiti? Milline neist kirjeldus-test kujutab sind kõige enam või milline nägid sa välja siis, kui sinu elus ei olnud Kristust?

Nii halb, kui meie olukord ka on, pole see lootusetu. Esimese sam-muna tuleb meil ära tunda, et oleme äärmiselt patused ja abitud ega saa iseenesest selle heaks midagi teha. Püha Vaimu töö on tuua meid selli-sele veendumusele. Kui patune Temale vastu ei pane, siis mõjutab Vaim patust eest võtma enesekaitse, ettekäänete ja eneseõiguse maski ning viskuma Kristuse rüppe, anudes Temalt halastust: „Oh Jumal, ole mulle patusele armuline“ (Lk 18:13).

Millal vaatasid viimati ennast, oma ajendeid, tegusid ja tundeid hea, karmi, kaine pilguga? See võib osutada ahastusttekitavaks kogemuseks, eks ole? Mis on su ainus lootus?

Progress?

Kahekümnenda sajandi koidikul elasid inimesed mõttega, et inimkond läheb paremaks, kõlblus kasvab ning teadus ja tehnoloogia aitavad avada meie ees utoopia. Usuti, et inimesed olid oluliselt täiustumas. Mõeldi, et õiget laadi haridus ja moraalne väljaõpe aitavad inimestel ja nende ühiskonnal ennast väga palju parandada. Arvati, et see kõik hakkab toimima massides; nii mõeldi, kui astusime kahekümnenda sajandi vaprasse uude maailma.

Kahjuks ei kujunenud asjalood sellisteks, eks ole? Kahekümnend sajand oli üks vägivaldseim ja metsikuim kogu ajaloos ning ironiliselt suures osas just tänu teaduse edusammudele, mis tegi inimeste jaoks võimalikuks tappa kaasinimesi palju suuremas ulatuses, kui möödaniiku kalgimigi hullumeelne unistada suutis.

Milles oli probleem?

Loe Rm 1:22–32. Mismoodi näeme esimesel sajandil kirja pandut ilmnemas täna, kahekümne esimesel sajandil?

Meil läheb vaja usku, et võtta omaks paljud kristluse juurde kuuluvad tõsiasjad: nende hulgas ülestõusmine surnust, Kristuse teine tulek ning uueksloodud taevast ja maa. Kuid kellel on vaja usku, et uskuda inimese allakäinud olukorda? Tänapäeval elab igaüks meist pattulangemise tagajärgedes.

Keskendu eriti Rm 1:22, 23-le. Kuidas näeme praegu selle põhimõtte ilmnemist? Mida on inimesed meie sajandil, olles hüljanud Jumala, hakanud kummardama ja jumaldama? Kuidas nad on seda tehes muutunud rumalaks? Jaga oma vastust hingamispäeval klassis.

Mis on juutidel ja paganatel ühist

Rm 1. peatükis käsitles Paulus eelkõige paganate patte, nende rahvaste omi, kes olid Jumala silmist kaotanud juba hulk aega tagasi ning langedud seega sügavasse mandumisse viivatesse tavadesse.

Kuid Paulus ei lase ka oma rahvast, omaenda kaasmaalasi vaikides käest. Hoolimata kõikidest neile antud eesõigustest (Rm 3:1, 2) olid nemadki patused, Jumala seaduse alusel süüdi, ning vajasisid Kristuse päästvat armu. Selles mõttes – kõik on patused, Jumala seaduse rikkujad, ja vajavad jumalikku päästvat armu – on juudid ja paganad ühesugused.

Loe Rm 2:1–3, 17–24. Mille eest Paulus siin hoiatab? Millise sõnumi peaksime kõik, nii juudid kui ka paganad, sellest hoiatusest saama?

„Pärast seda, kui apostel on näidanud, et kõik paganad on patused, näitab ta nüüd eriliselt ja väga resoluutselt, et ka juudid elavad patus, kõigepealt sellepärast, et nad täidavad seadust ainult väliselt, see tähendab kirjatähe kohaselt ja mitte vaimule vastavalt.“ – Martin Luther, *Commentary on Romans*, lk 61.

Sageli on väga kerge näha ja osutada kaasinimeste pattudele. Kui sageli aga oleme ise süüdi selles samas või veelgi hullemas? Probleem on selles, et kaldume endale otsa vaatama kinnisilmi või parandame oma enesetunnet sellega, et vaatame, kui halvad on teised meiega võrreldes.

Paulus ei räägi millestki sellisest. Ta hoiatab oma kaasmaalasi, et nad ei otsustaks kärmelt paganate üle, sest nad ise, juudid – valitud rahvana –, olid patused. Mõnel juhul olid nad veel suuremad süüdlased kui paganad, keda nad hoobilt hukka mõistsid; olid suuremad süüdlased sellepärast, et neile kui juutidele oli antud palju rohkem valgust kui paganatele.

Paulus sihib kõige sellega ühte punkti – mitte ainuski meist pole õige, ainuski meist ei küündi jumaliku mõõdupuuni, ainuski meist pole sünnipäraselt hea ega loomupäraselt püha. Juut või pagan, mees või naine, rikas või vaene, jumalakartlik või jumalakartmatu – me kõik oleme süüdi. Kui ei oleks Jumala armu, mille teeb avalikuks evangeelium, poleks maailmas meist ühegi jaoks lootust.

Kui sageli mõistad sina, kas või ainult oma mõttes, teisi hukka pattudes, milles ise süüdi oled? Võttes kuulda seda, mida Paulus siin kirjutanud on, kuidas saad sa muutuda?

Evangelium ja meeleparandus

„Või suhtud sa üleolevalt tema helduse ja sallivuse ja pika meele rohkusesse ega saa aru, et Jumala heldus tahab sind juhtida meelt parandama?“ (Rm 2:4) Milline sõnum on siin meile meeleparanduse kohta?

Tuleb märkida, et Jumala headus juhib, mitte ei sunni patuseid meelt parandama. Jumal ei kasuta sundust. Tema on otsatult kannatlik ja Ta püüab kõiki inimesi tõmmata ligi oma armastusega. Sunnitud meeleparandus hävitaks kogu meeleparanduse mõtte, kas pole nii? Juhul kui Jumal sunniks meelt parandama, kas poleks siis mitte kõik päästetud, sest miks peaks Ta mõnda sundima meelt parandama ja teisi mitte? Meeleparandus peab olema vabast tahtest tulnud, see on vastus Püha Vaimu tegevusele meie elus. Jah, meeleparandus on Jumala and, aga meie peame olema valmis ja avalis seda vastu võtma, ning see on valik, mida me ainult ise langetada ei saa.

Mis tabab neid, kes panevad vastu Jumala armastusele, keelduvad kahetsemast ning jäävad sõnakuulmatuks? Rm 2:5–10.

Rm 2:5–10 ja korduvalt terves roomlastele kirjutatud kirjas rõhutab Paulus heade tegude osa. Õigust usu läbi ilma seaduse tegudeta ei saa mitte kunagi tõlgendada nii, nagu ei oleks headel tegudel kohta kristlase elus. Näiteks kirjutatakse Rm 2:7, et pääste tuleb neile, kes seda „püsiva heategemise kaudu taotlevad“. Kuigi inimese jõupingutused ei too päästet, on need osa päästekogemuse tervikust. Raske on mõista, et keegi loeb Piiblit ning siis tõuseb ja läheb teele mõttega, et teod ja tegevus ei ole üldse olulised. Õiget meeleparandust, sellist, mis lähtub tahtlikust südamest, saadab alati otsus võita ja kõrvaldada see, mille pärast meil meelt parandada tuleb.

Kui sage on sinu hoiak meelt parandada? On see siiras või kaldud sa vigu, vajakajäämisi ja patte tähtsusetuks pidama? Kui nii, siis kuidas seda muuta? Miks peaksid muutuma?

Reede, 20. oktoober

Toetav mõte: „Seega näitab piibellik terminoloogia, et patt pole inimkonnale kaela sadanud suur õnnetus, vaid osa inimesepoolsest aktiivsest hoiakust ja valikust. Lisaks, patt pole hea puudumine, vaid see on Jumala ootusteni „mitte küündimine“. See on kuri kurss, mida inimene on vabatahtlikult valinud. See ei ole nõrkus, mille eest inimesi ei saa vastutusele võtta, sest inimene valib patuse hoiaku või teoga vabatahtlikult Jumala seadusest üle astuda ja Jumalale vastu hakata ning loobub Jumala Sõna kuulamisest. Patt püüab ületada piirid, mida Jumal on seadnud. Lühidalt, patt on vastuhakk Jumalale.“ – *The Handbook of Seventh-day Adventist Theology* (Hagerstown, Md.: Review and Herald Publishing Association, 2000), lk 239.

„Mulle on näidatud kohutavat pilti maailma olukorrast. Ebamoraalsus lokkab kõikjal. Ohjeldamatu liiderlikkus on selle ajastu eriline patt. Mitte kunagi varem pole pahe tõstnud oma moondunud pead sellise julgusega nagu praegu. Inimesed näivad olevat tuimaks muutunud ning vooruse ja tõelise headuse armastajaid näib pahelisuse julgus, tugevus ja levik peaaegu heidutanud olevat. Ülekohtu küllus ei jää üksnes uskumatute ja irvitajate piiridesse. Oleks siis lugu nii, aga ei ole. Paljud mehed ja naised, kes tunnistavad Kristuse religiooni, on selles süüdi. Isegi mõned, kes suuga tunnistavad, et ootavad Kristuse ilmutist, pole selleks sündmuseks rohkem ette valmistunud kui Saatan ise. Nad ei puhasta ennast kõigest saastast. Nad on nii kaua teeninud oma lihahimu, et nende mõtetel on loomulik olla ebapuhas ja kujutlustel rikutud.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, 2. kd, lk 346.

Küsimused aruteluks:

1. Millise vastuse annad neile, kes vaatamata kõigele, mis on juhtunud, rõhutavad, et inimkond läheb paremaks? Millised argumendid nemad esitavad ja kuidas sa neile vastad?

2. Vaata reedeses osas olevat Ellen G. White'i tsitaati. Juhul, kui sa seal ennast näed, siis kuidas reageerid? Miks on tähtis meeletehetele mitte alla anda, vaid jätkata Jumala töotuste taotlemist – esmalt töotust andestusest; teiseks töotust puhtaks saamisest? Kes on see, kes tahab sulle iga kord ja kõiges öelda: „Sellest pole kasu. Olen liiga rikutud. Ma ei saa iial päästetud, seepärast võin väga hästi ka käega lüüa?“ Kas sa kuulad teda või Jeesust, kes meile ütleb: „Ega minagi mõista sind surma. Mine, ja nüüdsest peale ära enam tee pattu!“ (Jh 8:11)?

3. Miks on meil kui kristlastel väga tähtis mõista, et inimene on põhiliselt patune ja paheline? Mis juhtub siis, kui kaotame silmist selle kurva, aga õige tõsisaja? Millised eksitused toob meie teele vale arusaamine oma tõelisest olukorrast?

4. Mõtlet hetkeks teadmata hulga protestantidele, kes valivad pigem surra kui usust loobuda. Kui tugevad oleme usus? Kas piisavalt tugevad, et selle eest surra? Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid

Kui kohalike adventkoguduste liikmed jälgisid programmis „Aasta misjonitööl“ (OYIM) osalevaid noori, said nad aru, et ka nemad saavad midagi oma kogukonna heaks teha, ja hakkasid nende eeskujul ka oma naabrite juures misjonitööd tegema.

„Võin teile ausalt öelda,“ ütles Anna, „et ma ei mõelnud varem kuigivõrd tööst suurlinnades – ma ei näinud, mis sealsed probleemid tegelikult olid. Ja kerge on minna alevitesse. Kuid pärast selles programmis osalemist saan ma aru, et tegelikult, tegelikult on meil vaja olla siin.“

Kui tulin tagasi oma kodukogudusse Venemaal, nägin seda teise pilguga. Taipasin, et meil tuleb tegutseda teistmoodi – peame olema tõelised kristlased. Midagi mu mõttes on muutunud; sain aru, kuidas meil tuleb elada ja töötada.

New York inspireeris mind vägagi ja hakkasin palvetama selle pärast, mida teha oma kodudivisjonis ESDs,“ meenutab Anna.

2013. aasta juunis läksid sajad juhid, pastorid ja evangelistid maailma eri paigust New Yorki, et osaleda Peakonverentsi Rahvusvahelises Evangelismi Misjonikoolis. Programmis olid päevased tunnid ja õhtused praktilised kogemused evangeelsetel koosolekutel, mida peeti New Yorgi linnastu erinevates osades.

Euro-Aasia Divisjoni (ESD) pastor Leonid Rutkovski pidas ettekandeid New Yorgi ukraina ja vene kogudustes. Kui Leonid just tunnis või koosolekul polnud, vestles ta ESD misjonitöö juhi Viktor Kotsakoviga sellest, kuidas nad saaksid midagi sarnast teha oma divisjonis.

„Arutasime nii, et kui inimesed jutlustasid New Yorgis ja said häid tulemusi, siis miks mitte meie territooriumil?“ ütles Leonid. „Kui see juhtus New Yorgis, siis saab see juhtuda ka Moskvas või Kiievis.“

Misjonikool andis meile selge suuna suurlinnade misjonitööks. Nüüd oli meie tähelepanu keskenenud, meil oli siht silme ees ja eesmärk, milleni jõuda.“

Kui Anna kohtus Leonidiga, oli tal põnev kuulda arenevatest plaanidest. „Meil on eesmärk koputada igale uksele Kiievis,“ rääkis Leonid Annale. „Kiievis on 700 000 ust ja meie tahame jõuda neist igaüheni. Meil on eri kaardid, millel on näha iga tänav, majadeblokk ja maja.“

Anna oli rahul. „Võin näha, et Jumal juhib meid, ja teadsin, et mul on vaja minna Kiievisse. Jumalal on oma imeline plaan, meil tuleb lihtsalt selle järgi teha.“

Leonid, kes on projekti „misjon suurlinnadele“ juht Kiievis, pakub jutlustamisalast väljaõpet koguduseliikmetele, on piiblitöölise, kirjandusevangelistide ja meditsiinilise misjonitöö tegijate (kes pakuvad kogukonnas lihtsaid ravivõimalusi) ülevaataja – 16 õppeklassis aidatakse vabaneda suitsetamisest, valmistada toitu, langetada kaalu, taastuda alkoholisõltuvusest, hoolitseda ema ja lapse tervise eest ning palju muud.

Õigeksmõistmine usu läbi

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 3:19–28.

Meelespeetav tekst: „**Me ju arvame, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi, Seaduse tegudest sõltumata**“ (Rm 3:28).

Selles õppetükis jõuame roomlastele kirjutatud kirja põhiteemani: õiguseni usu läbi – selle suure tõeni, mis rohkem kui ükski teine tõde oli ajendiks protestantlikule reformatsioonile. Ja vaatamata kõikidele vastupidistele väidetele ei ole Rooma muutunud selle uskumuse suhtes nüüd sugugi rohkem kui 1520. aastal, mil paavst Leo väljastas paavstliku bulla, millega mõistis hukka Lutheri ja tema õpetused. Luther viskas selle bulla ära kirja tulle sellepärast, et on üks õpetus, mida ei saa kunagi ohtu seada, milles ei tohi järeleandmisi teha, ning selleks oli ja on õigeksmõistmine usu läbi.

See mõiste ise on seadusepõhine kujund. Seadusest üleastuja tuleb kohtu ette ja ta mõistetakse seaduserikkumise pärast surma. Kuid ilmub asemik ja võtab üleastuja kuriteod enda kanda ning vabastab kurjategija niiviisi süüdimõistmisest. Asendust vastu võttes seisab kurjategija nüüd kohtu ees oma süüst puhastatuna, kuid vähe sellest – temasse suhtutakse nii, nagu ta poleks iialgi sooritanud neid kuritegusid, mille pärast ta alguses kohtu ette toodi. Ja seda kõike sellepärast, et asemik – kelle elu on täiuslik – pakub armu saanud kurjategijale oma täiuslikku seaduskuulekust.

Lunastusplaanis oleme kõik kurjategijad. Asemikul, Jeesusel, on ideaalne aruanne ning Tema seisab kohtus meie asemele, Tema õigus tunnistatakse vastuvõetavaks meie õigusetuse asemel. Sellepärast mõistetakse meid Jumala ees õigeks, mitte meie tegude tõttu, vaid Jeesuse tõttu, kelle õigus saab meie omaks siis, kui selle „usu läbi“ vastu võtame. Räägi häid uudiseid! Tegelikult ei saa ükski uudis olla sellest parem.

Selle nädala õppetüki õppides valmistud hingamispäevaks, 28. oktoobriks.

Seaduse teod

Loe Rm 3:19, 20. Mida ütleb Paulus siin seaduse kohta, selle kohta, mida seadus teeb, ja selle kohta, mida see ei tee ega saa teha? Miks on kõikidel kristlastel tähtis siin öeldut mõista?

Paulus kasutab mõistet *seadus* selle laiemas mõttes nii, nagu tema aja juudid sellest aru said. Mõiste *Toora* (heebrea sõna „seaduse“ kohta) all mõtleb juut ka tänapäeval eelkõige Jumala juhtnöore nii viies Moosese raamatus kui ka palju üldisemalt kogu Vanas Testamendis. Moraaliseadus koos laiendustega põhimäärustes ja kohtuotsustes ning tseremoniaalsetes eeskirjades oli selle juhtnöori osaks. Sellepärast võime siin vaadelda seadust kui judaismi süsteemi.

Olla seaduse all tähendab olla selle kohtualluvuse all. Seadus paljastab isiku puudujäägid ja süü Jumala ees. Seadus ei saa seda süüd kõrvaldada; küll aga saab seadus juhtida patuse otsima abinõud süü vastu.

Kui rakendame kirja roomlastele oma igasse päeva, mil juutlik seadus ei ole enam tegev, siis mõtleme seadusest eelkõige kui moraaliseadusest. See seadus ei saa meid päästa rohkem kui judaistlik süsteem juuti. Patuse päästmine ei ole moraaliseaduse ülesanne. Selle ülesanne on teha nähtavaks Jumala iseloom ning näidata inimestele, milles nad Tema iseloomu puudulikult peegeldavad.

Ükskõik, milline see seadus on – moraali-, tseremoniaal-, tsiviilseadus või kõik koos – ei tee ei ühe ega kõigi osade pidamine inimest Jumala silmis õigeks. Tõsiasi on, et seadus polnud iialgi mõeldud seda tegema. Vastupidi, seadus pidi esile tooma meie puudujäägid ja juhtima meid Kristuse juurde.

Seadus ei saa meid päästa, samamoodi nagu haigusnähud ei saa haigust ravida. Nähud, sümptomid ei ravi; need toovad esile meie vajaduse ravi järele. Niimoodi toimib seadus.

Kui edukad on sinu jõupingutused käsku pidada? Mida peaks sinu vastus rääkima sulle sellest, kui asjatu on püüda ennast seaduse pidamise abil päästa?

Esmaspäev, 23. oktoober

Jumala õigus

„Nüüd aga on ilma Seaduseta saanud avalikuks Jumala õigus, millest tunnistavad Moosese Seadus ja Prohvetid“ (Rm 3:21). Mida see salm tähendab – kuidas me sellest aru saame?

See uus õigus vastandatakse seaduse õigusega – õigusega, mis oli tuttav juutidele. Uut õigust nimetatakse „Jumala õiguseks“; see tähendab õigust, mis tuleb Jumalalt, õigust, mida pakub Jumal ja mis on ainus, mida Tema õige õigusena heaks kiidab.

Mõistagi on see õigus, mille Jeesus kujundas inimesena elades – õigus, mida Ta pakub kõigile, kes selle ussu vastu võtavad ja seda endale taotlevad: mitte sellepärast, et nad õigust väärisksid, vaid seetõttu, et nad vajavad seda.

„Õigus on seaduskuulekus. Seadus nõuab õigust ja selle on patune seadusele võlgu; kuid patune ei suuda seda tagasi anda. Ainus tee, kuidas ta saab õiguseni jõuda, on usu läbi. Usu läbi saab ta Jumalale esitada Kristuse teened ning Issand paneb hea meelega oma Poja sõnakuulmise patuse arvele. Kristuse õigus võetakse vastu inimese ebaõnnestumise asemel ning Jumal võtab omaks, annab andeks, mõistab õigeks pattu kahetseva, uskuva inimhinge, kohtleb teda nii, nagu ta oleks õige, ja armastab teda nii, nagu Ta armastab oma Poega.“ – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, I. raamat, lk 367. Kuidas õpid seda imelist tõe isiklikult omaks võtma? Vaata ka Rm 3:22.

Siin on Kristuse usk kahtlemata usk Jeesusesse Kristusesse. Kristlase elus toimiv usk on palju enamat kui mõistuslik nõusolek; see on enamat kui Kristuse elu ja Tema surma kohta käivate teatud tõsiasiade tunnustamine. Õige usk Jeesusesse Kristusesse võtab Tema vastu Päästjana, Asemikuna, Käendajana ja Issandana. See tähendab Tema eluviisi valimist. See tähendab Tema usaldamist ja usu läbi otsimist, et elada Tema käskude kohaselt.

Pidades silmas seda, mida oleme seni õppinud seaduse kohta ja selle kohta, mida seadus teha ei saa, loe Rm 3:24. Mida Paulus siin ütleb? Mida tähendab, et lunastus on Jeesuses?

Mis see „õigeksmõistmine“ on, nagu käesolev salm ütleb? Kreeka-keelne sõna *dikaioo*, mida tõlgitakse kui „mõistetakse õigeks“, võib tähendada „tehakse õigeks“, „kuulutatakse õigeks“ või „arvestatakse õigeks“. See sõna pärineb samast sõnatüvest nagu *dikaiosune*, „õigus“, ja *dikaioma*, „õige nõue“. Niisiis on „õigeks mõistmise“ ja „õiguse“ vahel tihe side, sugulus, mis ei tule erinevates tõlgetes alati esile. Meid mõistetakse õigeks siis, kui Jumal meid „õigeks kuulutab“.

Enne seda õigeksmõistmist on inimene ebaõige, ülekohtune, ja seega Jumala jaoks vastuvõetamatu; pärast õigeksmõistmist peetakse teda õigeks ja niisiis Jumalale vastuvõetavaks.

Ning see toimub ainult Jumala armu tõttu. Arm tähendab poolehoidu. Kui patune pöördub Jumala poole pääste saamiseks, on tegu armuteoga – see inimene arvatakse ehk kuulutatakse õigeks. See on pälvimatu poolehoid ning usklik mõistetakse õigeks ilma mingi omapoolse teeneta, ilma ühegi nõudeta, mida Jumalale enda heaks esitada, välja arvatud oma äärmine abitus. See inimene mõistetakse õigeks lunastuse tõttu, mis on Kristuses Jeesuses, lunastuse tõttu, mida Jeesus pakub patuse Asemiku ja Käemehena.

Kirjas roomlastele esitatakse õigeksmõistmist kui hetkelist toimingut, see toimub kindlal ajahetkel. Ühel hetkel on patune väljaspool, õiguseta ja vastu võtmata; järgmisel hetkel, õigeksmõistmise järel, on ta seespool, vastu võetud ja õige.

Kristuses oleva inimese jaoks näib õigeksmõistmine mineviku toimingu, millenagi, mis toimus siis, kui ta allutas ennast täielikult Kristusele. „Oleme õigeks mõistetud“ (Rm 5:1) tähendab sõna-sõnalt „oleme saanud õigeks“.

Muidugi võib õigeksmõistetud patune langeda ja siis ilmneb õigeksmõistmine Kristuse juurde tagasi pöördudes uuesti. Kui aga mõista endise olukorra taastamist igapäevase kogemusena, siis selles mõttes tuleb õigeksmõistmistki pidada korduvaks kogemuseks.

Head sõnumid päästmisest on ju väga head – mis aga hoiab inimest tagasi neid omaks võtmast? Mis hoiab sinu omagi elus sind tagasi kõigest, mida Issand sulle töötab ja pakub?

Rm 3:25 seletab Paulus veel suurt sõnumit päästest. Ta kasutab tore-dat sõna, *lepitusohver*. Kreeka keeles on vastav sõna *hilasterion* ning see esineb Uues Testamendis ainult siin ja Hb 9:5, kus see tõlgitakse „lepingukaaneks“. Rm 3:25 kasutatuna, kus see kirjeldab õigeksmõistmise ja lunastuse pakkumist Kristuses, näib lepitusohver tähistavat kõige selle täitumist, mida piltlikult kujutas lepingukaas Vana Testamendi püha-mus. See tähendab, et Jeesuse ennastohverdav surm on esile toodud kui päästevahend ja Teda kujutatakse lepitusohvri tagajana. Lühidalt tähendab see, et Jumal tegi kõik, mida meie päästmiseks oli vaja teha.

Sama salm räägib ka pattude „kustutamise“st. Meie patud teevad meid Jumalale vastuvõetamatuks. Me ei saa ise mitte midagi oma pattude tühistamiseks teha. Kuid lunastusplaanis on Jumal pakkunud meile tee pattude kustutamiseks Kristuse veresse uskumise kaudu.

Kreekakeelne sõna *paresis*, „kustutama“, tähendab otsetõlkes „tähele panemata jätma“ või „mööda vaatama“. „Mööda vaatamisel“ puudub eiramise varjund. Jumal saab tähele panemata jätta mineviku patud sellepärast, et Kristus oma surmaga on maksnud karistuse kõigi inimeste pattude eest. Seega võib igaüks, kel on „usk Tema veresse“, saada oma patud kustutatud, sest Kristus on juba tema eest surnud (1Kr 15:3).

Loe Rm 3:26, 27. Millise mõtte Paulus siin esitab?

Hea sõnum, mida Paulus jagas innuga kõigile, kes kuulasid, oli see, et inimkonna jaoks oli saadaval „Tema [Jumala] õigus“ ning et see tuleb meile mitte tegude kaudu, mitte meie teenete tõttu, vaid usu läbi Jees-ussesse ja sellesse, mida Tema meile on teinud.

Kolgata risti tõttu saab Jumal kuulutada patused õigeks ning olla sellest hoolimata universumi silmis õige ja puhas. Saatan ei saa osutada süüdistava sõrmega Jumalale, sest Taevast on toonud ülimalt ohvri. Saatan oli süüdistanud Jumalat selles, et Jumal küsis inimsoolt rohkem, kui Ta ise oli valmis andma. Rist kummutab selle väite.

Ilmselgelt ootas Saatan, et Jumal hävitaks maailma, kui inimene pattu tegi; selle asemel saatis Jumal Jeesuse maailma päästma. Mida see meile Jumala iseloomu kohta räägib? Kuidas mõjutab see, mida Tema iseloomust teame, meie elu? Mida teed järgneva 24 tunni jook-sul teistmoodi seetõttu, et tead, missugune on Jumal?

Ilma Seaduse tegudeta

„Me ju arvame, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi, Seaduse tegudest sõltumata“ (Rm 3:28). Kas see tähendab, et kui seadus meid ei päästa, pole meil kohustust seda pidada?

Ajaloolises kontekstis rääkis Paulus Rm 3:28 seadusest juutliku süsteemi laiemas tähenduses. Ükskõik, kui kohusetundlikult püüdis juut selle süsteemi järgi elada, ei saanud teda õigeks mõista juhul, kui ta loobus Jeesust Messiana omaks tunnistamast.

Rm 3:28 on Pauluse järeldus tema väitele, et usu seadus välistab kiitlemise. Kui inimene mõistetakse õigeks oma tegudest, saaks ta sellega uhkustada. Aga kui ta mõistetakse õigeks sellepärast, et Jeesus on usu eesmärk, siis kuulub au kindlasti Jumalale, kes mõistis patuse õigeks.

Ellen G. White annab küsimusele „Mis on õigeksmõistmine usust?“ huvitava vastuse. Ta kirjutab: „See on Jumala töö, mis paiskab põrmu inimese au ning teeb inimese heaks seda, mida ta oma jõuga enda heaks teha ei saa.“ – Ellen G. White, *Testimonies to Ministers and Gospel Workers*, lk 456.

Seaduse teod ei saa lepitada mineviku patte. Õigeksmõistmist ei saa ära teenida. Selle saab omaks võtta ainult usu läbi Kristuse lepitavas ohvrises. Selles mõttes ei ole seaduse tegudel mitte midagi tegemist õigeksmõistmisega. Olla õigeks mõistetud ilma tegudeta tähendab olla õigeks mõistetud ilma, et meil oleks midagi, millega õigeksmõistmist pälvida.

Kuid paljud kristlased on seda salmi valesti mõistnud ja kohaldanud. Kõik, mida meil teha tuleb, ütlevad nad, on uskuda. Samas teevad nad maha teod ehk kuuletumise moraalseadusele. Niiviisi tõlgendavad nad Paulust valesti. Kirjas roomlastele ja igal pool mujal omistab Paulus suurt tähtsust moraalseaduse pidamisele. Jeesus pidas seda ning ka Jaakobus ja Johannes pidasid (Mt 19:17; Rm 2:13; Jk 2:10, 11; Ilm 14:12). Pauluse mõte on selles, et kuigi seadusele kuuletumine ei ole õigeksmõistmise vahend, peab inimene, kes mõistetakse õigeks usust, ikkagi Jumala seadust; tegelikult on ta ainus, kes üldse peab seadust. Patust pöördumata inimene, keda ei ole õigeks mõistetud, ei saa iialgi täita seaduse nõudeid.

Miks on väga kerge takerduda mõtlemisse, et kuna seadus meid ei päästa, polegi meil vaja selle pidamise pärast mures olla? Kas sa oled kunagi püüdnud pattu mõistuspäraselt põhjendada, toetudes usu läbi õigeks mõistmisele? Miks on selline lähtekoht väga ohtlik? Samas aga, kus oleksime ilma päästetootuseta, isegi kui meil on kiusatus seda kuritarvitada?

Reede, 27. oktoober

Toetav mõte: loe Ellen G. White' i 1. raamatust *Valitud kuulutused* peatükke „Kristuse õigus seaduses“, lk 236–239; „Tulge, otsige ja leidke“, lk 331–335; „Täielik sõnakuulmine Kristuse tõttu“, lk 373, 374; raamatust *Kristuse tähendamissõnad* peatükki „Uut ja vana“, lk 128, 129.

„Seadus ei saa küll kustutada patu karistust, kuid patusele kogu tema võlga omistades on Kristus töötanud rikkalikku andestust kõikidele, kes kahetsevad ja Tema halastusse usuvad. Jumala armastus sirutub ülikül- luslikuna kahetseva, uskuva inimhingeni. Patu põletusmärki saab hingest olematuks teha ainult lepitusohvri verega... Ohvri omaga, kes oli võrdne Isaga. Kristuse töö – Tema elu, alandus, surm ja kadunud inimeste eest kostmine – teevad seaduse suuremaks ja austusväärsemaks.“ – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1. raamat, lk 371.

„Kristuse iseloom on sinu iseloomu asemel ja sind võetakse vastu Jumala ees just nii, nagu sa polekski patustanud.“ – Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 62.

„Kui apostel ütleb, et meid mõistetakse õigeks „ilma seaduse tegu- deta“, siis ei räägi ta usu ja armu tegudest, sest inimene, kes selliseid tegusid teeb, ei usu ise, et ta mõistetakse õigeks niisuguste tegude tõttu. Samas, kui usklik selliseid usutegusid teeb, taotleb ta õigekssaamist usust. Apostel mõtleb „seaduse tegude“ all tegusid, millele eneseõiged toetuvad, arvates, et neid korda saates mõistetakse nad õigeks ja neile arvestatakse õigus. Võib öelda ka nii: head tehes ei taotle nad õigust, vaid soovivad lihtsalt kiidelda, et nad on õiguse oma tegude tõttu juba omandanud.“ – Martin Luther, *Commentary on Romans*, lk 86.

Küsimused aruteluks:

1. Loe üle selle nädala kirjakoht ja kirjuta oma sõnadega kokkuvõtte sellest, mida vastav piiblisalm ütleb. Loe oma kirjutis klassis teistele ette.

2. Loe läbi eelpool toodud Lutheri tsitaat. Miks selline tõde teda niimoodi kannustas? Miks on tema öeldu niivõrd oluline mõte ka meie tänases arusaamises?

3. „Seitsmenda päeva adventistid näevad ennast usupuhastuse põhi- mõtete – piibellik õpetus õigeksmõistmisest armu kaudu, üksnes usu läbi – pärijaina ja sellele ehitajaina ning apostelliku evangeeliumi taas- tajaina ja esiletoojaina selle täiuses, selguses ja tasakaalus.“ – Ivan T. Blazen, artikkel „Salvation“ koguteosest *Handbook of Seventh-day Adventist Theology* (Hagerstown, Md.: Review and Herald Publishing Association, 2000), lk 307. Millised põhjused on meil nii uskuda?

„Oleme siin teinud isegi rohkem, kui suutsime New Yorgis,“ ütles Leonid.

Sada viiskümmend misjonäri tuli Kiievisse – liidud ja unioonid olid nad välja valinud. Lisaks sellele moodustati 18liikmeline noortemeeskond üle kogu Euro-Aasia Divisjoni kokku tulnud noortest. Umbes kuuekuulise väljaõppeprogrammi jooksul töötasid misjonärid kõrvuti piiblitöölisega ja meditsiinimisjonäridega ning aitasid kaasa terviseboksides. Lisaks sellele tuli kohale 400 pastorit kahenädalaste vahetustega selleks, et valmistuda samasuguste programmide läbiviimiseks sama divisjoni teisteski suurlinnades.

Anna, kes juhendas noorterühma, oli igakülgsest programmi kaasatud. „Käisime palve-jalututuskäikudel ning astusime majades ühiselt ükselt uksele, kuhu pidime tagasi minema. Igas majas palvetasime: „Palun, Jumal, anna meile see maja. Anna meile need inimesed. Valmista nad meie tulekuks.“

Järgmisel päeval läksid meeskonna liikmed välja kahekaupa. Samal ajal, kui üks rääkis, teine palvetas. „Esmalt vestlesime inimesega maailmas toimuvatest sündmustest,“ kirjeldab Anna. „Siis küsisime, kas nad olid kunagi Piiblit lugenud ja kas nende meelest on usu ja tervise vahel seos. Püüame nendega vestlust jätkata ja nendega tuttavaks saada.“

„Selle meetodi puhul,“ lisab Leonid, „ei toimi mitte meie nägu või meie küsimused, vaid Jumal, kes meie jaoks selle inimese ette valmistab, et kuulata, mis meil on temaga jagada. See on väga tähtis.“

Pärast kahte nädalat ükselt-uksele käimist tundis meeskond rõõmu, et 26 uut inimest tuli kirikusse. Lisaks sellele oli terviseprogrammis osalejatel hea meel teada saada, kuidas elada kauem ja paremini, ning nad nautisid misjonäridega koos olemise aega. „Te olete nii tore meeskond,“ rääkisid nad Leonidile ja Annale. „Tahame teiega olla. Meile meeldib see, mida te teete.“

Annal on eriti hea meel selle üle, millist mõju projekt noortele avaldab. „Olen väga õnnelik, kui kuulen neid ütlemas: Teate, tunneme ennast nagu taevas. Tunneme, nagu me päriselt elaksime siin.“ Kodus on neil teised mured, aga siin tunnevad nad Jeesuse armastust. Siis, kui töötame koos Jeesusega ja Tema heaks, ongi tegu päris eluga.“

„Meie noorteprogramm on osa suuremast projektist „Misjon suurlinnades,“ ütles Leonid. „Oleme siin kõik ühisel projektis – üks meel, üks vaim ja see on tõesti suurepärane!“

„See projekt on paljude palvete saadus,“ lisab Anna. „Kogu meie ülemaailmne kogudus on mõelnud sellele, kuidas jõuda inimesteni suurlinnades. Kui oleme kõik koos, võime korda saata imelisi tegusid – ja Jeesus tuleb!“

23aastane Anna Gavelo esindas Euro-Aasia Divisjoni (ESD) pilootprojektis „Aasta misjonitööl“ (OYIM). Tema koos veel 13 täiskasvanud noorega töötas New Yorgi linnas osana koguduse kampaaniast „Misjon suurlinnades“.

Aabrahami usk

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: IMs 15:6; 2Sm 11. ja 12. ptk; Rm 3:20, 31; 4:1–17; Gl 3:21–23; 1Jh 3:4.

Meelespeetav tekst: „**Kas me siis tühistame Seaduse usu läbi? Ei sugugi! Me vaid kinnitame Seadust.**“ (Rm 3:31).

Mitmel moel on Rm 4. peatükk nii piibelliku õpetuse alus päästmisest ainult usu kaudu kui ka reformatsiooni alguse süda. Tõepoolest, sel nädalal 500 aastat tagasi algas kõik Lutheriga ning ustavad protestandid pole iialgi kõhelnud.

Kasutades Aabrahami – pühaduse ja vooruse eeskujuna – näitena kellegi, kes vajab ilma seaduse tegudeta armust päästetud saamist, ei jäta Paulus lugejaile võimalust valesti arusaamiseks. Juhul, kui parimatest tegudest ja käsu pidamisest ei piisanud, et Aabrahami Jumala ees õigeks mõista, siis mis lootust kellelgi teisel on? Kui Aabrahamil oli vaja armu, on sedasama vaja igal teiselgi, juudil ja paganal.

Rm 4. peatükk toob esile lunastusplaani kolm põhifaasi: (1) jumaliku õnnistuse töötus (armu töötamine), (2) inimese vastus sellele töötusele (usus vastamine), ja (3) jumalik otsus, et õigus pannakse nende arvele, kes usuvad (õigeksmõistmine). Niimoodi toimus see Aabrahami puhul ja niimoodi toimib see meiegagi.

On väga oluline meeles pidada, et Pauluse jaoks toimub pääsemine armust; see on midagi, mis antakse meile, nii vääritud kui me ka oleme. Kui me oleksime seda väärinud, siis oleks see meile kuulunud, ja kui see oleks meile kuulunud, siis oleks see ju võlg, mitte kingitus, and. Selliste rikutud ja pattulangenud olendite jaoks nagu me oleme, peab päästmine olema and.

Tõestamaks oma mõtet, et päästmine toimub üksnes usu läbi, pöördub Paulus Moosese esimese raamatu poole ja tsiteerib 1Ms 15:6: „[Aabraham] uskus Issandat ning see arvati temale õiguseks“. Nii on õigus usu läbi kirjas juba Piibli üsna esimestel lehekülgedel.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 4. novembriks.

Loe Rm 3:31. Millele Paulus siin viitab? Miks on see mõttekoht meie kui adventistide jaoks oluline?

Selles lõigus väidab Paulus rõhutatult, et usk ei tunnista Jumala seadust kehtetuks. Kuid isegi neid, kes pidasid seadust, kas või kogu Vana Testamendi seadustekogu, ei saanud see päästa. Vana Testamendi religioon oli – niisamuti nagu Uue Testamendi oma – ikka ja alati üks: Jumala arm antakse patustele usu läbi.

Loe Rm 4:1–8. Kuidas näitab see, et koguni Vanas Testamendis toimus pääste usu kaudu ja mitte seaduse tegudest?

Vastavalt sellele Vana Testamendi loole arvati Aabraham õigeks see pärast, et ta „uskus Jumalat“. Seega õpetab Vana Testament õigust usu läbi. Iga vihje, nagu usk „teeks tühjaks“ (kreeka keeles *katargeo*: „teeb kasutuks“, „muudab kehtetuks“) seaduse, on vale; päästmine usu läbi on vägagi Vana Testamendi juurde kuuluv. Algusest lõpuni õpetatakse selles armu. Mida muud oli näiteks kogu pühamu rituaal kui vaid kujutluspilt sellest, kuidas patused saavad päästetud – mitte nende oma tegudest, vaid asendaja surma tõttu, mis nende pärast toimub?

Kuidas muidu saab seletada ka seda, kuidas Taavetile anti andeks pärast tema alatut afaäri Batsebaga? Kindlasti ei päästnud teda käsupidamine, sest ta astus üle nii paljudest seaduse põhimõtetest, mis teda mitmes punktis süüdi mõistsid. Juhul, kui Taavetit pidanuks päästma seadus, oleks ta jäänud üleüldse päästmata.

Paulus toob esile jumaliku soosingu uuendamise Taaveti suhtes kui näite usu kaudu õigeks mõistmisest. Andeksand oli Jumala armu tegu. Nii on siin selle loo näol veel üks Vana Testamendi näide õigeksmõistmisest usu kaudu. Tõsiasi on, et ükskõik, kui käsumeelseks vana-aja Iisrael muutus, oli juutide religioon alati armu religioon. Käsumeelsus oli selle moonutus, mitte kandev pind.

Mõtle mõne minuti Taaveti patu ja uuendamise üle (2Sm 11. ja 12. ptk; Ps 51. ptk). Millise lootuse saad sellest kurvast loost enda jaoks? Kas siin peitub õpetus selle kohta, kuidas peaksime kogudusena kohtlema neid, kes on pattu langenud?

Võlg või arm?

Teema, mida Paulus siin käsitleb, on enamat kui vaid teoloogia. See tungib päästmise ning meie ja Jumala vahelise suhte südame ja hingeni. Kui keegi usub, et ta peaks Jumala heakskiidu ära teenima – et ta peaks jõudma teatud pühaduse tasemele, enne kui teda õigeks mõistetakse ja talle andeks antakse – siis tuleb nentida, et on väga loomulik pöörata pilk enesesse ning vaadata endale ja oma tegudele. Religioon võib muutada äärmiselt enesekeskseks, mis on küll viimane, mida keegi vajab.

Vastupidi aga, kui keegi hoomab, et võimas sõnum õigeksmõistmisest on Jumala and, täielikult **ärateenimata** ja pälvimata and, siis tuleb nentida, et selle inimese jaoks on palju kergem ja loomulikum pöörata oma tähelepanu iseenda asemel Jumala armastusele ning halastusele!

Ja lõpuks, kes peegeldab rohkem Jumala armastust ja iseloomu – kas see, kes on endasse süüvinud, või see, kes on Jumalasse süüvinud?

Loe Rm 4:6–8. Kuidas laiendab Paulus siin usu läbi õigeks mõistmise teemat?

„Patune peab usus tulema Kristuse juurde, tunnistama maksvaks Tema teened, heitma oma patud Patukandja peale ning saama Temalt andeks. Just sel põhjusel tuli Kristus maailma. Niimoodi arvatakse Kristuse õigus kahetseva, uskuva patuse omaks. Temast saab kuningliku perekonna liige.“ – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1. raamat, lk 215.

Siis Paulus jätkab, selgitades, et päästmine usu kaudu ei kuulu ainult juutidele, vaid sama hästi ka paganatele (Rm 4:9–12). Õieti, kui juuksekarva lõhki ajada, ei olnud Aabraham juut; ta pärines perest, kus teeniti ka teisi jumalaid (Jos 24:2). Tema ajal ei olnud pagana ja juudi vahel vahetegemist. Kui Aabraham mõisteti õigeks (1Ms 15:6), polnud ta veel ümbergi lõigatud. Järelikult sai Aabrahamist nii ümberlõikamatute kui ka ümberlõigatute isa ja Pauluse jaoks oli ta suur näide, mille abil tuua esile arusaama, et päästetud võivad saada kõik. Kristus suri igaühe eest, vaatamata rassile või rahvusele (Hb 2:9).

Võttes arvesse risti üleüldisust, võttes arvesse seda, mida rist räägib meile iga inimese väärtusest, miks on sel juhul rassiline, etniline või rahvuslik eelarvamus kohutav nähtus? Kuidas õppida märkama selle eelarvamuse olemasolu endas ning puhastada oma meeled sellest Jumala armu läbi?

Töötus

Täna, 500 aastat tagasi riputas Martin Luther oma 95 teesi Wittenbergi kiriku uksele. Paeluv ju, et meie tänane teema tungib usu kaudu päästetud saamise südamesse.

Rm 4:13 vastandatakse „töötus“ ja „seadus“. Paulus püüab luua Vana Testamendi tausta oma õpetusele õigeksmõistmisest usu läbi. Ta leiab näitena Aabrahami, keda kõik juudid oma esiisana tunnustasid.

Heakskiit ehk õigeksmõistmine oli Aabrahamile tulnud täiesti eraldi seadusest. Jumal andis Aabrahamile töötuse, et tema pidi saama „maailma pärijaks“. Aabraham uskus seda töötust; see tähendab, et ta nõustus täitma osa, mida see eeldas. Selle tulemusena võttis Jumal ta omaks ja tegutses tema kaudu maailma päästmiseks. See jääb võimsaks näiteks tõsiasi, kuidas arm Vanas Testamendis toimus. Kahtlemata kasutas Paulus just seetõttu antud näidet.

Loe Rm 4:14–17. Kuidas näitab Paulus siin jätkuvalt, et päästmine usu kaudu oli Vanas Testamendis kesksel kohal? Vaata ka GI 3:7–9.

Nagu alguses ütlesime, on tähtis meeles pidada, kellele Paulus kirjutas. Need juutidest usklikud olid Vana Testamendi seadusest läbi imbutunud ning paljud olid hakanud uskuma, et nende pääste sõltus sellest, kui hästi nad seadust pidasid, kuigi see polnud see, mida Vana Testament õpetas.

Püüdes parandada eelmainitud väärarusaama, väidab Paulus, et Aabraham, juba enne seaduse andmist Siinail, sai töötused, mitte seaduse tegude tõttu (mis osutunuks keeruliseks, kuna seadus – kogu Toora ja tseremoniaalsüsteem – polnud veel paigas), vaid usu kaudu.

Juhul, kui Paulus viitab siin üksnes moraaliseadusele, mis oli põhimõttena olemas juba enne Siinaid, jääb keskne idee samaks. Võib-olla isegi veel enam! Paulus ütleb, et püüdlus Jumala töötusi kätte saada seaduse abil teeb usu tühjaks, lausa kasutuks. Need on karmid sõnad, kuid tema mõte on selles, et usk päästab ja seadus süüdistab. Ta püüab õpetada, kui tagajärjetu on püüda pääseda millegi sellise kaudu, mis viib hukkamõistuni. Me kõik, juudid ja paganad, oleme seadusest üle astunud ja nii vajame kõik sedasama, mida vajas Aabraham: päästvat Jeesuse õigust, mis on usu läbi pandud meie arvele – ja see on tõde, mis viis lõpuks protestantliku usupuhastuseni.

Seadus ja usk

Nagu eile märkasime, näitas Paulus, et Jumala käitumine Aabrahamiga **tõestas üht – pääste saadakse armu töötuse kaudu ja mitte seaduse tõttu. Seega, kui juudid soovisid pääseda, pidid nad loobuma oma tegudest ja omaks võtma** Aabrahamile antud töötuse, mis nüüd täitus Messia tulekus. Tegelikult on see üks ja sama igapähe jaoks, juudi või pagana jaoks, kes mõtleb, et tema „head“ teod on need, mis ajavad ta suhted Jumalaga korda.

„Arvamus, et inimene saab päästa ennast oma tegude abil, on olnud iga paganliku usundi aluseks... Kus seda iganes silmas peetakse, seal kaob inimesel kaitse patu vastu.“ – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 35, 36. Mida see tähendab? Miks jätab arvamus, et saame ennast oma tegude kaudu päästa, meid patule väga avatuks?

Kuidas selgitab Paulus seaduse ja usu suhet kirjas galaatlastele? GI 3:21–23.

Juhul, kui oleks seadus, mis suudaks anda elu, siis oleks see kindlasti Jumala seadus. Ja ometi ütleb Paulus, et mingi seadus ei saa anda elu, isegi mitte Jumala oma, sest kõik on seadusest üle astunud ja nii mõistab seadus kõik süüdi.

Kuid usu töötus, mida Kristus veel täiuslikumalt avaldas, vabastab „seaduse all olemisest“ kõik, kes usuvad; see vabastab uskujad **süüdimõistmisest ja koormast teenida pääste ära seaduse pidamise abil. Seadus saab koormaks siis, kui seda esitatakse ilma usuta, ilma armuta, sest olla seaduse all ilma usuta, ilma armuta, ilma usu läbi tuleva õigusest tähendab olla patukoorma ja hukkamõistu all.**

Kui kesksel kohal on õigus usu läbi sinu eluteel koos Jumalaga? See tähendab, kuidas tagada, et tõe teised küljed ei ähmastaks seda ülitähtsat õpetust nii, et kaotad selle silmist? Sest mida head teevad need teised õpetused ilma selle üheta?

Seadus ja patt

Kuuleme inimesi sageli ütlemas, et Uues Lepingus on seadus kaotatud, ja seejärel hakkavad nad tsiteerima niisuguseid kirjakohti, mis nende uskumust mööda seda tõestavad. Sellise väite taga olev loogika, samuti teoloogia, on vigane.

Loe 1Jh 2:3–6; 3:4 ja Rm 3:20. Mida räägivad need salmid meile seaduse ja patu vahekorras?

Mõnisada aastat tagasi kirjutas iiri autor Jonathan Swift: „Aga kas ükski inimene hakkaks ütleva, et juhul kui parlamendi aktiga jäetaks inglise kõnekeelest ja sõnaraamatuid välja sõnad *joomine*, *tüssamine*, *valetamine* ja *varastamine*, ärkaksime kõik järgmisel hommikul kainete, ausate, õigete ja tõde armastavate inimestena üles? Kas saab nii järeldada?“ – Jonathan Swift, *A Modest Proposal and Other Satires* (New York: Prometheus Books, 1995), lk 205.

Samamoodi, kui Jumala seadus oleks tühistatud, siis miks on valetamine, tapmine ja varastamine ikka patt või vale? Juhul, kui Jumala seadus oleks ümber muudetud, peaks olema ümber muudetud ka patu mõiste. Või kui seadus on oma aja ära elanud, siis peab seda olema ka patt, aga kes sellist seisukohta usub? (vaata ka 1Jh 1:7–10; Jk 1:14, 15.)

Uues Testamendis esinevad nii seadus kui ka evangeelium. Seadus näitab, mis on patt; evangeelium osutab selle patu ravile, milleks on Jeesuse surm ja ülestõusmine. Juhul, kui seadust poleks, poleks pattu ja millest meid siis päästa oleks vaja? Ainult seaduse kontekstis ja selle jätkuva kehtivuse tõttu on evangeeliumil mõtet.

Kuuleme sageli, et rist tunnistas seaduse kehtetuks. Pigem on see iroonia, sest rist näitab, et seadust ei saa ära kaotada või muuta. Kui Jumal ei kaotanud ega muutnud seadust enne seda, kui Kristus ristil suri, siis miks oleks Ta pidanud seda hiljem tegema? Miks ei öelnud Jumal seadusest lahti pärast seda, kui inimkond patustas, ja miks ei säästnud Ta seega inimkonda ametlikust karistusest, mida seadusest üleastumine kaasa toob? Sel juhul poleks Jeesus kunagi pidanud surema. Jeesuse surm näitab, et kui seadust saanuks muuta või ära kaotada, siis pidanuks seda tegema enne risti, mitte pärast. Seega ei suuda miski näidata seaduse jätkuvat kehtivust paremini, kui Jeesuse surm; surm, mis leidis aset just sellepärast, et seadust ei saa muuta. Kui seadust saanuks muuta sobivaks meie pattulangenud olukorra jaoks, siis olnuks see ju parem lahendus patuprobleemile kui Jeesuse suremine?

Kui poleks jumalikku seadust, mis keelab abielurikkumise, kas abielurikkumine põhjustaks siis selle ohvritele vähem piina ja valu, kui nüüd? Kuidas aitab sinu vastus sul mõista, miks toimib Jumala seadus ikka veel? Milline on olnud sinu enda kogemus Jumala seadusest üle astumise tagajärgedega?

Reede, 3. november

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i 1. raamatust *Valitud kuulutused* peatükki „Kristus sõnumi keskmes“, lk 388; raamatust *Patriarhid ja prohvetid* peatükke „Aabrahami kutsumine“, lk 125–127, ja „Käsk ja seaduselepingu“, lk 363, 364, ning raamatust *Ajastute igatsus* peatükke „Mäejutlus“, lk 307, 308; „Vaidlused“, lk 608, ja „See on lõpetatud!“, lk 762, 763.

„Sellele, kes töötab, arvestatakse palka mitte armust, vaid vastavalt võlale (Rm 4:4). Apostel selgitab siin, et tsiteeritud lõik (1Ms 15:4–6) järeldab ja tõestab, et õigeks mõistetakse usust ja mitte tegudest. Kõigepealt tahab ta selgitada sõnade „see arvati talle õiguseks“ tähendust. Need sõnad selgitavad, et Jumal võtab patused vastu armust ja mitte nende tegude tõttu.“ – Martin Luther, *Commentary on Romans*, lk 82.

„Kui Saatanal õnnestub viia inimene sinnamaani, et ta hindab oma tegusid teeneks ja õiguseks, teab [Saatan], et ta võidab [inimese] oma kiusatustega ning teeb temast enda ohvri ja saagi... Võidke uksepiitu Kolgata Talle verega ja te olete hoitud.“ – Ellen G. White, *Advent Review and Sabbath Herald*, 3. sept 1889.

Küsimused aruteluks:

1. Miks on väga tähtis mõista, et pääste leiab aset üksnes usu kaudu, ilma seaduse tegudega? Milliste eksituste eest selline teadmine meid kaitseb? Millised ohud ootavad neid, kes kaotavad silmist selle ülitähtsa piibelliku õpetuse?

2. Milliseid teisi põhjendusi saad tuua Jumala seaduse jätkuva jõusoleku kohta, mõistes samas, et seadus ja sellele kuuletumine ei saa meid päästa?

3. Reformatsiooni tuum ja põhiküsimus on: *Kuidas meid päästetakse?* Mil viisil saame avatult ja otsekoheselt rääkida protestantide ja katooliiklaste vahelisest erinevusest selles tähtsas küsimuses, ilma isiklikult kedagi ründamata?

4. Õigeks mõistetud patustena oleme Jumala armu ja teenimatu poolehoiu saajad; Jumala, kelle vastu oleme pattu teinud. Kuidas peaks see tõsiasi mõjutama viisi, mismoodi kohtleme kaasinimesi? Kui rikkalikult armu ja heatahtlikkust on meil nende suhtes, kes on meile ülekohtu teinud ega väari tegelikult meie armu ja heatahtlikkust?

Kuigi Igori vanaisa oli imaam ja paljud sugulased moslemid, kasvatas Igor ilmalikuks. Olles spordis parim, sai temast peagi juht, keda teised poisid tänaval austasid ja kartsid.

See juhiroll, austus ja kartus saatis Igorit ka täiskasvanuks saades, kui ta sügavalt kuritegevusse sukeldus. Suured relvad, suur raha ja suured ettevõtmised said tema elu lahutamatuks osaks. Kuid vaatamata elamustele ja põnevusele, mida Igori kiire elu talle pakkus, tundis ta millestki puudust. Oli tühik, mida ta tundis, et ei suuda täita. Niisiis asus ta otsingule.

Esiteks külastas ta uudishimust Hare Krišna inimesi. Siis läks Igor vene õigeusu kirikusse ja seejärel mošeesse, kuid ei suutnud ikkagi leida seda kaugel terendavat „midagi“.

Ühel päeval ütles sõber Igorile, et teab ühte meest, kellel on Piibel. Huvitatud Igor tahtis teada rohkem ja nii viis sõber need kaks meest kokku. „Kas sa tead,“ küsis Piibli omanik Igorilt, „et Piiblis on kirjas rüvedad toidud ja see, et sul pole lubatud süüa sealiha?“ See oli Igori jaoks uus; ta arvas, et ainult koraan õpetab seda.

Mõne järgneva kuu jooksul helistas Igor sellele usklikule korduvalt ja tema selgitas alati kannatlikult, kuidas Piibel ühele või teisele küsimusele vastab. Lõpuks kutsus see usklik Igori endaga kirikusse kaasa.

„Ma ei tule iialgi su kirikusse,“ vastas Igor järsult. Kuid Piiblisse uskuja ei löönud verest välja, vaid jätkas selle karmi maffiamehega ühenduse pidamist. Kuus kuud hiljem kutsus ta Igorit jälle endaga kirikusse ja sel korral võttis Igor kutse vastu.

Hingamispäeval istus Igor autosse (olles enne, nagu harilikult, kontrollinud, et kuhugi poleks peidetud lõhkekeha) ja sõitis kirikusse.

Kogudusegrupp kogunes väikesel üüripinnal, mis oli küllalt kesine, aga ometi tundis Igor, et see koht tõmbas teda ligi. Osa koguduseliikmeid silmitses maffiameest kahtlustavalt, kuid Igor jätkas seal käimist. Kui ta Piiblit paremini tundma õppis, võrdles ta seda koraaniga.

„Olin ajalooa küllalt hästi kursis,“ meenutas Igor, „ja ma võisin võrrelda kahe raamatu õpetusi. Lõppude lõpuks oli Piibli tõde see, mis mu võitis.“

Enne ristimist uuris Igor Piiblit koos adventpastoriga, külvates ta igal kohtumisel küsimustega üle. Siis tuli Kaasanisse kuulus evangelist ning tema seeriakoosolekute lõpul Igor ristiti. Ta oli siis 35 aastane.

„Kui olin ristitud, sain aru, et ma ei saa enam kauem osaleda tänavatel toimivas. Aga ehkki ma ei tahtnud enam neid halbu tegusid teha, olin ma ikka veel huligaan,“ märgib Igor.

Aadam ja Jeesus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 5. peatükk.

Meelespeetav tekst: „Et me nüüd oleme saanud õigeks usust, siis on meil rahu Jumalaga meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi, kelle läbi me oleme usus saanud ligipääsu ka sellele armule, milles me seisame, ja me kiitleme oma lootusest Jumalalt saadavale kirku- sele“ (Rm 5:1, 2).

Paulus on paika pannud mõtte, et õigeks mõistmine ehk Jumala poolt vastu võtmine tuleb üksnes usust Jeesusesse Kristusesse, sest ainult Tema õigus on piisav andma meile õigust seista meie Issanda ees. Sellele suurele tööle tuginedes laiendab Paulus nüüd vastavat teemat veelgi. Näidates, et pääste saadakse usust ja mitte tegude kaudu, isegi nii „õige“ inimese puhul, nagu Aabraham, astub Paulus nüüd sammu tagasi ja vaat- tab tervikpilti – mis põhjustas patu, kannatused ja surma ning kuidas leidub Kristuses lahendus ja mida Tema teeb inimsoo heaks.

Ühe inimese, Aadama pattulangemise tõttu seisab kogu inimkond silmitsi hukkamõistu, võõrandumise ja surmaga; ühe inimese, Jeesuse võidu tõttu asetati kogu maailm uuele alusele Jumala ees. Usu kaudu Jeesusesse on võimalik pattude aruannet ja nende eest saadavat karis- tust kustutada, andestada ning igaveseks armu anda.

Paulus vastandab Aadama ja Jeesuse, näidates, kuidas Kristus tuli tühistama seda, mida Adam tegi, ja näidates, et usu kaudu saab Jeesus, Päästja, vabastada Aadama patu ohvrid. Kõige selle aluseks on Kristuse rist ja Tema asenduslik surm ristil, mis avab iga inimese – nii juudi kui ka pagana – jaoks tee pääsemisele Jeesuse tõttu, kes tõi oma verega õigeks- mõistmise kõikidele, kes Tema vastu võtavad.

Kindlasti on see teema väärt lähemat vaatlemist, sest see on meie kõikide lootuste alus.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 11. novembriks.

Loe Rm 5:1–5. Kirjuta järgnevatele ridadele kokkuvõtte Pauluse sõnumist. Mida sa sellest praegu enda jaoks saad?

„Oleme saanud õigeks mõistetud.“ Kreekakeelne tegusõna siin kirjeldab lõpetatud tegevust. Meid on kuulutatud õigeks või käsitletakse kui õigeid mitte ühegi seaduse teo tõttu, vaid sellepärast, et oleme vastu võtnud Jeesuse Kristuse. Täiuslik elu, mida Jeesus siin maal elas, Tema täiuslik käsupidamine on pandud meie arvele.

Samas on kõik meie patud pandud Jeesusele. Jumal arvestab, nagu oleks Jeesus, mitte meie, need patud sooritanud, ja sel viisil säästetakse meid karistusest, mida väärime. See karistus langes meie asemel Jeesusele, meie kasuks, et meil ei tuleks kunagi ise sellega silmitsi seista. Millised sõnumid saaksid patuse jaoks olla aulisemad?

Kreekakeelne sõna Rm 5:3, mida tõlgitakse kui „kiitleme“, on täpselt sama, mis sõna „kiitleme“ salmis 2. Mõnes versioonis on need kaks sõna küll erinevalt tõlgitud, kuid kui need on samaks jäetud, on kummagi salmi vaheline seos veel selgemalt nähtav. Õigeks mõistetud inimesed võivad rõõmustada ehk kiidelda viletsustes, kuna nad on kinnitanud oma usu ja usalduse Jeesusesse Kristusesse. Nad usaldavad, et Jumal laseb kõik neile heaks tulla. Nad peavad auasjaks kannatada Kristuse pärast. (Vaata 1Pt 4:13.)

Pööra ka tähelepanu arengule Rm 5:3–5.

1. *Kannatlikkus*. Sõna, mida nii tõlgitakse, on kreeka keeles *hupomone* ja tähendab „vankumatu vastupidavus“. See on sedalaadi vastupidavus, mis areneb välja viletsuses ning säilitab usu ega ei kaota silmist Kristuses olevat lootust. See jääb kindlaks ka hädades ja kannatustes, mis võivad teha elu aeg-ajalt õnnetuks.

2. *Läbikatsutus*. Sõna, mida nii tõlgitakse, on kreeka keeles *dokime* ja tähendab otsetõlkes „kinnitatud meel“; seega „iseloom“ või veel otsesemalt „läbi proovitud iseloom“. See, kes talub kannatlikult raskusi, arendab läbiproovitud iseloomu.

3. *Lootus*. Kannatlikkus ja läbikatsutus lasevad võrsuda lootusel – Jeesuses leiduval lootusel ja Temas oleval päästetootusel. Nii kaua, kui me usus, patukahetsuses ja kuulekuses Jeesuse külge klammerdume, on meil igati põhjust loota.

Mis on su elus see, mida sa loodad kõige rohkem? Kuidas saab sinu lootus Jeesuses tõeks saada? Või kas saab? Kui ei, kas oled siis kindel, et tahad seda nii väga loota?

Esmaspäev, 6. november

Kui me alles patused olime

Loe Rm 5:6–8. Mida räägib see lõik meile Jumala iseloomust ja miks on see meie jaoks nii lootusrikas?

Kui Adam ja Eeva häbiväärselt ja põhjendamatult jumalikust nõudest üle astusid, astus Jumal esimese sammu lepituse suunas. Sellest peale on Jumal võtnud initsiatiivi pääsetee tagamiseks enda kätte ning on kutsunud mehi ja naisi seda omaks võtma. „Kui aeg sai täis, läkitas Jumal oma Poja“ (Gl 4:4).

Rm 5:9 ütleb, et Jeesuse kaudu saame hoitud Jumala viha eest. Kuidas saada aru, mida see tähendab?

Egiptusest lahkumise eelõhtul kaitses veri iisraellaste uksepiitadel nende esmasündinuid viha eest, mis tabas egiptlaste esmasündinuid. Samamoodi tagab Jeesuse Kristuse veri selle, et inimene, kes on õigeks mõistetud ja säilitab selle oleku, on kaitstud, kui Jumala viha lõpuks maailma ajaloo lõpul patu hävitab.

Mõnel inimesel on võitlemist mõttega, et armastaval Jumalal on viha. Kuid *just nimelt* Tema armastuse pärast on see viha olemas. Kuidas saaks olla nii, et Jumalal, kes maailma armastab, ei ole viha patu vastu? Kui Ta oleks meist ükskõik, ei hooliks Ta sellest, mis siin toimub. Vaata maailmas ringi ja näe, mida patt on Tema looduga teinud. Kuidas saaks Jumal mitte vihata sellist kurjust ja laastamist?

Millised põhjused veel on meil kiitlemiseks? Rm 5:10,11.

Osa kommentaatoreid on näinud Rm 5:10 viidet elule, mida Kristus siin maa peal elas, mille käigus Ta kujundas täiusliku iseloomu ja mida Ta pakub nüüd meie arvele panemiseks. Kuigi on kindel, et Kristuse täiuslik elu tegi seda, näib Paulus rõhutavat tõsiasi, et Kristus küll suri, kuid Ta tõusis jälle üles ja elab igavesest ajast igavesti (vaata Hb 7:25). Kuna Ta elab, päästetakse meid. Oleks Ta jäänud hauda, oleksid meie lootused surnud koos Temaga. Rm 5:11 jätkab põhjuste loetlemist, mille üle saame Issandas kiidelda selle tõttu, mida Jeesus meie heaks on teinud.

Surm patu tõttu

Surm on viimane vaenlane. Kui Jumal lõi inimperekonna, kavandas Ta nii, et selle liikmed elaksid igavesti. Vähesed erandid välja arvatud, ei taha inimesed surra; ja need kes tahavad, teevad seda üksnes pärast suurt isiklikku ängi ning kannatusi. Surm on vastuolus meie põhilisima loomusega, kuna algusest peale loodi meid elama igavesti. Surm pidi jääma meile tundmatuks.

Loe Rm 5:12. Mida Paulus siin kirjeldab? Mida see selgitab?

Kommentaatorid on arutlenud selle Pühakirja lõigu üle rohkem kui nii mõnegi teise üle. Võib-olla on põhjus selles, nagu märgib *Piibli kommentaari*, SPA poolt välja antud, 6. köide, lk 529, et kommentaatorid „püüavad kasutada seda tekstilõiku eesmärkidel, mis Paulusel ei ole kavas olnud.“

Üks mõte, mille üle nad arutlevad, on see: mil viisil kandub Aadama patt tema järelpõlve? Kas Aadama järeltulijad saavad osa Aadama süüst või on nad Jumala ees süüdi oma pattude pärast? Inimesed on püüdnud saada sellele küsimusele vastust antud tekstist, kuid Paulus ei käsitle siin seda teemat. Ta peab silmas hoopis midagi muud. Ta rõhutab veelkord seda, mida on juba öelnud: „Sest kõik on pattu teinud“ (Rm 3:23). Peame tunnistama, et oleme patused, sest see on ainus viis, kuidas tunneme vajadust Päästja järele. Paulus püüab siin panna lugejad mõistma lihtsalt seda, kui halb on patt ja mida see Aadama kaudu maailma kaasa tõi. Siis näitab ta, mida Jumal pakub Jeesuses ainsaks lahenduseks tragöödiaks, mille tõi maailma Aadama patt.

Jah, see salm räägib ainult probleemist – suremisest Aadamas – , mitte aga lahendusest – elust Kristuses. Evangeeliumi üks aulisim külge on see, et elu neelab surma ära. Jeesus astus läbi haua väravate ja murdis selle ahelad. Tema ütleb: „Mina olen... Elav. Ma olin surnud, ning ennäe, ma elan igavesest ajast igavesti ning minu käes on surma ja surmavalla võtmed“ (Ilm 1:18). Kuna Jeesuse käes on võtmed, ei saa vaenlane oma ohvreid kauem hauas kinni hoida.

Milline on olnud sinu enda kogemus surma tragöödia tõelisusega? Miks peab meil sellise järeleandmatu vaenlasega silmitsi seistes olema lootus millessegi palju suuremasse, kui meie ise ja see, mida maailm pakub?

Loe Rm 5:13, 14. Mida õpetab Paulus siin seaduse kohta?

Millest Paulus siin räägib? Fraas „enne Seadust“ on paralleelne väljendiga „Adamast Mooseseni“. Ta räägib ajast, mis algas loomisega ja lõppes Siinaiga, ajast enne israeliitliku süsteemi *vormikohaste* reeglite ja seaduste kasutuselevõttu, mille hulgas on muidugi ka kümme käsku.

„Enne Seadust“ tähendab senimaani, kuni Iisraelile anti Siinail Jumala üksikasjalikult kirjeldatud nõudmised erinevate seaduste kujul. Patt eksisteeris enne Siinaid. Kuidas teisiti? Eks olnud valetamine, tapmine, abielurikkumine ja ebajumalateenistus patuks ka enne seda? Muidugi olid.

On tõsi, et enne Siinaid oli inimsool üsna piiratud kujutluspilt Jumalast, kuid ilmselgelt teadsid nad nii palju, et olla vastutavad. Jumal on õiglane ega hakka kedagi ebaõiglaselt karistama. Nagu Paulus siin esile toob, surid inimesed ka Siinai-eelses maailmas. Surm on tunginud *kõikidesse*. Ehkki nad ei patustanud selgesti väljendatud käsu vastu, patustasid nad ikkagi. Neile andis Jumalast selgitusi loodus, millele nad aga ei reageerinud ja jäid seetõttu süüdi. „Tema nähtamatu olemus, tema jäädav vägi ja jumalikkus on ju maailma loomisest peale nähtav... nii et nad ei saa endid vabandada“ (Rm 1:20).

Mis eesmärgil andis Jumal enda kohta palju täielikumalt selgitusi „seaduses“? Rm 5:20, 21.

Siinail antud juhis hõlmas moraaliseaduse, ehkki seadus oli olemas enne seda. Piiblile tuginedes pandi seadus aga Siinail esimest korda kirja ja tehti üleüldiselt teatavaks.

Kui iisraellased hakkasid ennast võrdlema jumalike nõudmistega, avastasid nad, et ei anna mõõtu välja. Teisisõnu, „üleastumist“ oli külluses. Järsku tajusid nad oma patuse ulatust. Sellise ilmutuse eesmärgiks oli aidata neil näha vajadust Päästja järele ning suunata nad omaks võtma armu, mida Jumal neile nii tahtlikult pakkus. Varem rõhutasime, et käsumeelsuse puudumine oli Vana Testamendi aegse usu õige versioon.

Kuidas selgitavad sinu riigi seadused sulle inimlikku õige ja vale käsitlust? Kui juba inimlikud seadused seda teevad, siis mida öelda Jumala igaveste seaduste kohta?

Neljapäev, 9. november

Jeesus, teine Adam

„Nõnda siis, nagu ühe üleastumise läbi tuli kõigile inimestele surmamõistmine, nii on ka selle ühe õigusetee läbi kõigile inimestele saanud õigeks saamine eluks. Sest otsekui tolle ühe inimese sõnakuulmatuse tõttu on paljud saanud patuseks, nõnda saavad ka selle ühe inimese kuulekuse läbi paljud õigeks“ (Rm 5:18, 19). Milline kontrast meile siin luuakse? Millist lootust pakutakse meile Kristuses?

Inimestena saime Aadamalt ainult surmaotsuse. Esile astus aga Kristus ja jäi kindlalt seisma seal, kus Adam langes, ning tegi inimese heaks läbi iga katsumuse. Tema lunastas Aadama häbiväärse ebaõnnestumise ja pattulangemise ning asetaski meid niimoodi meie Asemikuna eelisseisundisse Jumala ees. Seega on Jeesus „teine Adam“.

„Teine Adam oli vaba moraalne esindaja, kes vastutas oma käitumise eest. Ümbritsetud jõuliselt kavalatest ja eksitavatest mõjudest, oli Ta palju vähem eelistatud seisundis kui oli olnud esimene Adam oma patuta elus. Ometi astus Ta patuste keskel vastu igale kiusatusetele teha pattu ning säilitas oma süütuse. Ta oli alati patuta.“ – *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 6. kd, Ellen G. White'i **märked, lk 1074**.

Kuidas vastandatakse Rm 5:15–19 Aadama ja Kristuse teod?

Vaata siinseid vastandlikke mõisteid: surm, elu; sõnakuulmine, sõnakuulmatuse; hukkamõist, õigeksmõistmine; patt, õigus. Jeesus tuli ja tühistas kõik selle, mida Adam oli teinud!

Haarav on ka see, et sõna *and* esineb Rm 5:15–17 viis korda. Viis korda! Mõte on lihtne: Paulus rõhutab, et õigeksmõistmist ei teenita ära; see tuleb kingitusena. See on midagi, mida me ei teeni ära, mida me ei vääri. Nagu kõikide kingituste puhul tuleb meil sirutada käsi ja need vastu võtta, nii on ka antud juhul ja me taotleme seda andi usu läbi.

Milline on parim kink, mille sa eales saanud oled? Mis tegi selle nii heaks, nii eriliseks? Kuidas tegi selle veel hinnatavamaks tõsiasi, et see oli kink (vastandina millelegi, mille sa oled välja teeninud)? Ja ikkagi, kuidas saaksime seda kinki üldse kuidagi võrrelda sellega, mis meil Jeesuses on?

Reede, 10. november

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Tervise teenistuses* peatükki „Abi argipäevaks“, lk 470–472; raamatust *Valitud kuulutused* 1. kd, peatükki „Kristus sõnumi keskmes“, lk 383, 384; raamatust *Patriarhid ja prohvetid* peatükki „Kiusatus ja pattulangemine“, lk 60–62; raamatust *The SDA Encyclopedia* märksõna „Justification“, lk 712–714.

„Paljusid petab nende südame olukord. Nad ei taipa, et inimese süda on petlik kõigis asjus ja meeletult kuri. Nad mässivad ennast omaenda õigusesse ning rahuldavad oma inimliku iseloomu normidega.“ – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1. raamat, lk 320.

„Väga on vaja, et Kristust kuulutataks ainsa lootuse ja päästena. Kui esitati õpetust õigeks mõistmisest usu läbi,... oli see paljudele nagu vesi janustele ränduritele. Mõte, et Kristuse õigus pannakse meie arvele mitte ainsagi meiepoolse teene tõttu, vaid Jumalalt saadava vaba annina, näis kallihinnalise mõttena.“ Lk 360.

„Kes on eeltähendus temast, kes pidi tulema“ (Rm 5:14). Kuidas on Aadam eeltähendus Kristusest? Nii, nagu Adamast sai surma põhjus oma järelkäijate jaoks, kes küll ei söönud keelatud puust, nii on Kristusest saanud õiguse väljajagaja neile, kes on Temas, kes küll ei ole ära teeninud mingit õigust; sest risti tõttu on Ta kindlustanud õiguse kõikidele inimestele. Aadama üleastumise eeltähendus on meis, sest me sureme just nii, nagu oleksime pattu teinud nagu tema. Kristuse eeltähendus on meis, sest me elame, justkui oleksime täitnud kogu õiguse, nagu tegi Tema.“ – Martin Luther, *Commentary on Romans*, lk 96, 97.

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas saame aru järgnevast tsitaadist, mille on kirja pannud Ellen G. White: „On vaja palju sügavamalt uurida Jumala Sõna, eriti tuleb pöörata tähelepanu Taanieli raamatule ja Ilmutuseraamatule; seda tuleb teha nii, nagu pole tehtud kunagi varem meie töö ajaloos. Rooma võimu ja paavstluse osas võime öelda mõne rea vähem, kuid meil tuleb pöörata tähelepanu sellele, mida prohvetid ja apostlid Jumala Pühast Vaimust inspireerituna on kirjutanud.“ – Ellen G. White, *Evangelism*, lk 577.

2. Mõttele sellele, kui reaalne on surm ja mida see teeb nii eluga kui ka elu mõttega. Paljud kirjanikud ja filosoofid on kaevelnud elu äärmise mõttetuse üle, sest see lõpeb igaveses surmas. Kuidas me kristlastena neile vastame? Miks on meil Jeesuses olev lootus ainuke vastus sellele mõttetusele?

3. Just nii, nagu Aadama pattulangemine andis meile kõikidele pattu langenud loomuse, pakub Jeesuse võit igavese elu töötuse meile kõigile, kes me selle usu läbi vastu võtame – eranditeta. Kui meie eest on nii imeliselt hoolitsetud, siis mis hoiab inimest tagasi sirutumast ja innukalt sellest enda jaoks kinni haaramast? Kuidas saab meist igatüks aidata neid, kes püüavad paremini mõista Kristuse pakkumist ja seda, mida Ta nende heaks on teinud?

Igal nädalal võttis Igor relva kirikusse kaasa, hoides seda turvaliselt käes. Ühel päeval ütles üks koguduseliige talle, et ta ei peaks relvaga kirikusse tulema. „Anna ennast Jumala hoolde, mitte püssi hoolde,“ ütles mees.

Järgmisel nädalal otsustas Igor relva koju jätta, kuid kartust tundes leidis ta, et oli raske alistuda tingimusele relva enam mitte kanda. Koju naastes märkas ta enda kannul tumedat kogu. Otsustanud, et ta ei karda, pöördus Igor kogu poole ning leidis, et tegu oli kartulikotti kandva mehega!

Sedamööda, kuidas Igori usk tugevamaks kasvas, hakkas ta rääkima kaasinimestele tõest, mille oli leidnud. Igori naine ja õde hakkasid käima adventkirikus ning aasta pärast ristiti ka nemad. Tema kaks nõbugi tulid kirikusse, samuti paljud teised, kellele ta oma usust rääkis.

Ühel päeval rääkis Igor ühele sõbrale tõdedest, mida oli Piiblist õppinud, kuid sõbral polnud selle vastu huvi. Aga kõrvalseisev mees, kes vestlust pealt kuulas, tahtis rohkemat teada.

Vassili, mees, kes oli juhtunud Igori vestlust sõbraga pealt kuulama, oli elanud väga värvikate elu. Temagi oli kaasatud maffiasse ning kuritegevus oli nõudnud oma lõivu. Armid ja vorbid tema peas, näos, silmades ja kõrvades tähistasid paiku, kuhu vaenlased olid löiganud klaasitükkidega sügavaid haavu. Teised armid näitasid, kus kuulid olid kriimustanud ta peanahka, põhjustamata siiski eluohtlikke haavu.

Vassili oli segatud tehingutesse suurte rahasummadega. Ta töötas äriettevõttes, mis tegi lepinguid paljude miljonite vene rublade väärtuses. Väljaõppinud ihukaitsejvana rääkis Vassili ettevõtte juhtkonnaga kodeeritult. Tal oli hinnaline varustus, mis võimaldas tal pealt kuulata suletud ruumides toimuvat. Inimesed, kes tahtsid seda ettevõtet laostada, tajusid, et Vassili oli võtmefiguur suurte tehingute võitmises, ja kuna ta oli takistuseks nende eesmärkide saavutamisel, püüdsid nad teda kahel korral tappa.

Esimest korda üritati Vassilit tappa siis, kui ta läks oma tütreaga turule toitu ostma. Kuigi tegu oli otserünnakuga, jäi ta ellu.

Teisel katsel tulistati Vassilit palju kordi, kuid kuidagi oli ta suuteline tõusma ja oma korterisse jooksma. Tormanud sisse, vajus ta põrandale kokku. Kartes, et nüüd ta küll sureb, palus mees emalt andeks, kuid ema kinnitas talle, et ta jääb elama. Uue lootusega hakkas Vassili oma elu eest võitlema ja kutsus politsei. Ta viidi kiiresti haiglasse, kus teda raviti ja lõpuks välja lasti.

Kord kohtas Vassili üht baptistist meesterahvast, kes küsis temalt: „Kas sa tahad tappa need inimesed, kes sulle seda tegid?“

„Muidugi,“ vastas Vassili.

„Ära tee seda,“ ütles baptist. „Anna neile andeks. Kui sa nad tapad, ei saa sa iialgi rahus elada. Anna andeks.“

Jät kub

Patu võitmine

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 6. ptk; 1Jh 1:8 – 2:1.

Meelespeetav tekst: „Sest patt ei valitse enam teie üle, kuna te ei ole Seaduse, vaid armu all“ (Rm 6:14).

Kui teod ei saa meid päästa, siis miks me nende pärast üldse muretseme? Miks mitte lihtsalt pattu edasi teha?

6. peatükk on Pauluse vastus sellele tähtsale küsimusele. Paulus käsitleb siin seda, mida tavaliselt mõistetakse „pühitsemisena“, protsessina, mille käigus võidame patu ja hakkame järjest rohkem peegeldama Kristuse iseloomu. Sõna *pühitsemine* leidub kirjas roomlastele ainult kahel korral. See esineb Rm 6:19, 22 kreeka keelse sõnana *hagiasmos*, mis tähendab pühitsemist. Eesti keeles on see sõna mõlemas salmis „pühitus“.

Kas see tähendab, et Paulusel ei ole midagi öelda selle kohta, mida tavapäraselt pühitsemise all mõistetakse? Sugugi mitte.

Piiblis tähendab „pühitsema“ „pühendamist“, tavaliselt Jumalale pühendamist. Seega esitatakse pühitsetud olemist sageli kui juba lõpetatud tegu. Näiteks väljend „kõigi pühitsetute seas“ (Ap 20:32). Selle definitsiooni järgi on pühitsetud need, kes on pühendunud Jumalale.

Kuid „pühitsemise“ mõiste selline piibellik kasutus ei eita mingil moel tähtsat õpetust pühitsemisest või tõsiasi, et pühitsemine on eluaegne töö. Piibel kinnitab vägagi seda õpetust, kuid kasutab üldiselt teisi mõisteid selle kirjeldamiseks.

Sel nädalal vaatame usu läbi päästmise teist külge; seda, millest kergesti valesti aru saadakse: töotusi võidust patu üle inimese elus, kellel on pääste Jeesuses.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 18. novembriks.

Kui patt suureneb

Rm 5:20 esitab Paulus jõulise avalduse: „Ent kus patt on suurenenud, seal on arm saanud **ülirohkeks**.“ Ta mõtleb siin, et vaatamata sellele, kui palju on pattu või kui kohutavad on patu tagajärjed, on Jumala armu piisavalt, et sellega toime tulla. Millise lootuse peaks see meist igähele andma, eriti siis, kui meil on kiusatus mõelda, et meie patud on andestamise jaoks liiga suured! Rm 5:21 näitab Paulus, et kuigi patt on toonud surma, on Jumala arm Jeesuse läbi surma võitnud ja saab anda meile igavese elu.

Loe Rm 6:1. Millise mõtteviisiga Paulus siin tegeleb ja kuidas ta Rm 6:2–11 seesugusele mõtlemisele vastab?

Paulus liigub 6. peatükis huvitavat rada pidi, arutledes, miks õigeks mõistetud inimene ei tee pattu. Alustuseks ütleb ta, et me ei peaks pattu tegema sellepärast, et oleme patule surnud. Siis järgneb selgitus, mida ta sellega mõtleb.

Üleni ristimisvette kastmine kujutab mahamatmist. Mis maetakse? „Vana patune inimene“ – see tähendab ihu, mis teeb pattu, ihu, mida valitses või juhtis patt. Tulemuseks on see, et „patune ihu“ hävitatakse, sellepärast ei teeni me enam pattu. Rm 6. peatükis kehastab patt justkui peremeest, kes käsutab oma sulaseid. Kui aga „patune ihu“, mis teenis pattu, hävitatakse, siis patu ülemvõim lakkab. Isik, kes tõuseb veehauast üles, tuleb sealt välja uue inimesena, kes enam ei teeni pattu. Ta sammub nüüd uues elus. Kristus, kui Ta suri, tegi seda „üks kord ja alatiseks“, kuid nüüd elab Ta igavesti. Niisiis on kristlane, keda ristitakse, surnud patule üks kord ja alatiseks ega pea enam kunagi tulema tagasi selle võimu alla. Muidugi teab iga ristitud kristlane, et patt ei kao meie elust iseenesest sel korral, kui ristimisveest välja tuleme. *See, et patt ei valitse enam minu üle, pole sama, mis see, et ma ei pea enam patuga võitlema.*

„Sellest näeme selgelt, mida apostli sõnad tähendavad. Kõik sellised ütlused nagu: 1. „Me oleme surnud patule“, 2. „Me elame Jumalale“ jne tähistavad seda, et me ei anna järele kirgedele ega patule, kuigi patt kestab meis edasi. Kõigele vaatamata püsib patt meis kuni meie elu lõpuni, nagu lugesime Gl 5:47: „Sest lihalik loomus himustab Vaimu vastu ja Vaim lihaliku vastu, need on teineteise vastased.“ Niisiis tunnistavad kõik apostlid ja pühad, et patt ja patused kired jäävad meisse niikauaks, kui meie ihu muutub tuhaks ning üles äratatakse uus auline ihu, mis on vaba kirest ja patust.“ – Martin Luther, *Commentary on Romans*, lk 100.

Milline manitsus esitatakse meile Rm 6:12?

Sõna *valitsema* näitab, et „pattu“ kujutatakse siin kuningana. Kreeka-keelne sõna, mida siin tõlgitakse kui „valitseda“, tähendab otsetõlkes „olla kuningas“ või „toimida kuningana“. Patt on liigagi huvitatud valitseja rolli võtmisest meie surelikus ihus ja meile ette ütlemisest, kuidas käituda.

Kui Paulus ütleb: „Ärgu siis valitsegu patt“, annab ta mõista, et õigeks mõistetud inimene saab valida, kas ta takistab oma elus patul kuningana pead tõstmast. Just siin tuleb sisse tahte tegevus.

„Sa pead mõistma, mis on õige tahtejõud. See on inimloomuse juhtiv jõud, otsustus- ja valikuvõime. Kõik oleneb tahte õigest rakendamisest. Jumal on varustanud inimesed valikuvõimega. Nende ülesanne on seda kasutada. Sa ei suuda oma südant muuta, sa ei suuda ise garanteerida selle kiindumust Jumala vastu, aga sa võid *valida* Teda teenida. Siis töötab Tema sinu sees, et sa tahad ning tegutsed Tema meele järgi. Nii viiakse kogu sinu olemus Kristuse Vaimu kontrolli alla; sinu tähelepanu koondub Temale ja su mõtted on Temaga kooskõlas.“ – Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 47.

Rm 6:12 „himudeks“ tõlgitud sõna kreeka keeles tähendab „soovid, igatsused“. Need soovid võivad olla igatsused millegi hea või halva järele; kui valitseb patt, muudab see meie soovid halvaks. Igatsused võivad olla tugevad, lausa vastupandamatud juhul, kui me oma jõuga nende vastu võitleme. Patt võib olla õel türann, kes kunagi ei rahuldu, vaid tuleb alati tagasi rohkemat nõudma. Ainult usu läbi, ainult võidu töötuste külge kinnitustes saame selle leppimatu peremehe kukutada.

Rm 6:12 esinev sõna *siis* on tähtis. See vaatab tagasi juba eespool öeldu, eriti Rm 6:10, 11 öeldu poole. Ristitud inimene elab nüüd „Jumalale“. See tähendab, et Jumal on tema uue elu keskpunkt. See inimene teenib Jumalat, teeb seda, mis on Jumalale meelepärane, ega saa samal ajal teenida pattu. Ta „elab Jumalale Kristuses Jeesuses“.

Mine tagasi tänases osas toodud Ellen G. White'i tsitaadi juurde. Pööra tähelepanu sellele, kui tähtis on tahtevabaduse mõiste. Moraalsete loodolevustena peab meil olema tahtevabadus – vabadus valida õige ja vale, hea ja halb, Kristus või maailm. Järgneva 24 tunni jooksul püüa teadlikult jälgida, kuidas sa kasutad seda moraalset vabadust. Mida saad teada selle kohta, kuidas sa seda püha andi kasutad või kuritarvitad?

Mitte seaduse all, vaid armu all

Loe Rm 6:14. Kuidas meil seda salmi mõista tuleb? Kas see tähendab, et kümme käsku ei kohusta meid enam? Kui mitte, siis miks?

Rm 6:14 on Pauluse kirjas roomlastele üks võtmelause. See on üks neist, mida kuuleme sageli tsiteeritavat sel puhul, kui keegi räägib meile, adventistidele, et seitsmenda päeva hingamispäev on tühistatud.

Jah, ilmselge on, et seda vastav salm küll ei tähenda. Küsisime ju eespool, kuidas saab moraaliseadus olla lõppenud ja patt endiselt olemas? Moraaliseadus on ju see, mis määratleb pattu! Kui sa oled lugenud kõike seda, mis kirjas roomlastele seni on kirjutatud, ka 6. peatükis, siis on raske kogu selle arutelu keskel patu üle näha, et Paulus äkki ütles: „Moraaliseadus – kümme käsku, mis patu mõiste määratleb – on tühistatud.“ See oleks mõttetu.

Paulus ütleb roomlastele, et inimest, kes elab „seaduse all“ – see tähendab, sellise juutliku elukorralduse all, mida harrastati tema ajal koos kõikide inimlike reeglite ja määrustega –, valitseb patt. Vastupidi aga, inimene, kes elab armu all, saab võidu patu üle, sest seadus kirjutatakse tema südamesse ja ta lubab Jumala Vaimul juhtida oma samme. Võtta vastu Jeesus Kristus Messiana, saada Tema poolt õigeks mõistetud, olla ristitud Tema surmase, lasta „vanal inimesel“ hävida, tõusta üles edasi astuma uues elus – need lükkavad meie elus troonilt patu. Tuleta meelde tervet Rm 6:14 kaasteksti – selleks on töötus võita patt.

Me ei peaks mõistma „seaduse all olemist“ kuidagi väga kitsalt. Isik, kes on oletatavasti „armu all“, aga ei kuuletu Jumala seadusele, ei saa armu, vaid hukkamõistu osaliseks. „Armumõistus“ tähendab, et Jumala armust, mis on avalikuks saanud Jeesuses, kõrvaldatakse hukkamõistus, mille seadus patusele paratamatult kaasa toob. Seega, vabana sellest surmasüüst, mille tõi seadus, elame nüüd „uut elu“, mida iseloomustab ja toob päevalgele tõsiasia, et oma minale surres ei ole me enam patu orjad.

Kuidas oled päriselt kogunud uut elu Kristuses? Millisele ilmsele tõendile saad osutada, mis näitab, mida on Kristus sinus teinud? Milliseid valdkondi keeldud sa käest andmast ja miks tuleb sul need käest anda?

Kolmapäev, 15. november

Patt või sõnakuulmine?

Loe Rm 6:16. Millise mõtte Paulus esile toob? Miks on tema väide siin väga mustvalge? On kas üks või teine, keskteed pole. Milline õppetund joonistub meile sellest väga selgest vastandusest?

Paulus läheb tagasi mõtte juurde, et uus usu elu ei taga vabadust patust. Usuelu teeb võimalikuks võidu patu üle; tegelikult saab meil ainult usu läbi olla võit, mida meile töötatakse.

Olles kasutanud patu kohta kuninga kujundit, kes käsutab oma alamaid, pöördub Paulus nüüd tagasi kujundi juurde peremehes, kes nõuab oma sulastelt kuuletumist. Paulus osutab tõsiasjale, et inimesel on vabadus valida peremees. Ta võib teenida pattu, mis viib surma, või teenida õigust, mis viib igavesse ellu. Paulus ei jäta meile eikellegimaad ega kokkulepperuumi. On kas üks või teine, sest lõpuks vaatame otsa kas igavesele elule või igavesele surmale.

Loe Rm 6:17. Kuidas avardab Paulus siin seda, mida ta Rm 6:16 ütles?

Pööra tähelepanu sellele, kui huvitavalt seotakse ühte sõnakuulmine ja õige õpetus. Sõna, mis kreeka keeles tähistab „doktriini“, on siin „õpetus“. Rooma kristlasi oli õpetatud tundma kristliku usu põhimõtteid, millele nad nüüd kuuletusid. Niisiis aitas Pauluse meelest õige doktriin, õige õpetus, millele roomlased „kogu südamest“ kuuletuvad, saada „õiguse teenriteks“ (Rm 6:18). Kuuleme vahel öeldavat, et doktriin pole oluline, peaaasi, et me ilmutaksime armastust. See on väga lihtsustatud seisukohavõtt millegi suhtes, mis ei ole kuigi lihtne. Nagu ühes varasemas õppetükis nenditud, oli Paulus väga mures valeõpetuse pärast, millele kogudus Galaatias alla jäi. Nii on meil vaja olla ettevaatlikud, et me ei ütleks midagi sellist, mis kuidagi mustaks õige õpetuse tähtsust.

Patu sulased, õiguse teenrid: kontrast on väga ilmne. Kui me pärast ristimist pattu teeme, siis kas see tähendab, et me pole tegelikult päästetud? Loe 1Jh 1:8–2:1. Kuidas aitab see kirjakoht meil mõista, mida tähendab olla Kristuse järelkäija ja ikka veel langeda pattu?

Hoides meeles seda, mida me siamaani Rm 6. peatükis õppinud oleme, loe Rm 6:19–23. Võta järgnevatel ridadel kokku see, mida Paulus ütleb. Tähtsaim aga, küsi endalt, kuidas teha enda jaoks elulisteks need tähtsad tõesed, millest Paulus kõneleb. Küsi endalt, millised teemad on siin kaalul?

Pauluse siinsed sõnad näitavad, et ta saab täielikult aru inimsoo langenud olemusest. Ta räägib „loomuse nõtrusest“. Kreeka sõna „nõtruse“ väljendamiseks tähendab ka „nõrkust“. Ta teab, milleks langenud inimloomus on suuteline siis, kui see jäetakse omapead. Niisiis pöördub ta jälle valikuvõime juurde; meie valida on, kas allutame enda ja oma nõrga liha uuele peremehele, Jeesusele, kes võimaldab meil elada õiget elu.

Rm 6:23 tsiteeritakse sageli selle näitamiseks, et patu karistus, seadusest üleastumise karistus on surm. Kindlasti on patu karistus surm. Kuid lisaks sellele, et näeme surma patu karistusena, tuleks meil pattu näha nii, nagu Paulus seda Rm 6. peatükis kujutab – peremehena, kes oma sulaseid kamandab, tüssates neid sellega, et maksab palga välja surmana.

Pööra tähelepanu ka sellele, et arendades kujundit kahest peremehest, tõmbab Paulus meie pilgu tõsiasjale, et ühe peremehe teenimine tähendab vabadust teise peremehe teenimisest. Taas näeme selget valikut: kas üks või teine. Ei ole eikellegimaad. Samas, nagu me kõik teame, ei tähenda patu võimu alt vaba olemine patutust, ei tähenda, et me ei võitle sellega ega lange mõnikord. Küll aga tähendab see, et patt ei *valitse* enam meid, ükskõik kui reaalsena see meie ellu jääb ja kuitahes palju peame iga päev kinnituma töotuste külge, et pattu saab võita.

Seega muutub eelmainitud lõik võimsaks üleskutseks igaühe jaoks, kes pattu teenib. See türann ei paku häbiväärsete tegude tasuks mitte midagi muud kui surma; seepärast peaks mõistlik inimene püüdma temast vabaneeda. See-eest need, kes teenivad õigust, saates korda tegusid, mis on õiged ja kiiduväärt, ei tee neid mõttega ära teenida oma päästmine, vaid see on nende uue kogemuse vili. Kui nad püüaksid päästet ära teenida, siis jääks neil märkamata kogu evangeeliumi mõte, kogu arusaam sellest, mis on lunastus ja miks nad Jeesust vajavad.

Reede, 17. november

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Kuulutus noortele* peatükki „Võit saadaval“, lk 105, 106; raamatust *Mõtteid Õndsakskiitmise mäelt* peatükki „Teenimise õiged ajendid“, lk 93–95; raamatust *Tunnistused kogudusele*, 3. kd, peatükki „Palve noortele“, lk 365; ja koguteosest *Piibli kommentaar, SPA poolt välja antud*, 6. kd, lk 1074, 1075.

„Jeesus ei nõustunud patuga. Isegi oma mõttes ei langenud Ta kiusatusse. Samuti võib olla meiega. Kristuse inimlikkus oli ühenduses jumaliku olemusega. Temas elav Püha Vaim tegi Ta võimeliseks võitlema. Ta tuli just selleks, et teha meid jumaliku iseloomu osalisteks. Seni, kui oleme usu kaudu ühenduses Temaga, pole patul meie üle võimu. Jumal sirutub meie usukäe järele, et liita see kindlasse haardesse Kristuse jumalikkusega; nii võime saavutada iseloomu täiuslikkuse.“ – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 123.

„Oma ristimisel sidusime ennast töotusega katkestada kõik sidemed Saatanaga ja tema käsilastega ning anda oma süda, mõistus ja hing Jumala riigi laiendamise töösse... Isa, Poeg ja Püha Vaim töötavad teha koostööd pühitsetud inimlike tööriistadega.“ – *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, lk 6, Ellen G. White'i märked, lk 1075.

„Suusõnalisest kristluse tunnistamisest ilma vastava usu ja tegudeta ei ole midagi kasu. Ükski inimene ei saa teenida kahte isandat. Kurja isanda lapsed on oma peremehe sulased; kellele nad oma kuuletumisega sulasteks hakkavad, tema sulased nad on, ning nad ei saa olla Jumala sulased niikaua, kuni ütlevad lahti kuradist ja kõikidest tema tegudest. Taeva Kuninga sulaste jaoks ei ole ohutu tegelema hakata naudingute ja lõbustustega, millega tegelevad Saatanaga sulased, ja ikkagi mõtlevad nad sageli, et selline lõbutsemine on ohutu. Jumal on ilmutanud pühad tõesed, mis eristavad Tema rahva jumalakartmatutest, ning Tema ise puhastab nad. Seitsmenda päeva adventistid peaksid oma usu järgi elama.“ – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 1. kd, lk 404.

Küsimused aruteluks:

1. Kuigi meil on kõik need suurepärase töötused patu üle võidu saamiseks, on tõsiasi, et me kõik – ka uuestisündinud kristlased – teame, kui langenud ja patused me oleme ning kui rikutud võib olla meie süda. Kas siin on vastuolu? Selgita oma vastust.

2. Anna klassis tunnistust sellest, mida Kristus on sinu heaks teinud, milliseid muutusi oled kogunud ja milline on sinu uus elu Temas.

3. Kuigi on väga tähtis alati mees pidada, et meie pääste põhineb ainult sellel, mida Kristus on meie heaks teinud, kerkivad ohud, kui rõhutame seda imelist tõe, jättes samal ajal välja lunastuse teise osa: selle, mida Jeesus meis teeb, et meid Tema sarnaseks muuta. Millised ohud siin kerkivad? Miks on meil vaja aru saada ja rõhutada päästmise mõlemat külge?

Mõni aeg hiljem läks Vassili metsa jalutama. Jalutuskäigu ajal nägi ta üht meestest, kes oli püüdnud teda tappa, oma sõbrannaga metsas istumas. Vaadanud oma võimalikule tapjale otsa, hingas Vassili rahulikult: „Olgu, annan talle andeks.“

Kuus kuud hiljem sai ta teada, et see mees suri uimastite üledoosi tõttu. Teine inimene, kes teda tappa püüdis, jäi täiesti halvatuks ning kolmandat tulistati ja ta suri.

Kui uus aasta ligines, valmistus Vassili suurteks pidustusteks, mis pühade aegu toimuma pidid. Tal oli palju sõpru, kel oli sünnipäev detsembri lõpus või jaanuari alguses, nii et ees seisis terve rida sünnipäevapidusid ja suur vanaaasta õhtu tähistamine – kaks nädalat kõva suitsetamist ja viinajoomist.

Kuid sel aastal olid lood teisiti. Vassili ei tundnud enam peorõõmu. Selle kahe nädala lõpuks oli tal kõrini. „Kas ma sündisin nii rämpase elu jaoks?“ küsis ta endalt. Vastuseks otsustas ta: „Ei, ma vajan uut elu!“

Langenud põlvili, palvetas ta, et Jumal teda aitaks. Kuskilt sai ta hankida Piibli ning, Piibel käes, käis Vassili läbi kõik oma sõbrad, kutsudes neid endaga kolmeks päevaks metsa. Kaks sõpra otsustasid temaga ühineda.

„Läksime metsa, kus olime vaikuses kolm päeva, lugesime vaid Piiblit,“ ütles Vassili. Ta palvetas, paludes Jumalal „anda mulle üks kuu sellise uue elu elamiseks“. Ja selle ta sai. Siis palus Vassili Jumalal anda talle teine kuu, et ta saaks oma elu puhastada, ning see anti talle. Ta palus oma naiselt andeks ning Jumala armust elab ta jätkuvalt puhast elu.

Siis, kui Vassili ja Igor kohtusid, tajusid nad, et neil oli palju ühist. „Igas kohas on inimesi, kes armastavad tõe,“ ütles Vassili, „ja ma armastan selliseid inimesi.“

Vassili ja Igor on nüüd lähedased sõbrad ning töötavad käsikäes, et levitada kirjandust erilise ajalehe kaudu, mida toimetatakse kogu Kaasani piirkonna jaoks. See ajakiri on täis teavet, kuidas saada paremat tervist, samuti pakub see vaimulikku lugemisainet. See on üks populaarseim ajaleht Venemaal. Kaks endist maffiameest töötavad koos sellegi nimel, et leida toetajaid Kaasani piirkonda tellitavate tuhandete adventraamatute ostmiseks ja nende laiali jagamiseks. „Meie lood paistavad kohutavatena,“ ütles Vassili, „kuid tegelikult on meie maailm selline. Igor ja mina tahame nüüd aidata inimestel leida paremat eluteed.“

Vassili ja Igor on rõõmsad, et Kaasani on uus kirik ja mõjukeskus, mis said võimalikuks teie heldete kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetuste toel 2014. aastal. Täname, et toetate käesolevat tähtsat annetust.

*Rohkem põnevaid lugusid Euro-Aasia Divisjoni kohta leiad Missioni Vee-
randi veebilehelt www.AdventistMission.org.*

Kes on see inimene Rooma 7. peatükis?

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 7. ptk.

Meelespeetav tekst: „**Aga nüüd, et me oleme surnud, siis oleme saanud lahti Seaduse alt, millega meid kammitseti, nii et me tee-nime Jumalat uuel teel Vaimu all ja mitte vanal teel kirjatähe all**“ (Rm 7:6).

Vähesed peatükid Piiblis on tekitanud suuremat võitlust kui 7. peatükk kirjas roomlastele. *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud* ütleb sellega seotud küsimuste kohta: „[Rm 7:14–25] on olnud kogu selle epistli kõige suurem aruteluküsimus. Põhiliseks probleemiks on olnud, kas sellise pingsa moraalse heitluse kirjeldus võib olla autobiograafiline ja kui nii, siis kas see löik viitab Pauluse kogemusele enne või pärast tema uskutulekut. Tema sõnade lihtsaimast mõttest näib ilmsena, et Paulus räägib oma isiklikust võitlusest patuga (vt Rm 7:7–11,...). [Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 19; Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 3. kd, lk 475.] Samuti on õige, et ta kirjeldab konflikti, mida vähemal või suuremal määral kogeb iga inimene, kes seisab silm silma vastas Jumala püha seadusega ja ärkab tajuma selle vaimulikke nõudmisi.“ – *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 6. kd, lk 553.

Piibli õppijad on eri meelt selles, kas Rm 7. peatükk oli Pauluse kogemus enne või pärast tema uskutulekut. Võetagu siis kumb seisukoht tahes, tähtis on see, et meid katab Jeesuse õigus ja Tema õiguses seisame täiuslikena Jumala ees, kes töötab meid pühitseda, anda meile võidu patu üle ning teha „tema Poja näo sarnaseks“ (Rm 8:29). Need on meie jaoks otsustavad mõtted teada ja kogeda, kui püüame levitada „igavest evangeeliumi... kõigile paganahõimudele ja suguharudele ja keeltele ja rahvastele“ (Ilm 14:6).

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 25. novembriks.

Loe Rm 7:1–6. Millist näidet kasutab Paulus siin selleks, et oma lugejate silme ette tuua nende suhe seadusega, ja millise mõtte ta selle näitega esitab?

Pauluse näide Rm 7:1–6 on veidi keerukas, kuid selle lõigu hoolikas analüüs aitab meil tema arutluskäiku jälgida.

Selle kirja kontekstiks oli Siinail sisse seatud jumalateenistuse süsteem; just seda mõtleb Paulus sageli sõna all *seadus*. Juutidel oli raske hoomata tõsiasi, et see süsteem, mis neile Jumalast anti, pidi lõppema Messia tulemisega. See on see, mida Paulus käsitles – juutidest usklikud ei olnud ikka veel valmis loobuma sellest, mis oli olnud nii tähtis osa nende elust.

Sisuliselt on Pauluse näide järgmine: üks naine on abielus ühe mehega. Seadus seob naise temaga nii kauaks, kuni mees elab. Mehe eluajal ei tohi naine läbi käia teise mehega. Kuid siis, kui mees sureb, on naine vaba seadusest, mis sidus ta mehe külge (Rm 7:3).

Kuidas kasutab Paulus seda abieluseaduse näidet juutliku süsteemi kohta? Rm 7:4, 5.

Nii nagu abikaasa surm vabastab naise abikaasasid käsitlevast seadusest, nii vabastas vanale lihalikule elule suremine Jeesuses Kristuses juudid seadusest, millest oodati, et nad peaksid seda seni, kuni Messias täidab selle eeltähendused.

Nüüd olid juudid vabad „uuesti abielluma“. Neid kutsuti üles abielluma ülestõusnud Messiaga ja niiviisi kandma vilja Jumalale. See näide oli järjekordne võtte, mida Paulus kasutas juutide veenmiseks, et nad olid nüüd vabad loobuma ammusest süsteemist.

Veelkord, kõige muu põhjal, mida Paulus ja Piibel ütlevad kümnele käsule kuulekas olemise kohta, pole siin mõtet väita, nagu rääkinuks Paulus juutidest uskliketele, et kümme käsku polnud enam jõus. Inimesed, kes kasutavad neid salme, püüdes mõista anda, et moraaliseadus on ära kaotatud, ei taha niikuinii päriselt *seada* mõtet esitada; tegelikult tahavad nad öelda, et ainult seitsmenda päeva hingamispäev on kadunud, mitte ülejäänud seadus. Tõlgendada Rm 7:4 ja 5 õpetusena, et neljas käsk on tühistatud või kõrvale jäetud või pühapäevaga asendatud, tähendab anda nendele sõnadele mõte, mida neis iial pole olnud.

Patt ja seadus

Kui Paulus räägib tervest seadusesüsteemist Siinail, mida siis öelda Rm 7:7 kohta, kus ta nimetab eriliselt ühte käsku kümnest? Kas see lükkab ümber eile võetud seisukoha, et Paulus ei rääkinud kümne käsu kaotamisest.

Vastus on ei. Tuleb veelkord meeles pidada, et sõna *seadus* on Pauluse jaoks *kogu* Siinail kehtestatud süsteem, mis sisaldas moraaliseaduse, kuid ei piirdunud sellega. Seega võis Paulus tsiteerida seda sama hästi kui iga teist lõiku kogu juutlikust elukorraldusest selleks, et oma mõtted esile tuua. Aga kui see süsteem Kristuse surmaga häabus, ei häibunud sellega koos moraaliseadus, mis oli olemas olnud enne Siinaid ja on olemas ka pärast Kolgatat.

Loe Rm 7:8–11. Mida ütleb Paulus siin seaduse ja patu vahelise suhte kohta?

Jumal ilmutas ennast juutidele ja rääkis neile üksikasjalikult, mis oli õige, mis vale moraali-, tsiviil-, tseremoniaal- ja terviseküsimumstes. Samuti selgitas ta, millised on erinevatest seadustest üleastumise karistused. Üleastumist Jumala ilmutatud tahtest nimetatakse siin patuks.

Seega, selgitab Paulus, poleks ta teadnud, kas himustamine oli patt, kui teda poleks sellest teavitanud „seadus“. Patt on üleastumine Jumala ilmutatud tahtest ja kus ilmutatud tahe on tundmata, seal ei olda patust teadlik. Kui inimesele saab see ilmutatud tahe teatavaks, tuleb ta äratundmisele, et on patune ning hukkamõistu ja surma all. Selles mõttes see inimene sureb.

Pauluse püüab siin ja kogu lõigu argumentatsioonis ehitada silda, mis viib juudid – need, kes „seadust“ austasid – nägema Kristust selle täitjana. Ta näitab, et seadus oli vajalik, kuid selle tegevus oli piiratud. Seadus oli mõeldud näitama vajadust pääste järele; iialgi polnud see mõeldud pääste saamise vahendiks.

„Oma kogemusega seoses esitab apostel Paulus tähtsa tõe ümbermuutvast tööst usku tulekul. Ta ütleb: „Mina elasin kunagi Seaduseta“ – ta ei tundnud mingit hukkamõistu; „ent kui käsk tuli“, kui Jumala seadus tungis tema teadvusesse, „siis virgus patt ellu, mina aga surin“. Siis nägi ta ennast patusena, jumaliku seaduse poolt süüdi mõistetuna. Arvesta, et see, kes suri, oli Paulus ja mitte seadus.“ – *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 6. kd, Ellen G. White'i märked, lk 1076.

Mis mõttes oled sa enne „seadust“ surnud? Kuidas selles kontekstis mõista, mida on Jeesus sinu heaks teinud, kui annab sulle uue elu Temas?

Seadus on püha

Loe Rm 7:12. Kuidas mõista seda salmi kontekstis, millest Paulus on rääkinud?

Kuna juudid austasid seadust, ülistab Paulus seda igal võimalikul viisil. Seadus on hea selles, mida ta teeb, kuid ei saa teha seda, mida ta üldse pole mõeldud tegema – päästa meid patust. Selleks vajame Jeesust, kuna seadus – olgu siis kogu juutlik süsteem või moraaliseadus eriti – ei saa olla päästeks. Pääste saab olla ainult Jeesus ja Tema õigus, mis tuleb meile usu läbi.

Mida süüdistab Paulus oma „surma“ olukorras ja mis teda vabastab? Miks on see vahetegemine tähtis? Rm 7:13.

Rm 7:13 esitab Paulus „seadust“ parimal mõeldaval moel. Oma kohutava patuse olukorra eest valib ta süüdistada pattu, mitte seadust; selle eest, et see „tekitab minus... igasuguseid himusid“ (Rm 7:8). Seadus on hea, kuna see on Jumala mõõdupuu ehk juhis, kuid patusena seisab Paulus selle ees hukkamõistetuna.

Miks näitas patt väga edukalt, et Paulus oli kohutav patune? Rm 7:14, 15.

Lihalik tähendab meeleline, patune. Niisiis vajas Paulus Jeesust Kristust. Ainult Jeesus Kristus sai temalt hukkamõistu ära võtta (Rm 8:1). Ainult Jeesus Kristus sai teda vabastada patu orjusest.

Paulus kirjeldab ennast kui „müüdnud patu alla“. Ta on patu ori. Tal ei ole vabadust. Ta ei saa teha seda, mida tahab. Ta püüab teha seda, mida hea seadus tal teha käsib, aga patt ei luba.

Selle näitega püüab Paulus selgitada juutidele nende vajadust Messia järele. Ta on juba osutanud sellele, et võit on võimalik ainult armu all (Rm 6:14). Sedasama mõtet rõhutab ta uuesti Rm 7. peatükis. Elada „seaduse“ all tähendab olla patu, armutu peremehe poolt orjastatud.

Milline on olnud su enda kogemus sellega, kuidas patt sind orjastab? Oled sa kunagi püüdnud patuga mängida, mõeldes, et suudad seda kontrollida nii, nagu sina tahad, ning leidnud ennast ikka kõlvatu ja armutu kupja sunni alt? Tere tulemast reaalsusesse! Miks tuleb sul alluda Jeesusele ja surra oma minale?

Inimene Rm 7. peatükist

„Kui ma aga teen, mida ma ei taha, siis ma möönan, et Seadus on hea. Nii ei tee seda enam mina, vaid patt, mis minus elab“ (Rm 7:16, 17). Millisest võitlusest siin räägitakse?

Kasutades seadust nagu peeglit, veenab Püha Vaim inimest selles, et ta ei ole meelepärane Jumalale, kuna ta ei täida seaduse nõudeid. Kuna patune pingutab, et neid nõudeid täita, nõustub ta tõsiasjaga, et seadus on hea.

Millist mõtet, mida Paulus on juba esitanud, ta rõhutatult kordab? Rm 7:18–20.

Näitamaks inimesele, et ta vajab Kristust, juhib Püha Vaim inimese sageli läbi „vana lepingu“ laadse kogemuse. Ellen G. White kirjeldas iisraellaste kogemust järgmiselt: „Iisraellased ei mõistnud oma südame patust ning tõsiasja, et neil oli võimatu pidada Jumala käsku ilma Kristuseta. Niisiis astusid nad pidulikult lepinguvahekorda Jumalaga. Tundes, justkui suudaksid nad toetuda oma õigusele, teatasid nad: „Kõik, mida Issand on käskinud, me teeme ja võtame kuulda“ (2Ms 24:7)... Ometi murdsid nad juba mõne nädala möödudes Jumalaga tehtud lepingu ning kummardasid valatud ebajumalakuju ette. Nad ei saanud enam loota Jumala armule sellele lepingule toetudes, mille nad olid murdnud. Nähes oma patust ja andekssaamise vajadust, tundsid nad vajadust Lunastaja järele, kellest kõneles Aabrahamiga sõlmitud leping.“ – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 371, 372.

Kahjuks, jättes igal päeval uuendamata oma pühendumise Kristusele, teenivad paljud kristlased tegelikult pattu, ükskõik kui vähe nad nõustuksid seda möönma. Tegelikult põhjendavad nad seda loogiliselt väitega, et läbivad pühitsemise normaalse kogemuse ja neil on veel lihtsalt pikk tee minna. Selle asemel, et anda teadaolevad patud Kristuse kätte ja paluda Temalt neile võitu, peidavad nad ennast Rm 7. peatüki selja taha, mis ütleb, nagu nad arvavad, et võimatu on teha õigust. Tegelikult ütleb see peatükk, et võimatu on teha õigust siis, kui inimest orjastab patt, kuid võit on võimalik Jeesuses Kristuses.

Kas sul on võit enese mina ja patu üle, mida Kristus sulle töötab? Miks mitte? Milliseid valesid valikuid sina ja ainult sina teed?

Loe Rm 7:21–23. Kuidas oled sama kogemust oma elus kristlasenagi kogenud?

Selles lõigus võrdsustab Paulus seaduse oma liikmetes (oma ihu) patu seadusega. „Oma loomusega,“ ütleb Paulus, teenis ta „patu seadust“ (Rm 7:25). Kuid teenida pattu ja kuuletuda sellele seadusele tähendab surma (vaata Rm 7:10, 11, 13). Sellepärast on sobiv tema ihu – kui see toimib patule kuulekana – nimetada „surma ihuks“.

Mõistuse seadus on Jumala Seadus, Jumala ilmutus Tema tahtest. Püha Vaimu veenmisel nõustub Paulus selle seadusega. Tema mõistus oli kindlalt nõuks võtnud seda pidada, aga kui ta seda püüdis, ei saanud ta hakkama sellepärast, et ihu tahtis patustada. Kes poleks tundnud seda-sama võitlust? Mõistusega sa tead, mida teha tahad, kuid su liha nõuab valjult midagi muud.

Kuidas saab meid päästa sellest keerulisest olukorrast, kust me ennast leiame? Rm 7:24, 25.

Mõni on imestanud, miks – olles jõudnud suurepärasesse haripunkti väljendiga „Aga tänu olgu Jumalale meie Issanda Jesuse Kristuse läbi“ – pöördub Paulus veelkord tagasi hingevoitluse juurde, millest ta, nagu näha, on vabastatud. Osa võtab neid tänusõnu sulgudes oleva vahele-hüüdena. Nad usuvad, et sellisele hüüatusele järgneb loomulikuna karje: „Kes vabastab, kes ostab mu lahti!“ Nad tajuvad, et enne siirdumist ulatusliku arutelu juurde suurepärasest vabastamisest (Rm 8. ptk), võtab Paulus kokku selle, mida ta on eelnevates salmides öelnud ning tunnistab veelkord võitlust patu jõudude vastu.

Teised pakuvad välja mõtte, et sõnadega „oh mind“ väljendab Paulus „enda hooleks jäetust, kui Kristus on pildilt väljas“. Kuidas ka Rm 7:24, 25 aru saada, üks peaks olema selge: omapead jäetuna, ilma Kristuseta, oleme patu vastu abitud. Kristusega on meil uus elu Temas, selline elu – kuigi oma mina pidevalt pead tõstab –, kus võidutöötused on meie omad, juhul kui valime nende külge kinnitada. Just nii, nagu mitte keegi teine ei saa sinu eest hingata või kõhida või aevastada, ei saa mitte keegi teine sinu eest valida Kristusele alluda. Üksnes sina langetad selle valiku. Ei ole mingit muud viisi, kuidas saada enda jaoks kätte võidud, mida meile Jeesuses töötatakse.

Reede, 24. november

Toetav mõte: „Seadusest üleastumiseks pole mingit alust, pole õigus-tust ja see pole ohutu. Inimene ei saa loota, et seisab süütuna Jumala ees ja rahu Temaga Kristuse teenete tõttu, sel ajal kui ta jätkab patus.“ – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1. raamat, lk 213.

„Paulus soovib, et ta vennad näeksid, et patte andestava Päästja suur au andis tähenduse kogu juutlikule elukorraldusele. Ta soovib, et nad näeksid sedagi, et siis, kui Kristus tuli siia maailma ja suri nagu inimese ohver, kohtus peegelpilt tõelisusega.

Pärast seda, kui Kristus ristil patuohvrina suri, polnud tseremoniaal-seadusel enam mingit jõudu. Kuid siiski oli see seotud moraaliseadusega, ja see oli suurepärase. Mõlemad kandsid jumalikkuse pitserit ja väljendasid Jumala pühadust, õigust ja õiglust. Ja kui juba vaimulik elukorraldus, mille aeg sai täis, oli suurepärase, kui palju suurepärasem pidi olema see tõelisus, kui ilmus Kristus ja andis oma eluandva, pühitseva vaimu kõigile, kes usuvad.“ – *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 6. kd, Ellen G. White'i märked, lk 1095.

Küsimused aruteluks:

1. „Apostel kirjutab Rm 7:25 nii: „Ma teenin mõistusega küll Jumala Seadust, kuid oma loomusega patu seadust.“ See on selgeimast selgeim katkend ning sellest saame teada, et üks ja sama (usklik) inimene teenib ühtaegu Jumala seadust ja patu seadust. Ühtaegu on ta õigeks mõistetud ja ometi patune (*simul iustus est et peccat*); sest ta ei ütle: „Mu mõistus teenib Jumala Seadust“ ega ka seda, et „Mu ihu teenib patu seadust“, vaid ta ütleb: „Mina ise“. See tähendab kogu inimest. Üks ja sama inimene on sellisel kahekordsel orjatööl. Sel põhjusel tänab ta Jumalat, et ta teenib Jumala seadust, ja ta palub armu patu seaduse teenimise pärast. Kuid mitte keegi ei saa öelda lihaliku (pöördumata) inimese kohta, et ta teenib Jumala seadust. Apostel mõtleb seda öeldes: Näete, ongi nii, nagu ma enne ütlesin: pühad (usklikud) on ühtaegu patused ja õiged. *Nad on õiged, kuna usuvad Kristusesse, kelle õigus katab nad ja pannakse nende arvele. Kuid nad on patused, kuna nad ei täida seadust ja on veel patuses lihas.*

Nad on nagu haiged inimesed, keda arst ravib. Nad on tõesti haiged, kuid loodavad paremaks saada ja näitavad paranemise märke. Nende tervis on taastumas. Sellised patsiendid võivad saada väga viga, kui nad ülbelt väidavad, et on terved, sest haigushoog võib korduda ja olla hullem kui nende esmane haigus.“ – Martin Luther, *Commentary on Romans*, lk 114, 115. Kas nõustume sellega, mida Luther siin kirjutas, või mitte? Põhjendage klassis oma vastuseid.

Gahida (tegemist on varjunimega) sündis moslemite perekonda ühes endise Nõukogude Liidu riigis. Aastakümneid järgis naine oma perekonna usutavasid. Ühel päeval, kui Gahida palvetas, nägi ta ingliti, kes käskis tal „otsida seda Raamatut... otsida seda Raamatut“. Gahida imestas, mis „raamatust“ jutt oli.

Viis aastat hiljem sai ta vastuse. Üks seitsmenda päeva adventist-evangelist tuli tema linna ning Gahida otsustas nendel seeriakoosolekutel käia. Seal nägi ta esimest korda Piiblit ja sai ühe endale osta.

„Kui ma hakkasin Piiblit lugema, sain aru, et see oligi „see Raamat“, mida ingel mul otsida käskis,“ meenutab Gahida. Peagi leidis ta palju paralleele Piibli ja koraani vahel.

Kuigi talle meeldisid need koosolekud, ei saanud Gahidast kohe adventist. Ta kartis, et Jumal karistab teda. Evangelist aga palvetas tema eest ning Gahida otsustas, et läheb kirikusse „ainult korra“.

Jutlus oli Samaaria naisest Johannese 4. peatükis. „Teadsin, et see olin mina,“ meenutab Gahida. „Mina olin nagu Samaaria naine, kes otsis midagi paremat. Kui ma Jeesust armastama hakkasin, sain aru, et Tema on parim – ma ei vaja midagi muud, ainult Kristust!“

Gahida ristiti ja mõne aja pärast tahtis ta rääkida oma uuest usust neile, kes olid endiselt tema varasemas usukogukonnas. Ta otsustas kirjutada raamatu oma vaimulikust teekonnast ning võrrelda mõningaid oma endise usu osi Piibli õpetustega. Naine palvetas palju selle raamatu trükkimise pärast ning sai nii palju annetusi, et trükkida 1500 raamatut.

Kartmatult jagas ta oma raamatut sadadele enda endise usu juhtidele. „Teil on vaja mõelda selle üle, millesse usute, ning ma arvan, et sellest raamatust on teil kasu,“ ütles ta.

Gahida on ka tõlkinud palju Ellen G. White'i raamatud oma emakeelde, kuid ühte raamatut, Patriarhid ja prohvetid, poleks peaaegu ilmunud.

„Kui kesktrükikoda sai mu tõlke failid, oli suurte rahutuste aeg. Keegi püüdis tappa riigi presidenti ja kohe suleti kõik trükikojad. Valitsusametnikud kontrollisid kõiki trükikodasid, otsides vastalisi materjale. Siis saabusid agendid keskpressi, aga peatoimetaja ei suutnud üht arvutit sisse lülitada. See oli ainus arvuti, milles olid Patriarhide ja prohvetite tõlgitud failid. Pärast valitsusametniku lahkumist lülitus arvuti kergesti sisse ja nad said selle raamatu trükkida.“

„Seda olnuks väga kulukas trükkida,“ meenutab Gahida, „meil aga polnud millegagi maksta. Peatoimetaja ütles meile: „Teete suurepäraselt tööd – me ei võta teilt üldse raha.“

Gahida on tänulik selle erilise töö eest, mille Jumal on talle andnud. „Paljud on väga tänulikud, et saavad niisuguseid materjale,“ ütleb ta, „ning oma kirjutiste kaudu on Ellen White saanud mu parimaks sõbraks.“

Ei mingit hukkamõistu

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 8:1–17.

Meelespeetav tekst: „Nii ei ole nüüd enam mingit hukkamõistu neile, kes on Kristuses Jeesuses, kes ei käi liha järgi, vaid Vaimu järgi“ (Rm 8:1 KJV ja varasemad eestikeelsed versioonid).

Rm 8. peatükk on Pauluse vastus Rm 7. peatükile. Paulus räägib meeleheitest, ebaõnnestumisest ja hukkamõistust. Rm 8. peatükis on hukkamõist kadunud, asendunud vabaduse ja võiduga Jeesuses Kristuses.

Paulus ütles Rm 7. peatükis, et keeldudes Jeesust Kristust vastu võtmast, on Rm 7. peatüki armetu kogemus sinugi oma. Sinust saab patu ori, võimetu tegema seda, mida sa ise teha valid. Rm 8. peatükis ütleb ta, et Kristus Jeesus pakub sulle päästet patust ja vabadust teha head, mida sa teha tahad, kuid mida su liha ei luba.

Paulus jätkab selgitamisega, et see vabadus oli ostetud lõpmatu hinnaga. Jumala Poeg Kristus võttis endale inimlikkuse. See oli ainus tee, kuidas Ta sai meiega suhestuda ja olla meie täiuslikuks eeskujuks ning võis hakata meie Asendajaks, kes meie eest suri. Ta tuli „patuse loomuse sarnasuses“ (Rm 8:3). Seetõttu saavad seaduse õiged nõuded meis täidetud (Rm 8:4). Teisisõnu, Kristus saavutas võidu patu üle ja täitis seaduse positiivsed nõuded, tehes need võimalikuks sellele, kes usub – mitte kui päästevahendi, vaid kui päästmise tulemuse. Seaduskuulekus ei ole olnud ega saa kunagi olema päästmise vahendiks. Selline oli Pauluse ja Lutheri sõnum ning see peab olema ka meie oma.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 2. detsembriks.

Jeesuses Kristuses

„Nii ei ole nüüd enam mingit hukkamõistu neile, kes on Kristuses Jeesuses“ (Rm 8:1). Mida tähendab „ei mingit hukkamõistu“? Mille eest hukkamõistu ei ole? Ja miks on see nii hea sõnum?

Pauluse kirjades on „Kristuses Jeesuses“ tavaline väljend. Inimese jaoks tähendab Jeesuse Kristuse „sees“ olla seda, et ta on Kristuse vastu võtnud oma Päästjaks. Selline inimene usaldab endastmõistetavalt Teda ja on otsustanud teha Kristuse eluviisi oma eluviisiks. Tulemuseks on tihe isiklik side Kristusega.

„Kristuses Jeesuses“ vastandiks on mõiste „lihas“. Samuti vastandatakse see Rm 7. peatükis üksikasjalikult kirjeldatud kogemusele, kui Paulus kujutab inimest süüdimõistetuna; enne seda, kui inimene alistub Kristusele, on ta lihalik, mis tähendab seda, et ta on patu ori. Inimene on surma hukkamõistu all (Rm 7:11, 13, 24). Ta teenib „patu seadust“ (Rm 7:23, 25). Inimene on kohutavalt armetus olukorras (Rm 7:24).

Kuid siis alistub inimene Jeesusele ja tema seisund Jumala suhtes muutub kohe. Seadusest üleastujana varem hukkamõistetud isik seisab nüüd Jumala silmis täiuslikuna, nii nagu ta poleks kunagi patustanud, sest Jeesuse Kristuse õigus katab selle inimese täielikult. Enam ei ole hukkamõistu: mitte sellepärast, et inimene on veatu, patuta või vääriv igavest elu (ta ei ole seda!), vaid sellepärast, et inimese eluaruande asemel seisab kirjas Jeesuse täiuslik eluaruanne; sellepärast ei ole enam hukkamõistu.

Kuid head sõnumid ei lõppe siinkohal.

Mis vabastab inimese patu orjusest? Rm 8:2.

Siin nimetatud „elu Vaimu seadus“ tähendab Kristuse plaani inimkonna päästmiseks ning see vastandub „patu ja surma seadusele“, mida kirjeldab 7. peatükk seadusena, mille kaudu valitses patt ja mille lõpp oli surm. Seevastu toob Kristuse seadus elu ja vabaduse.

„Iga inimene, kes keeldub andumast Jumalale, laseb end kontrollida teisel võimul. Inimene ei kuulu endale. Ta võib rääkida vabadusest, olles samal ajal kõige rängemas orjuses... Kuigi ta arvab ise otsustavat, täidab ta tegelikult pimedusevürsti tahet. Kristus tuli purustama ahelaid.“ – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 466. Oled sa ori või vaba Kristuses? Kuidas seda kindlasti teada?

Esmaspäev, 27. november

Mida seadus teha ei saa

Kui tahes hea on „seadus“ (tseremoniaalseadus, moraalseadus või mõlemad koos), ei saa see teha meie heaks seda, mida me kõige enam vajame – pakkuda meile vahendeid, et päästa meid surma hukkamõistust, mille toob patt. Selleks vajame Jeesust.

Loe Rm 8:3, 4. Mida tegi Kristus, mida seadus olemuslikult teha ei saa?

Jumal pakkus arstimi, „läkitades oma Poja patuse loomuse sarnasuses“, ning Tema „mõistis patu inimeses surma“. Kristuse lihassetulek oli lunastusplaani oluline samm. Õige on ülistada risti, kuid lunastusplaani kordaminekuks oli äärmiselt tähtis ka Kristuse elu „patuse liha sarnasuses“.

Selle tulemusena, mida Jumal on teinud Kristust saates, on meil nüüd võimalik täita seaduse õiged nõuded; see tähendab, teha õiged tegusid, mida seadus nõuab. „Seaduse all“ (Rm 6:14) oli see võimatu; „Kristuses“ on see nüüd võimalik.

Ometi tuleb meeles pidada, et selle tegemine, mida seadus nõuab, ei tähenda seadusest kinnipidamist tagamõttega teenida ära pääste. See ei ole valikuvõimalus – see pole kunagi nii olnud. Seaduse täitmine tähendab lihtsalt elada elu, mida Jumal meile võimaldab; see tähendab sõna-kuulelikku elu, sellist, milles oleme „lihaliku loomuse risti lõõnud koos kirgede ja himudega“ (Gl 5:24), elu, milles peegeldame Kristuse iseloomu.

„Käimine“ Rm 8:4 on keeleline väljend, mis tähistab „käitumist“. Sõna *liha* osutab siin patust pöördumata inimesele, olgu siis enne või pärast süüdimõistmist. Liha järgi käimine tähendab, et ollakse isekate soovide kontrolli all. Seevastu Vaimu järgi käimine tähendab, et täidetakse seaduse õiged nõudeid. Ainult Püha Vaimu abil saame seda nõudmist täita. Ainult Kristuses Jeesuses on vabadus teha seda, mida seadus nõuab. Kristusest lahus ei ole sellist vabadust. Inimene, keda orjastab patt, leiab, et on võimatu teha head, mida ta teha valib (vaata Rm 7.15, 18).

Kui hästi sina seadust pead? Pannes kõrvale vähimagi püüde teenida päästet seaduse abil, kas sinu elu on selline, mis täidab „seaduse õiguse“? Kui mitte, siis miks? Milliseid mannetuid vabandusi kasutad selleks, et oma käitumist põhjendada?

Liha või Vaim

„Sest need, kes elavad loomuse järgi, mõtlevad lihalikke mõtteid, kes aga Vaimu järgi, need Vaimu mõtteid. Sest lihalik mõtteviis on surm, Vaimu mõtteviis aga elu ja rahu“ (Rm 8:5, 6). Mõtle nende salvide üle. Milline põhisõnum neist läbi tungib? Mida räägivad need sulle sellest, mil viisil sa oma elu elad?

Siin kasutatakse sõna „järgi“, mõeldes selle all „vastavalt“ (kreeka keeles *kata*). „Mõtlevad“ tähendab siin mõtet häälestama. Üks rühm inimesi häälestab oma mõtted täitma loomupäraseid soove; teine rühm häälestab oma mõtted Vaimuga seotule, järgima Tema korraldusi. Kuna mõte määrab tegevuse, siis elavad ja tegutsevad need kaks rühma erinevalt.

Mida ei suuda lihalik meel teha? Rm 8:7, 8.

Kui kellegi meel on häälestatud täitma liha soove, siis on ta tegelikult vaenujalal Jumalaga. Inimene, kes on niimoodi häälestatud, on osavõtmatu Jumalaga käimise suhtes. Ta võib lausa mässata Jumala vastu, avalikult Tema seadust mõnitada.

Paulus tahab eriliselt rõhutada, et juhul, kui sa oled lahus Kristusest, on võimatu pidada Jumala seadust. Ikka ja jälle pöördub ta tagasi teema juurde, et asi pole selles, kui kõvasti sa püüad, vaid selles, et Kristusest lahus ei saa sa seadusele kuuletuda.

Pauluse eriliseks eesmärgiks oli veenda juute, et nad vajasid rohkemat kui vaid oma „Toorat“ (seadust). Oma käitumisega olid nad näidanud, et kuigi neil oli jumalik ilmutus, olid nad süüdi samas patus, milles paganadki (Rm 2. ptk). Kogu õppetund oli selles, et nad vajasid Messiat. Ilma Temata olid nad patu orjad, võimetud põgenema selle ülemvõimu alt.

Selline oli Pauluse vastus nendele juutidele, kes ei suutnud aru saada, miks ei piisanud sellest, mille Jumal neile Vanas Testamendis oli andnud, enam päästmiseks. Paulus mõnab, et see, mida nad olid teinud, oli kõik hea, aga nad vajasid ka Messia omaksvõtmist, kes oli nüüd tulnud.

Vaata oma möödunud 24 tundi. Kas su teod olid Vaimu või liha omad? Mida su vastus sinust räägib? Kui need olid liha teod, siis milliseid muutusi sul teha tuleb ja kuidas neid täide viia?

Kristus sinus

Paulus jätkab oma teemat, kõrvutades kaht võimalust, kuidas inimesed elavad: kas vastavalt Vaimule – see tähendab Jumala Püha Vaimu, keda meile töötatakse – või vastavalt oma patusele ja lihalikule loomusele. Üks neist viib igavesse ellu, teine igavesse surma. Keskteed pole. Või, nagu Jeesus ise ütles: „Kes ei ole minuga, see on minu vastu, ja kes ei kogu minuga, see pillab laiali“ (Mt 12:30). Raske on olla sellest veel arusaadavam või mustvalgem.

Loe Rm 8:9–14. Mida töötatakse neile, kes allutavad ennast täielikult Kristusele?

„Elu lihas“ on vastupidine elule „Vaimus“. Elu „Vaimus“ kontrollib Jumala Vaim, Püha Vaim. Teda nimetatakse selles peatükis Kristuse Vaimuks võib-olla selles mõttes, et Ta on Kristuse esindaja ning Tema läbi elab Kristus usklikus (Rm 8:9, 10).

Nendes salmides pöördub Paulus tagasi kujundi juurde, mida Ta kasutas Rm 6:1–11. On väljendusriikas, et ristimisel hävib ja kaob „patune ihu“ – see tähendab, ihu, mis teenib pattu. „Vana loomus on koos temaga löödud risti“ (Rm 6:6). Kuid ristimiselgi ei toimu ainult matus, vaid ka ülestõusmine, nii tõuseb ristitud inimene üles käima uut elu. See tähendab surmata oma vana mina ja see on valik, mida meil igaühel tuleb teha päev-päevalt, hetk-hetkelt. Jumal ei kaota inimese vabadust. Ka pärast seda, kui vana patune inimene on kadunud, on ikkagi võimalik pattu teha. Paulus kirjutab koloslastele: „Surmake nüüd need liikmed, mis on maa peal“ (Kl 3:5).

Pärast uskutulekut käib ikkagi võitlus patu vastu. Erinevus on selles, et inimesel, kelles nüüd elab Vaim, on võitmiseks jumalik vägi. Pealegi, kuna see inimene on nii imeliselt vabastatud orjastavast peremehest, patust, kohustub ta mitte kunagi enam pattu teenima.

Mõtle sellele, et Jumala Vaim, kes äratas Jeesuse surnuist üles, on seesama, kes elab meis juhul, kui lubame Tal seda teha. Mõtle, milline vägi on meie jaoks olemas! Mis hoiab meid tagasi seda kasutamast nii, nagu peaks?

Neljapäev, 30. november

Lapseõiguse Vaim

Milleks nimetab Paulus uut suhet Kristusega? Rm 8:15. Millist lootust meie jaoks see töötlus sisaldab? Kuidas muudame selle oma elus reaalseks?

Uut suhet nimetatakse hirmust vaba olemiseks. Ori on pärisorjuses. Ta elab oma peremehe pideva hirmu all. Ta ei saa midagi oma pikkade teenistusaastate eest.

Nii ei ole inimesega, kes võtab omaks Jeesuse Kristuse. Esiteks annab ta ennast vabatahtlikult teenistusse. Teiseks teenib ta ilma hirmuta, sest „täiuslik armastus ajab kartuse välja“ (1Jh 4:18). Kolmandaks saab lapsemendamise teel temast lõpmatu väärtusega pärandi pärija.

„Taotlus elada vastavalt seaduse religioonile, püüdlus täita seaduse nõudeid meie oma tegevuse kaudu tekitab „orjuse vaimu“. Meil on lootust ainult siis, kui astume Aabrahamiga tehtud lepingusse, mis on armuleping usu läbi Jeesusesse Kristusesse.“ – *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 6. kd, Ellen G. White'i **märked, lk 1077**.

Mis annab meile kindluse, et Jumal on meid tõepoolest oma lasteks vastu võtnud? Rm 8:16.

Vaimu tunnistus meie sees kinnitab meie omaksvõtmist. Kuigi pole ohutu ainult tundest lähtuda, kuulevad need, kes on järginud oma parima arusaamise kohaselt Maaailma Valgust, sisimas täiesti usaldatavat häält, mis neile kinnitab, et nad on vastu võetud Jumala lasteks.

Rm 8:17 ütleb meile ju, et me oleme pärijad; see tähendab, et oleme osa Jumala perekonnast ning pärijate ja lastena saab meile Isa imeline pärand. Me ei vääri seda; pärand antakse meile uue seisundi tõttu Jumalas ja see seisund kingitakse meile Tema armust, mille Jeesuse surm meie eest on teinud kõikidele kättesaadavaks.

Kui lähedane oled sina Issandaga? Kas sa tunned Teda päriselt või lihtsalt tead Temast midagi? Millised muutused peaksid oma elus ette võtma selleks, et astuda ühte jalga oma Looja ja Lunastajaga? Mis sind tagasi hoiab ja miks?

Reede, 1. detsember

Toetav mõte: „Lunastusplaan ei taga usklikele kannatustest ja katsumustest vaba elu siinpool kuningriiki. Vastupidi, see kutsub nad üles käima Kristuse järel samasugust enesesalgamise ja etteheidete rada... Läbi selliste katsumuste ja kiusamise tekib ja ilmneb Kristuse rahvas taas Kristuse iseloom... Kristuse kannatustest osa saamine harib ja õpetab meid ning valmistab osa saama kord järgnevast aulisusest.“ – *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 6. kd, lk 568, 569.

„Päästeköis, mis on Jumala troonilt alla lastud, on piisavalt pikk, et jõuda suurimatesse sügavustesse. Kristus on suuteline tõstma mandumise august üles patuseimad inimesed ning asetama nad sinna, kus neid tuntakse Jumala lastena, kadumatu pärandi pärijatena Kristuses.“ – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 7. kd, lk 229.

„Tema, keda kogu taevast aastas, tuli siia maailma, et inimloomuses seista inimkonna esinumbrina, tunnistades langenud inglitele ja lagemata maailmade elanikele, et jumaliku abi tõttu, mida on pakutud, saab igaüks käia Jumala käskudele kuuletumise rajal...“

Meie Päästja on maksnud meie lunahinna. Kellelgi pole vaja olla Saatanori. Kristus seisab meie ees kõikvõimsa abimehena.“ – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1. raamat, lk 309.

Küsimused aruteluks:

1. Loe veelkord reedeses osas olevaid katkendeid Ellen G. White'i sulest. Millise lootuse saame neist enda jaoks? Tähtsaim aga, kuidas saame need töötused muuta tõeliseks võiduks enda elus? Miks – kuigi meile on Kristuses nii palju pakutud – oleme kaugel sellest, millised võiksime olla?

2. Millisel praktilisel, igapäevasel moel saad oma mõtted häälestada „Vaimu mõtetele“ (Rm 8:5). Mida see tähendab? Mida Vaim igatseb? Mida sa vaatad, loed või mõtled, mis muudab raskeks sinu elu sinna maani jõuda?

3. Peatu veel mõttel, et oleme suures võitluses kas ühel või teisel poolel ja eikellelegimaad pole. Mida annab see karm, külm tõsiasi mõista? Kuidas peaks selle tähtsa tõe tajumine mõjutama meie eluviisi ja valikuid, mida langetame ka „väikestes“ asjades?

Kasvasin üles Ukraina mitte-usklike kodus. Minu isa ütles, et maailm lõpeb 2000. aastal, ja ma uskusin teda. Olin kindel, et tulevikulootust pole.

Mul on kaks vanemat õde ja kuna näis, et mu vanemad pöörasid ikka rohkem tähelepanu neile, tundsin ennast vabana tegema seda, mida teha tahtsin. Noorest east peale suitsetasin pidevalt, tarvitasin alkoholi ja proovisin narkootikume. Minu vanemate elu muutus raskeks, kui hakkasin varastama perekonna tagant ja väljastpoolt kodu. Mu vanemad olid sügavalt mures.

Siis, kui mina olin sõjaväeteenistuses, hakati meie linnas pidama adventistide evangeelseid seeriakoosolekuid ja mu isa ristiti. Kui olin koju tagasi tulnud, hakkasin elama veel metsikumat elu. Mu ema haigestus reumatoidartriiti nii rängalt, et jäi invaliidiks, ning mu vanemate elu muutus minu jaoks öudusunenäoks.

Mu isa palus kogudusel paastuda ja palvetada. Kuulsin isegi, kuidas mu ema, kes ei olnud koguduse liige, minu eest teises toas palvetas. Kuna kogudusel ei olnud oma kogunemispaika, kogunesid nad sageli meie koju. Teenistuse ajaks ma lahkusin.

Kuid tasapisi mu huvi tärkas ning need inimesed ei kartnud enam mind ja hakkasid minuga rääkima. Siis tuli salkkond noori – kirjandusevangelistid – meie linna adventistide kirjandust jagama ja mu isa kutsus mind nendega kohtuma. Minu isa koguduses peaaegu polnudki noori ja ma mõtlesin, et ainult vanad või haiged inimesed, kellel mingit sihti polnud, käivad koguduses.

Igatahes tundsin ma südames teatavat tühjust. Niisiis otsustasin nende noortega kohtuda. Kujutasin ette, et nad on kentsakad või haiglased või kuidagi puudulikud. Kuid kui ma nendega kokku sain, nägin kenasid, tugevaid, terve väljanägemisega noori inimesi, kes naeratasid ja olid õnnelikud. Nägin nende silmades rõõmu. Kuulsin nende kõne puhtust. Järsku taipasin – nemad pole kuidagi sobimatud, vaid mina olen.

Nägin selgelt oma vaimusilmas kahte rühma noori: 1) minu vanad sõbrad, kes alati vandusid, jõid alkoholi, suitsetasid; 2) seda rühma, kus noored olid puhtad ja ausad, ei neednud ega vandunud, ei tarvitanud alkoholi. Sain nende kohta öelda ainult positiivset.

Kirjandusevangelistid kutsusid mind jagama koos nendega kirjandust, olgugi, et mul olid taskus sigaretid! Nad võtsid mind vastutustundliku mehena oma meeskonda ja siis, kui käisime ükselt uksele, astusin mõnikord eemale, et suitsu teha, ega avanud oma suud, sest ma ei tahtnud, et keegi sigaretilõhna tunneks.

Hakkasin käima kirikus. Mõnikord kutsusid mu uued sõbrad mind teistesse linnadesse noortekoosolekutele ja sedamööda, kuidas mu nägemus avarus, purunes täiesti see kõverpeeglikujutis, mis mu meeltes oli.

Jätkub

Töotuse lapsed

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 9. peatükk.

Meelespeetav tekst: „Niisiis, ta halastab, kellele tahab, ning kalgistab, keda tahab“ (Rm 9:18).

„Nagu on kirjutatud: „Jaakobit ma armastasin, Eesavit aga vihkasin... Ta ju ütleb Moosesele: „Ma halastan... ja heidan armu, kellele ma heidan armu“ (Rm 9:13, 15).

Millest Paulus siin räägib? Mida öelda inimese tahtevabaduse ja valikuvabaduse kohta, milleta on väga vähe mõtet sellel, mida usume. Kas me pole vabad Jumalat valima või hülgama? Või õpetavad need salmid seda, et konkreetsed inimesed valitakse päästetud saamiseks ja teised hukkumiseks, sõltumata nende isiklikust valikust?

Vastuse leiame, nagu harilikult, kui vaatame Pauluse öeldu laiemat plaani. Paulus esitab mõttekäigu, millega püüab näidata, et Jumalal on õigus välja valida need, keda Ta hakkab kasutama oma „valitutenä“. On ju Jumal see, kes kannab lõplikku vastutust evangeeliumi leviku eest maailmas. Seega, eks Tema vali oma käsilasteks, keda Ta tahab? Nii kaua, kuni Jumal ei võta kelleltgi **võimalust pääseda, ei ole selline tegu vastuolus suure tõega, et Kristus suri kõikide inimeste eest ning Tema soovib, et kõik saaksid päästetud.**

Seni, kui peame meeles, et kiri roomlastele ei käsitle siin mainitud inimeste isiklikku pääsemist, vaid kutset teha teatud tööd, ei tekita see peatükk raskusi.

Selle nädala õppetüki õppides valmistud hingamispäevaks, 9. detsembriks.

„Te olete mulle preestrite kuningriigiks ja pühaks rahvaks. Need on sõnad, mis sa pead Iisraeli lastele rääkima“ (2Ms 19:6).

Jumal vajas misjonäridest koosnevat rahvast, et viia evangeelium maailma, kes magas paganluses, pimeduses ja ebajumalateenistuses. Ta valis iisraellased ja ilmutas ennast neile. Tema kava kohaselt pidi neist saama näidisrahvas ja köitma sellega teiste tähelepanu õige Jumala külge. Jumala eesmärk oli, et Tema iseloom, mis pidi Iisraeli kaudu avalikuks saama, tõmbaks maailma Tema juurde. Ohvriteenistuse õpetuste kaudu tuli Kristus tõsta rahvaste silme ette ning kõik, kes Temale vaatasid, pidid elama. Sedamööda, kuidas iisraellased arvukuselt kasvasid, kuidas nende õnnistused suurenesid, tuli neil oma piire laiendada, kuni nende riik pidi hõlmama maailma.

Loe Rm 9:1–12. Millise mõtte esitab Paulus siin Jumala ustavusest inimeste luhtumiste keskel?

Paulus paneb paika väidete rea, millega ta näitab, et Iisraelile antud töötus ei luhtunud läbinisti. On olemas ülejäänud, kelle kaudu Jumal endiselt oma töö teostab. Ülejäänute kohta käiva idee kinnitamiseks süveneb Paulus taas iisraellaste ajalukku. Ta näitab, et Jumal on alati olnud valikuline: (1) Jumal ei valinud oma lepingupooleks kogu Aabrahami sugu, vaid ainult Iisaki suguvõsaliini. (2) Ta ei valinud Iisaki kõiki järeltulijaid, vaid ainult Jaakobi omad.

Oluline on ka näha, et pärand ehk päritolu ei taga päästet. Sa võid olla õiget verd, õigest perekonnast, lausa õigest kogudusest ja ometi minna kaduma, ikkagi jääda töötusest välja. Usk, mis tegutseb armastuse kaudu, on see, mis näitab, kes on „töötuse lapsed“ (Rm 9:8).

Vaata mõtet Rm 9:6: „Ei ole ju need kõik, kes pärinevad Iisraelist, veel Iisrael“. Missuguse tähtsa sõnumi saame siit endale kui adventistid, kes paljuski etendame enda ajal samasugust osa, nagu vana-aja Iisrael omal ajal?

„Õeldi talle: „Suurem orjab vähemat“, nagu on kirjutatud: „Jaakobit ma armastasin, Eesavit aga vihkasin“ (Rm 9:12, 13).

Nagu selle nädala sissejuhatavas osas nenditud, on Rm 9. peatükki võimatu mõista õigesti seni, kuni saadakse aru, et Paulus ei räägi päästest üksikisiku tasandil. Ta räägib siin erilistest osatäitmistest, mida tegema Jumal teatud üksikisikuid kutsus. Jumal tahtis, et Jaakob oleks sellise rahva esiisa, kes olnuks maailmas Tema eriline, evangeeliumi kuulutav käsilane. Neis salmides ei osutata sellele, et Eesavil ei olnud võimalik pääseda. Jumal tahtis teda päästa niisama palju, kui Ta soovib päästa kõiki inimesi.

Loe Rm 9:14, 15. Kuidas saame neist sõnadest aru selles kontekstis, mida oleme lugenud?

Paulus ei räägi jälle isiklikust päästest, sellepärast, et selles valdkonnas ulatub Jumala arm kõikideni, sest Ta „tahab, et kõik inimesed pääseksid“ (1Tm 2:4). „Jumala arm on ilmunud päästvana kõigile inimestele“ (Tt 2:11). Kuid Jumal võib valida rahvaid täitma mitmesuguseid osi ja ehkki nad võivad keelduda neid täitmast, ei saa nad vältida Jumala valikut. Üskkõik, kui kõvasti oleks Eesav seda tahtnud, ei oleks temast saanud Messia ega valitud rahva esiisa.

Lõpuks ei olnud tegemist Jumala meelevaldse valikuga ega mingi jumaliku määrusega, mis jätnuks Eesavi **päästmisest välja. Tema armu- and Kristuses on kõikidele vabalt saadaval. Me kõik oleme valitud saada päästet, mitte minema hukka** (Ef 1:4, 5; 2Pt 1:10). Meie valikud – mitte Jumala omad – on need, mis hoiavad meist eemal töotuse igavesele elule Kristuses. Jeesus suri iga inimlapse eest. Ometi on Jumal oma Sõnas toonud esile tingimused, mille põhjal iga inimene valitakse igaveseks eluks – usk Kristusesse, mis juhib õigeks mõistetud patuse sõnakuulmiseni.

Justkui kedagi teist poleks olemas, nii valis Kristus pääste saajaks sind, just sind, juba enne selle maailma rajamist. See on sinu kutsumine, sinu valimine, kõik, mille Jumal sulle Jeesuses annab. Milline eesõigus, milline lootus! Kui seda kõike mõelda, siis miks kahvatub kõik muu selle suure töotuse ees? Miks oleks suurimaist suurim tragöödia lubada patul, enese minal ja lihal ära võtta kõik see, mida sulle Jeesuses töötatakse?

Mõistatused

„Aga minu mõtted ei ole teie mõtted ja teie teed ei ole minu teed, ütleb Issand. Sest otsekui taevad on maast kõrgemal, nõnda on ka minu teed kõrgemad kui teie teed, ja minu mõtted kõrgemad kui teie mõtted“ (Js 55:8, 9).

Loe Rm 9:17–24. Kuidas tuleb mõista Pauluse siinset mõtet selle põhjal, mida me seni lugenud oleme?

Tegeledes oma rahva väljatuleku ajal Egiptusega nii, nagu Ta seda tegi, valmistas Jumal inimsoole pääste. Jumala avaldumine Egiptuse nuhtlustes ja oma rahva vabastamises oli mõeldud ilmutama ühtaegu nii egiptlastele kui ka teistele rahvastele tõsiasja, et Iisraeli Jumal oli tõepoolest tõeline Jumal. See oli mõeldud olema kutseks inimestele eri rahvaste hulgast, et nad loobuksid oma jumalatest ning tuleksid ja teeniksid Teda.

Ilmselge on, et vaarao oli juba langetanud valiku Jumala vastu, nii et tema südame paadutamise ega ei jätnud Jumal teda ilma pääsemise võimalusest. Südame kõvaks tegemine toimus üleskutse peale lasta Iisrael minna, mitte Jumala üleskutse peale vaaraole võtta vastu isiklik pääste. Kristus suri vaarao eest täpselt sama palju, kui Moosese, Aaroni ja kõikide teiste Iisraeli laste eest.

Kõiges selles on olulisel kohal mõte, et langenud inimestena on meil nii ahtake vaade maailmast, tegelikkusest ja Jumalast ning sellest, kuidas Tema maailmas toimib. Kuidas võime oodata, et saame aru kõikidest Jumala teedest, kui looduseski, kõikjal, kuhu vaatame, on nii palju mõistatusi, millest me aru ei saa? Lõpuks on arstid alles viimased 171 aastat teadnud, kui hea mõte on pesta käsi enne operatsiooni! Oleme olnud sellises uskumatus teadmatuses ja kes teab, kui aega veel jätkub, mida kõike tulevikus veel avastame, mis näitab meile, kui uskumatult võhiklikud oleme tänapäeval?

Kindlasti ei saa me alati aru Jumala teedest, kuid Jeesus tuli meile ilmutama, missugune on Jumal (Jh 14:9). Miks on siis nii tähtis keset kõiki elu mõistatusi ja ootamatuid sündmusi mõtiskleda Kristuse iseloomu üle ja selle üle, mida Tema meile Jumalast ja Tema armastusest meie vastu ilmutas? Kuidas aitab teadmine, milline on Jumala iseloom, meil jääda ustavaks katsumuste keskel, mis näivad väga ebaõiglased ja ülekohtused?

Kolmapäev, 6. detsember

Ammi: „Minu rahvas“

Rm 9:25 tsiteerib Paulus Ho 2:25 ja Rm 9:26 tsiteerib ta Ho 2:1. Taust on selline: Jumal andis Hooseale juhise võtta „hooranaine“ (Ho 1:2) näitena Jumala ja Iisraeli vahelisest suhtest, sest see rahvas oli läinud võõraste jumalate järele. Lastele, kes sellest abielust sündisid, anti nimed, mis tähistasid Jumala hülgamist ja ebajumalaid teeniva Iisraeli karistamist. Kolmandale lapsele pandi nimeks Lo-Ammi (Ho 1:9), mis otsetõlkes tähendab „ei ole minu rahvas“.

Ometi kuulutas Hoosea keset kõike seda ette, et on tulemas päev, mil Jumal, pärast seda, kui Ta on oma rahvast karistanud, taastab nende rõõmud, võtab ära nende väärjumalad ja teeb nendega lepingu. (Vaata Ho 2:13–21.) Sellest hetkest pidid need, kes olid *Lo-Ammi* – „ei ole minu rahvas“, saama *Ammiks*, „minu rahvaks“.

Pauluse päevil nimetati *Ammiks* „meidki, mitte üksnes juute, vaid ka paganate seast“ (Rm 9:24). Missugune selge ja võimas evangeeliumi esitus; selle evangeeliumi, mis oli algusest peale mõeldud kogu maailma jaoks. Pole ime, et oleme adventistidena osa Ilm 14:6 kutsest: „Ma nägin teist inglit keset taevast lendavat; sellel oli igavene evangeelium, et kuulutada evangeeliumi neile, kes elavad ilmamaal – kõigile pagana-hõimudele ja suguharudele ja keeltele ja rahvastele“. Tänapäeval, nagu ka Pauluse päevil ja muistse Iisraeli päevil, tuleb levitada häid uudiseid päästmisest kõikjal maailmas.

Loe Rm 9:25–29. Pööra tähelepanu sellele, kui palju tsiteerib Paulus Vana Testamenti, et esile tuua tema ajal toimuva mõtte. Millise põhisõnumi sellest lõigust leiame? Millist lootust ta oma lugejatele pakub?

Tõsiasi, et osa Pauluse kaasmaalasi hülgas evangeeliumi üleskutse, viis selleni, et Paulusel oli „suur kurbus ja südamel lakkamatu valu“ (Rm 9:2). Kuid vähemalt oli olemas ülejääk. Jumala töötused ei lähe luhta, kui ka inimeste teod luhtuvad. Lootus, mida võime enda omaks pidada, on see, et lõpuks Jumala töötused täituvad, ja juhul, kui neid töötusi enda jaoks taotleme, täituvad need ka meis.

Kui sageli on inimesed sulle pettumuse valmistanud? Kui sageli oled valmistanud sina pettumust endale ja kaasinimestele? Tõenäoliselt rohkematel kordadel, kui sa üles lugeda suudad, eks ole? Millise õppetunni saad neist ebaõnnestumistest selle kohta, mida peaksid lõplikult usaldama?

Komistades

„Mis me siis ütleme? Seda, et paganad, kes õigust ei taotlenud, on õiguse kätte saanud, ent õiguse, mis tuleb usust. Aga Iisrael, kes taotles õigust Seaduse varal, ei ole Seaduseni ulatunud. Mispärast? Sellepärast, et nad ei lähtunud usust, vaid arvasid õigeks saavat tegudest. Nad komistasid vastu komistuskivi“ (Rm 9:30–32). Milline sõnum siin on? Veel tähtsam, kuidas saame võtta selle sõnumi, mis kirjutati konkreetsetel ajal ja konkreetsetes kohas ning rakendada selle põhimõtted tänapäeval ellu enda jaoks? Kuidas väldime samade vigade tegemist oma kontekstis, mida mõned iisraellased tegid enda omas?

Sõnadega, mida ei saanud valesti mõista, selgitab Paulus oma kaasmaalastele, miks neil puudub midagi, mis neil peaks Jumala soovi kohaselt olema ning mida nad küll tegelikult otsisid, aga ei saavutanud.

Huvitav on, et paganad, keda Jumal oli vastu võtnud, polnud taotlenudki sellist omaksvõtmist. Nad olid keskendunud oma huvidele ja sihtidele, kui evangeeliumi sõnum nendeni jõudis. Evangeeliumi väärtust hoomates võtsid nad selle omaks. Jumal kuulutas nad õigeks, sest nad võtsid Jeesuse Kristuse vastu oma Asendajana. See oli usu toiming.

Probleem iisraellastega oli selles, et nad komistasid komistuskivi taha (vaata Rm 9:33). Osa, mitte kõik (vaata Ap 2:41), keeldus Jeesust Naatsaretist vastu võtmast Messiana, kelle Jumal oli saatnud. Tema ei täitnud nende Messia-ootusi; seega pöörasid nad Talle selja siis, kui Ta tuli.

„Nagu on kirjutatud: „Ennäe, ma panen Siionisse komistuskivi ja pahanduskalju, ja see, kes usub temasse, ei jää häbisse“ (Rm 9:33). Selles lõigus näitab Paulus jälle, kui tähtis on lunastusplaanis õige usk (vaata ka 1Pt 2:6–8). Pahanduskalju? Ja siiski, kes usub Temasse, ei jää häbisse? Jah, paljude jaoks on Jeesus komistuskivi, kuid nende jaoks, kes Teda tunnevad ja Teda armastavad, on ta teistsugune kalju – „mu päästekalju“ (Ps 89:27).

Oled sa kunagi leidnud, et Jeesus on „komistuskivi“ või „pahanduskalju“? Kui nii, siis kuidas? See tähendab, mida sa tegid, mis sind sellise olukorrani viis? Kuidas sellest olukorrast välja tulid ja mida sellest õppisid, nii et loodetavasti ei leia sa ennast enam kunagi seda laadi Jeesuse-vastasest hoiakust?

Reede, 8. detsember

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Suur võitlus* peatükki „Hilisesemad inglise reformaatorid“, lk 261, 262; *The SDA Encyclopedia* artiklit „Faith and Works“, lk 530, 531; *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 1. kd, Ellen G. White'i märked, lk 1099, 1100.

„On üks üksikisikute ja rahvaste valimine, ainus valimine, millest räägib Jumala Sõna ja kuhu inimesed valitakse päästetud saamiseks. Paljud on lõpule vaadanud ja mõelnud, et nad valiti kindlasti taevalikku hiilgusesse; kuid see pole valik, millest Piibel räägib. Inimene valitakse oma pääste nimel tegutsema kartuse ja värinaga. Ta valitakse sõjavarustust kandma, head usuvõitlust võitlema. Ta valitakse kasutama vahendeid, mida Jumal on tema käealustesse pannud, et södida iga ebapäha himu vastu ajal, mil Saatan mängib elu suurimat mängu tema hinge peale. Ta valitakse palves valvama, Pühakirja kaevuma ning kiusatusse sattumist vältima. Ta valitakse selleks, et tal oleks lakkamatu usk. Ta valitakse olema kuulekas igale sõnale, mis lähtub Jumala suust, et ta võiks olla mitte ainult sõna kuulja, vaid ka selle järgi tegija. Selline on piibellik valimine.“ – Ellen G. White, *Testimonies to Ministers and Gospel Workers*, lk 453, 454.

„Ükski surelik meel ei suuda täielikult haarata Lõpmatu tööde iseloomu. Me ei saa Jumalat leida uurimise abil. Püha Olevus jääb salapäraga kaetuks nii tugevaimale ja kultuuriselt harituimale mõistusele kui ka nõrgimale ja vähiklikuimale. Kuid on ju „pilved ja pimedus tema ümber, õigus ja õiglus on ta aujärje alus“ (Ps 97:2). Suudame aduda Tema tegevust meie heaks niivõrd, kuivõrd tajume piiratud halastust, mis on seotud ääretu väega. Suudame mõista Tema eesmärke niivõrd, kuivõrd suudame neist aru saada; üle selle peame lihtsalt usaldama kätt, mis on kõikvõimas, ja südant, mis on täis armastust.“ – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 169.

Küsimused aruteluks:

1. Teatud kristlased õpetavad, et juba enne seda, kui sündisime, valis Jumal osa päästetud saamiseks ja osa hukka minemiseks. Kui sa juhtumisi oleksid nende hulgas, keda Jumal oma ääretus armastuses ja tarkuses määraks ette hukka minema, siis ükskõik, milliseid valikuid sa teeksid, oled sa mõistetud hukkuma – mis paljude inimeste uskumust mööda tähendab igavesti põrgus põlemist. Teisisõnu, mitte sinu valiku läbi, vaid ainult Jumala ettenägevuse tõttu on mõned ette määratud elama seda elu siin ilma Jeesusega päästvas suhtes olemata, ainult selleks, et edaspidi põleda igavesti põrgutules. Mis on sellises vaates vale? Kuidas vastandub selline pilt meie arusaamaga sama küsimuse kohta?

2. Kuidas näed seitsmenda päeva adventistide kogudust ja selle kutsu- mist tänapäeva maailmas paralleelsena vana-aja Iisraeli osale tema ajal? Milles teeme meie paremini? Või oleme halvemad? Põhjenda oma vastust.

Ühel päeval tehti kirikus üleskutse ristimiseks. Igaüks, kes ristimist soovis, sai materjalid, nende hulgas ülevaate koguduse põhitõdedest. Kogu see vaimulik kogemus toimus minu jaoks väga kiiresti – vähem kui kahe kuuga. Sigarett käes hakkasin täitma sooviavaldust ristimiseks. Lugemise käigus jõudsin kohani, kus räägiti karskusest – alkoholist, tubakast ja narkootikumidest hoidumisest. Ma ei teadnud, kuidas ma sellele kõigele lõpu teen.

1997. aasta veebruaris mind ristiti. Kuigi lõpetasin küll alkoholi tarbimise, võitlesin siiski tubakaga. Püüdsin igati suitsetamisest loobuda, aga miski ei toimunud. Lõpuks palvetasin: „Issand, palun võta see minult ära.“ Ja Ta võttis.

Minu tädi, kes elab ühes külas, kutsus mind nädalaks enda maja juurde tööle. Seal oli ainult üks poeke, kus sigarette müüdi, ja selle ukсед olid kinni. Kui kohale jõudsin, rääkisin tädile, et olen nüüd kristlane ega ole enam see inimene, kes olin olnud. Tema aga ei teadnud, et ma ikka veel suitsetamisega võitlesin. Iga päev näitas ta mulle kätte töö, mida teha. Neli päeva möödus sigarettideta. Viiendal päeval tulin tagasi koju ega olnud veel ainsatki suitsu teinud. Nüüd näen, et tädi juures olemine oli minu jaoks nagu rehabiliteerimiskeskus. Mind hämmastab Jumala tarkus ja see, kuidas Tema leidis tee minu suitsetamise lõpetamiseks.

Siis, kui pidasin plaani ristitud saada, ütlesid mu õed mulle, et peaksin ema ja isa käest andeks paluma. Mu mõlemad vanemad nutsid õnnest. Just siis tajusin, et Jumalaga võin saavutada igasugused võidud.

Üks, mis mind hämmastas, oli see, kui alustasime kiriku ehitamist; inimesed töid kogudusse annetuseks kulda ja kalliskive, ning minu minevikku teades tegid nad mulle ülesandeks need maha müüa. Mind hämmastas ja liigutas selline usaldus.

Hiljem sai minust kirjandusevangelist ja noortejuht. Ühe kirjandusevangelistide kogunemise ajal kohtasin oma tulevast naist, Bogdonat!

Nüüd on meil kolm armsat tütrekest ning ma olen oma koguduses kogudusevanem. Mind hämmastab üha see, kuidas Jumal suutis mind ümber pöörata ning anda sellise elu, millest ma kunagi isegi ei unistanud. Teatud mõttes oli mu isal õigus – lõpp tuli 1999. aastal – minu endise elu lõpp.

On üks, mida kahetsen – noorusaastad, sest see aeg kulus asjatult. Need olid täiesti tühjad aastad – eesmärgita, mõttetus, täis rahulolematust, sihitud. Nüüd saan aru, et parem on elada koos Jumalaga. Sa saavutad elus igasuguseid võite, kui oled koos Jumalaga ja palud Teda siiralt.

Jät kub

Äravalitud

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 10. ja 11. peatükk.

Meelespeetav tekst: „**Ma küsin siis: Kas Jumal on oma rahva ära tõuganud? Mitte sugugi! Minagi olen ju Iisraeli mees, Aabrahami soost, Benjamini suguharust**“ (Rm 11:1).

Selle nädala õppetükk käsitleb Rm 10. ja 11. peatükki, kusjuures tähelepanu on eriliselt 11. peatükil. Oluline on läbi lugeda mõlemad peatükid tervikuna, et Pauluse mõttekäiku järgida.

Need kaks peatükki on olnud ja jäävad paljude väitluste tulipunktiks. Üks aga tuleb kõiges selgelt esile ja see on Jumala armastus inimkonna vastu ning Tema suur soov näha kogu inimkonda päästetuna. Pole olemas kellegi väljapraakimist päästetute hulgest. Rm 10. peatükk teeb väga selgeks, et „ei ole ju erinevust juudi ja kreeklase vahel“ (Rm 10:12) – kõik on patused ning kõik vajavad Jumala armu, nagu see anti maailmale Jeesuse Kristuse kaudu. See arm saab osaks kõigile – mitte rahvuse tõttu, mitte sünnipära tõttu, mitte seaduse tegude tõttu, vaid Jeesusesse uskumise tõttu; Tema suri kõikjal olevate patuste Asemikuna. Osad võivad muutuda, kuid päästmise põhiplaan ei muutu iialgi.

Paulus jätkab selle teemaga 11. peatükis. Nagu varem märgitud, on siin oluline aru saada, et siis, kui Paulus räägib äravalimisest ja kutsumisest, pole kõne all päästmine, vaid osatäitmine Jumala plaanis maailmani jõudmiseks. Mitte ühtki rühma pole päästmisel kõrvale jäetud. Mitte kunagi polnud see nii. Vastupidi, pärast risti ja pärast evangeeliumi tutvustamist paganatele (eriti Pauluse kaudu) võttis usklike algne liikumine – nii juudid kui ka paganad – õlule maailma evangeliseerimise kuue.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 16. detsembriks.

Loe Rm 10:1–4. Pidades meeles kõike varemöeldut, milline sõnum siin leidub? Kuidas on meil tänapäeval oht püüda kehtestada „oma õigust“?

Käsumeelsus, võib esineda mitmel kujul, mõni peenem kui teine. Need, kes vaatavad endale, oma headele tegudele, toiduvalikule, sellele, kui täpselt nad peavad hingamispäeva, kõigele halvale, mida nad tegemata jätaavad, ja heale, mida nad on saavutanud, langevad – ka parimate kavatsuste juures – käsumeelsuse võrku. Igal hetkel oma elus peame hoidma enda silme ees Jumala pühadust vastandina meie patuusele; see on kindlaim tee, kuidas kaitsta ennast niisugusest mõtteviisist, mis juhib inimesed otsima „oma õigust“, vastupidi Kristuse õigusele.

Rm 10:4 on tähtis salm, mis võtab kokku kogu Pauluse sõnumi roomlastele. Esmalt on meil vaja tunda konteksti. Paljud juudid püüdsid „kehtestada oma õigust“ (Rm 10:3) ning otsisid „seadusest tulenevat õigust“ (Rm 10:5). Kuid Messia tulekuga esitati õiguse õige tee. Õigust pakuti kõikidele, kes kinnitusid usus Kristusesse. Kristus oli ainus, kellele osutas vana-aja tseremoniaalsüsteem.

Isegi siis, kui keegi lülitaks seaduse siinsesse definitsiooni kümme käsku, ei tähenda see, et kümne käsu aeg sai täis, et see kadus. Moraalseadus toob esile meie patud, meie vead ja puudujäägid, ning selliselt juhib seadus meid Päästja juurde, keda vajame. Meil on vaja andestust ja õigust – kõike seda, mis leidub ainult Jeesuses. Selles mõttes on Kristus seaduse „lõpp“; seadus juhib meid Tema ja Tema õiguse juurde. Kreeka keeles on *telos* **sõna, mida tõlgitakse kui „lõpp“, ja seda võib tõlkida ka kui „eesmärk“ või „siht“.** **Kristus on seaduse lõplik eesmärk, selle tõttu juhib seadus meid Jeesuse juurde.**

Näha seda salmi õpetamas, et kümme käsku – või eriti neljas käsk (mida niisugused inimesed tegelikult silmas peavad) – nüüd tühistuvad, tähendab teha järeldust, mis läheb vägagi paljus vastuollu sellega, mida Paulus ja Uus Testament õpetavad.

Kas leiad endas vahel uhkust selle üle, kui hea sa oled, eriti teistega võrreldes? Võib-olla oled sa „parem“, aga mis siis? Võrdle ennast Kristusega ja mõtle siis, kui „hea“ sa tegelikult oled.

Armum valimine

Loe Rm 11:1–7. Millise üldise õpetuse see lõik selgesti ja muutumatu esile toob?

Vastates küsimusele „Kas Jumal on oma rahva ära tõuganud?“, osutab Paulus esmalt ülejäägile, armu valikule, kui tõestusele, et Jumal ei ole oma rahvast ära tõuganud. Pääste on avatud kõikide jaoks, kes selle vastu võtavad, ühtviisi juudi ja pagana jaoks.

Peab meelde tuletama, et kristluse algusaegadel usku tulnud inimesed olid kõik juudid – näiteks see inimrühm, kes pöördus nelipühapäeval. Oli vaja erilist nägemust ja imet veenmaks Peetrust selles, et paganatel oli võrdne ligipääs Kristuse armule (Ap 10. ptk; võrdle Ap 15:7–9) ning et evangeelium tuli viia ka nendeni.

Loe Rm 11:7–10. Kas Paulus ütleb, et Jumal tegi meelega osa Iisraeli rahvast päästmise suhtes pimedaks, nii et nad Jeesuse hülgasid? Mis on sellise mõtteviisi juures vale?

Rm 11:8–10 tsiteerib Paulus Vana Testamenti, mida juudid pidasid autoriteetseks. Lõik, mida Paulus esile toob, räägib sellest, kuidas Jumal annab Iisraelile uimuse vaimu, vältimaks seda, et nad näeksid ja kuuleksid. Kas Jumal pimestas inimeste silmad, et takistada neil näha valgust, mis viinuks nad päästmisele? Ei iial! Neid salme tuleb mõista selle valgust, kuidas selgitasime Rm 9. peatükki. Paulus ei räägi üksikisiku päästest, sest Jumal ei jäta päästest mitte ühtki kõrvale grupina, *en masse*. Jutt on, nii siin kui ka varem, sellest osast, mida üks või teine inimene Tema töös etendab.

Mis on väga vale mõtteviisi juures, et Jumal on pääste mõttes en masse kõrvale jätnud mõne inimgrupi? Miks on see lõök kogu evangeeliumi õpetuse pihta, mis näitab olemuslikult, et Kristus suri kõikide inimeste päästmiseks? Kuidas näiteks on juutide puhul selline mõte viinud traagiliste tagajärgedeni?

Loe Rm 11:11–13. Millise suure lootuse toob Paulus esile neis salmides?

Leiame sellest lõigust kaks paralleelset väljendit: (1) „nende [iisraellaste] täisarv“ (Rm 11:12) ja (2) „nende [iisraellaste] vastuvõtmine“ (Rm 11:15). Paulus nägi ette vähendamist ja äraheitmist üksnes teatud ajaks, millele järgnes täisarv ja vastuvõtmine. See on Pauluse teine pool vastusest küsimusele, mille ta peatüki alguses tõstatas: „Kas Jumal on oma rahva ära tõuganud?“ See, mis näib äratõukamisena, ütleb ta, on ainult lühiaegne olukord.

Loe Rm 11:16–24. Mida Paulus meile siin ütleb?

Paulus võrdleb Iisraeli ustavat jääki suursuguse õlipuuga, millest mõned oksad on ära murtud (need, kes ei uskunud) – seda näidet kasutab ta tõestamiseks, et „Jumal pole ära tõuganud oma rahvast“ (Rm 11:2). Juur ja tüvi on veel alles.

Sellesse puusse on poogitud uskuvad paganad. Kuid nad saavad oma mahla ja elujõu juurest ja tüvest, mis kujutab uskuvat Iisraeli.

See, mis juhtus nendega, kes Jeesuse hülgasid, võib juhtuda ka uskuvate paganatega. Piibel ei õpeta seda, et „kord päästetud, alatiseks päästetud“. Just nii, nagu päästet pakutakse vabalt, saab seda vabalt hülgata. Ehkki meil tuleb olla ettevaatlik mõttega, et iga kord, kui langeme, oleme päästmata või et me pole päästetud enne, kui oleme täiuslikud, tuleb meil vältida ka vastaskraavi sattumist – mõtet, et kui Jumala arm meid katab, siis mitte miski, mida teeme, mitte ainuski valik, mida langetame, ei võta meile varutud päästet ära. Lõpuks ju saavad päästetud ainult need, kes „jäävad heldusesse“ (Rm 11:22).

Ükski patune ei saa kiidelda oma headusest või tunda üleolekut oma kaasinimestest. Meie pääste ei tulnud ärateenitult; see oli and. Risti ees, Jumala pühaduse ees oleme kõik võrdsed: patused, kes vajavad jumalikku armu, patused, kes vajavad pühadust, mis saab meie osaks ainult armu läbi. Meil ei ole iseenesest midagi, millest kiidelda, meie kiitlemine peaks olema ainult Jeesusest ja sellest, mida Tema on meie heaks teinud sellega, et tuli siia maailma inimesena, talus meie hädasid ja suri meie pattude eest, pakkudes meile eeskuju, kuidas meil tuleb elada, ning töötades meile jõudu elada sellist elu. Kõiges selles sõltume me täielikult Temast, sest ilma Temata poleks meil suuremat lootust kui see, mida maailm pakub.

Loe Rm 11:25–27. Milliseid suuri sündmusi Paulus siin ette kuulutab?

Kristlased on arutlenud ja väidelnud Rm 11:25–27 üle nüüd juba sajandeid. Vähesed mõtted on aga selged. Alustuseks on sinne läbiv teema selles, et Jumal jõuab välja juutideni. See, mida Paulus ütleb, tuleneb küsimusest, mille ta selle peatüki alguses esitas: „Kas Jumal on oma rahva ära tõuganud?“ Tema vastus on muidugi „Ei!“, ning tema selgitus on, et (1) pimedus (kreeka keeles *porosis* „kalkus, paadumus“) on „osaline“, ning (2) et see on ainult lühiaegne, „kuni paganate täiskogus on sisse astunud“.

Mida tähendab „paganate täiskogus“? Paljud näevad seda fraasi väljendina evangeeliumi ülesande täitmisest, mille puhul kogu maailm kuuleb evangeeliumi. „Paganate täiskogus“ on saanud täis siis, kui evangeeliumi on kõikjal kuulutatud. Iisraeli usk, avaldunud Kristuses, on kõikihaarav. Evangeeliumi on kuulutatud kogu maailmas. Jeesuse tulemine on lähedal. Sellel ajal hakkavad paljud juudid tulema Jeesuse juurde.

Teiseks keeruliseks kohaks on fraasi „pääseb lõpuks kogu Iisrael“ (Rm 11:25) tähendus. Seda ei tule tõlgendada nii, justkui saaks iga juut lõpuajal mingi jumaliku korralduse läbi päästetud. Pühakiri ei jutlusta mitte kuskil universalismi, ei kogu inimsoo kohta ega mingi segmendi kohta sellest. Paulus lootis aidata päästa „mõned nende seast“ (Rm 11:14). Osa võttis Messia vastu ja osa hülgas Ta ning nii on kõikide inimrühmadega.

Rm 11. peatükki seletades räägib Ellen G. White ajast „evangeeliumi kuulutamise lõppjärgus“, mil... paljud juudid...võtavad Kristuse vastu oma Lunastajaks.“ – *Apostlite teod*, lk 381.

„Meie maailmas tuleb teha suur töö. Issand on öelnud, et paganad kogutakse, ja mitte ainult paganad, vaid ka juudid. Juutide hulgas on palju neid, kes tulevad usule ning nende läbi näeme Jumala päästet lamina põlemas. Juute on kõikjal ja nendeni tuleb tuua käesoleva aja tõde. Nende hulgas on palju inimesi, kes tulevad valguse juurde ning kes kuulutavad Jumala seaduse muutmatust imepäraselt.“ – Ellen G. White, *Evangelism*, lk578.

Võta aega, et mõelda juutlikele juurtele kristlikus usus. Kuidas saab juutide religiooni valikuline uurimine sul paremini aru saada sinu kristlikust usust?

Patuste päästmine

Rm 11:25–27 ilmneb selgesti Pauluse armastus oma rahva vastu. Tema jaoks pidi olema päris ränk see, et osa ta kaasmaalasi võitles tema ja evangeeliumi tõe vastu. Ja ometi uskus ta keset kõike seda, et paljud näevad Jeesuses Messiat.

Loe Rm 11:28–36. Kuidas ilmutas Paulus Jumala armastust, mitte ainult juutide suhtes, vaid kogu inimkonna suhtes? Kuidas ta väljendab Jumala armu hämmastavat ja salapärast väge?

Rm 11:28–36 (kuigi siin vastandatakse juudid ja paganad) on üks mõtte selge: Jumala arm, armastus ja halastus on patustele välja valatud. Juba enne maailma rajamist oli Jumalal plaanis päästa inimkond ning kasutada inimesi, lausa rahvaid tööriistadena Tema kättes, et täita oma jumalik tahe.

Loe hoolikalt ja palvemeeles läbi Rm 11:31. Millise tähtsa mõtte peaksime saama sellest salmist oma tunnistamistöö kohta mitte üksnes juutide, vaid kõikide inimeste hulgas, kellega kokku puutume?

Kahtlemata, kui kristlik kogudus kohelnuks juute sajandite jooksul paremini, tulnuks neist palju rohkem oma Messia juurde. Suur usust taganemine esimetel sajanditel pärast Kristust ning tohutult ulatuslik paganluse sissetoomine kristlusesse – sealhulgas seitsmenda päeva hingamispäeva hülgamine pühapäeva kasuks – ei teinud kindlasti teed kergemaks nende juutide jaoks, kes oleksid võinud tulla Jeesuse juurde.

Seega on väga tähtis, et kõik kristlased, mõistes armu, mis neile Jeesuses antud on, avaldaksid seda kaasinimestele. Me ei saa olla kristlased juhul, kui me nii ei tee (vaata Mt 18:23–35)

Kas on kedagi, kellele sul tuleb halastada, kuigi ta ehk ei vääri seda? Miks mitte sellele inimesele halastada, ükskõik, kui ränki tegusid ta teinud on? Eks ole see ju sama, mida Jeesus meile tegi?

Reede, 15. detsember

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Apostlite teod* peatükki „Sanhedrini ees“, lk 77–79; „Tagakiusajast jüngriks“, lk 112–114; „Roomast kirjutatud kirjad“, lk 474, 475; raamatust *Evangelism* peatükki „Katoliiklasteni jõudmine“, lk 573–577 ning raamatust *Valitud kuulutused*, 1. raamat peatükki „Mida jutlustada ja mida mitte“, lk 155, 156.

„Vaatomata Iisraeli rahva kui terviku langemisele jäi nende sekka jääk inimestest, kes pidid saama päästetud. Önnistegija tuleku ajal oli ustavaid inimesi, kes olid rõõmuga vastu võtnud Ristija Johannese kuulutuse ning keda see oli mõjutanud uuesti uurima prohvetikuulutusi Messia kohta. Kui rajati varakristlik kogudus, koosnes see neist ustavatest juutidest, kes tundsid Naatsareti Jeesuses ära selle, kelle tulekut nad olid oodanud ja igatse nud.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 376, 377.

„Juutide hulgas on mõningaid, kes, nagu Saulus Tarsosel, on vägevad Pühakirja tundmises. Nad hakkavad imeväärse väega kuulutama Jumala käsu muutmatust... Kui Tema sulased töötavad usus nende heaks, kes on kaua olnud põlatud ja hooletusse jäetud, siis saavad nad näha Tema päästet.“ – *Samas*, lk 381.

„Evangeeliumi kuulutamise lõppjärgus, kui seni hooletusse jäetud inimklasside heaks tuleb ära teha eriline töö, ootab Jumal, et Tema sulased tunneksid erilist huvi ka juutide vastu, keda nad leiavad kõikides maailma osades. Kui Vana Testament ühendatakse Uue Testamendiga Jehoova igaveste plaanide selgitamisel, siis on see paljudele juutidele otsekui uue loomistöö koit, otsekui hinge ärkamine. Kui nad näevad, kuidas evangeelse ajastu Kristust on kujutatud Vana Testamendi lehekülgedel, ning mõistavad, kui selgesti selgitab Uus Testament Vana, siis nende uinuvad võimed ärkavad ning nad tunnevad Kristuses ära maailma Önnistegija. Usu läbi võtavad paljud Kristuse vastu oma Lunastajaks.“ – *Samas*, lk 381.

Küsimused aruteluks:

1. Kui Jumala seadus, eriti hingamispäev, tuleb lõpupäevadel teravalt tähelepanu alla, eks siis ole põhjendatud mõtlemine, et juudid – paljud neist on kümne käsu suhtes sama tõsimeelsed kui adventistid – aitavad maailmale mõningaid teemasid selgitada? Lõpuks ju, kui jutt on hingamispäeva pidamisest, on adventistid juutidega võrreldes „uued lapsed“. Arutlege.

2. Miks peaks kõikidest kogudustest just adventkogudus saama juutidele edukaimalt ligi? Mida saad sina või su kohalik kogudus teha selleks, et otsida võimalusi jõudmaks sinu kogukonnas olevate juutideni?

3. Mida õppida paljude vana-aja iisraellaste vigadest? Kuidas vältida tänapäeval samu vigu tegemast?

Iga kord, kui mul on raskusi tööga või perekonnas või laste kasvatamisel, meenutab Jumal mulle usu esimest sammu – palveta ja toetu Jumalale.

Olen nüüd väikese äriettevõtte omanik. Müün mänguasju ja mulle kuulub mõni lossikujuline batuut, mis on püstitatud Vinnitsa linna erinevatesse parkidesse. Iga klient, kes meie ettevõttesse tuleb, saab adventistide ajakirja, milles on juttu heast tervisest ja vaimulikkusest.

Inimeste jaoks on populaarseimateks pargis käimise päevadeks laupäev ja pühapäev. Linna keskpark kuulub linnavalitsusele, nii et kui mu ettevõttel läheb hästi, saavad nad sellelt hea protsendi. Kuid väljakutse on selles, et ma ei tööta laupäeviti. Alguses olid meil linnavalitsusega selles suhtes probleemid. Nad püüdsid mind sundida hingamispäeval seal olema, kuid ma jäin kindlaks – ma kas ei tööta laupäeviti või ei tööta üldse. Nad nägid, et olin kindlameelne, ja nad märkasid, et töötasime nagu kord ja kohus. Nad hindavad meie tööd ning teavad, et oleme põhimõtetega inimesed.

Mõnikord käin surnuaial, kuhu on maetud mu ema. Kui haudade vahel jalutan, näen hauakivil ühe ja teise oma sõbra nime, kes sinna on maetud. Eriti kurvastavad mind kolm nime, sest siis, kui mina sain kristlaseks, rääkisin nende semudega. Kutsusin nad kirikusse järgima sama rada, millel astusin mina, kuid nüüd on nende nimed hauakivil.

Viimane kord, kui kodus käisin, sai mu naine võimaluse näha, kui õudne oli mu elu varem olnud. Kui kodukohas ringi jalutasime, nägin pingil istumas mõningaid oma vanu sõpru, kes on veel elus. Kui üks mu vana sõber mind märkas, jooksis ta mu juurde, langes põlvili, hakkas nutma ja ütles: „Olen väsinud sellest elust, mida ma elan!“

Ütlesin talle, et mitte kuigi kaua aega tagasi olin selles samas kohas palunud meie sõpra, kes oli nüüd surnuaial, tulla kirikusse. Nüüd palusin ma teda: „Tule kirikusse!“ kuid temagi ei kuulunud mind. Ta vastas: „Minu saatus saab olema sama, nagu mu hauas oleval sõbral.“

Anusin teda: „Palju kergem on minna kirikusse kui surnuaiale. Vaata nüüd mind ning siin on mu naine ja lapsed.“

Ta vaatas neid. „Sinagi saad alustada uut elu,“ kinnitasin talle. Kuid ta lihtsalt pöördus ja läks tagasi oma sõprade ja alkoholi juurde. Tal ei olnud peret. Tal ei olnud midagi. Ta lihtsalt veetis päevi, otsides järgmist alkoholipudelit.

Kui kaugemale läksime, sosistas mu naine: „Nüüd ma näen, milline sa minevikus olid.“ „Jah,“ sosistasin tagasi, „ja ma olin neist kõigist kõige hullem.“

Võita kuri ära heaga

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 12. ja 13. ptk.

Meelespeetav tekst: „Ärge muganduge praeguse ajaga, vaid muutuge meele uuendamise teel, et te katsuksite läbi, mis on Jumala tahtmine, mis on hea ja meelepärane ja täiuslik“ (Rm 12:2).

Kui palju Paulus ka püüab avada roomlaste silmi seadusest vale arusaamise suhtes, kutsub ta samas kristlasi sõnakuulmise kõrgele tasemele. Selline sõnakuulmine tuleneb meie südame ja meele sisemisest muutusest ning see on muutus, mis tuleb esile ainult Jumala väe tõttu, kes on tegev Temale allunud isikus.

Kiri roomlastele ei ütle isegi mitte vihjamisi, et sõnakuulmine tuleb iseenesest. Kristlasel on vaja selgelt mõista, millised on nõudmised; ta peab soovima nendele nõudmistele kuuletuda ja lõpuks peab kristlane otsima seda väge, milleta on võimatu kuuletuda.

See tähendab, et tegudel on oma osa kristlikus usus. Paulus ei mõelnud iial tegusid alaväärtustada; peatükkides 13–15 rõhutab ta neid kõvasti. Sellega ei salga ta seda, mida rääkis enne õigeks saamisest usu läbi. Vastupidi, teod annavad õige ilme sellele, mida tähendab elada usu läbi. Võib lausa väita, et pärast Jeesuse tulekut lisandunud ilmutuse tõttu on Uue Testamendi nõudmised keerulisemad kui Vana Testamendi omad. Uue Testamendi usklikele annab Jeesus Kristus moraalse käitumise õige eeskuju. Tema ja ei keegi muu näitab ette, mida järgida. „Olgu teil samasugune meel, mis oli ka [mitte Moosesel, mitte Taanielil, mitte Taaveetil, mitte Saalomonil, mitte Eenokil, mitte Debooral, mitte Eelijal, vaid] Kristusel Jeesusel“ (Fl 2:5; 1905).

Sellest kõrgemat mõõdupuud ei ole ega saa olla.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 23. detsembriks.

11. peatükiga lõpeb roomlastele kirjutatud kirja doktrinaalne, õpetuslik osa. Peatükid 12–16 esitavad praktilisi juhtnööre ja isiklike märkeid. Ometi on lõpupeatükid ääretult tähtsad sellepärast, et need näitavad, kuidas elada usuelu.

Alustuseks: usk *ei ole* sõnakuulmise asendaja, justkui tühistaks usk kuidagi meie kohustuse kuuletuda Issandale. Moraalijuhised on endiselt jõus, Uus Testament selgitab, lausa võimendab neid. Ainsatki märki ei anta selle kohta, et kristlasel oleks kerge oma elu nende moraalijuhiste järgi seada. Vastupidi, meile öeldakse, et nii mõnigi kord on see raske, sest lahing enese minaga ja patuga on alati raske (1Pt 4:1). Kristlasele töötatakse jumalikku väge ning antakse kinnitus, et võit on võimalik, kuid me oleme ikka veel vaenlase maailmas ning peame lööma palju lahinguid kiusatustega. Hea **sõnum on see, et kui me langeme ja** komis-tame, ei heideta meid ära, vaid meil on Ülempreester, kes teeb meie eest vahendustööd (Hb 7:25).

Loe Rm 12:1. Kuidas näitab siin esitatud võrdlus, mismoodi meil kristlastena elada tuleb? Kuidas sobib sellesse pilti Rm 12:2?

Rm 12:1 vihjab Paulus Vana Testamendi ohvritele. Nii nagu muiste ohverdati Jumalale loomad, nii peavad kristlased nüüd loovutama Jumalale oma ihud – mitte saama tapetud, vaid elama Tema teenimisele pühendatud elava ohvrina.

Muistse Iisraeli ajal uuriti iga ohvriks toodav loom hoolikalt üle. Kui sellel loomal avastati mingisugunegi viga, keelduti seda vastu võtmast, sest Jumal oli andnud korralduse, et ohver pidi olema veatu. Nii palutakse kristlastel tuua oma ihu „Jumalale elavaks, pühaks ja meelepäraseks ohvriks“. Selleks tuleb säilitada kõik võimed võimalikult parimas korras. Kuigi ükski meist ei ole veatu, on mõte selles, et meil tuleb püüda elada nii laitmatult ja ustavalt, kui saame.

„Muutuge meele uuendamise teel“ (Rm 12:2). Niimoodi kirjeldab apostel (kristlase) edasilikumist, sest ta räägib neile, kes juba on kristlased. Kristlik elu ei tähenda vagusi seismist, vaid liikumist sellelt, mis hea, sellele, mis veel parem.“ – Martin Luther, *Commentary on Romans*, lk 167, 168. Mida tähendab kristlikus elus liikuda healt veel paremale?

Mõelda kainelt

Oleme sellel veerandaastal rääkinud palju Jumala moraaliseaduse püsivusest ning oleme ikka ja jälle rõhutanud, et Pauluse sõnum kirjas roomlastele ei ole see, mis õpetaks, nagu oleksid usu tõttu kümme käsku kõrvaldatud või kehtetuks muutunud.

Ometi on kerge haarduda seaduse kirjatähte nii, et unustame selle taga oleva vaimsuse. Ja selleks vaimsuseks on armastus – armastus Jumala ning armastus üksteise vastu. Kuigi keegi võib suuga tunnista, et armastab, on selle armastuse väljendamine igapäevases elus midagi hoopis muud.

Loe Rm 12:3–21. Kuidas väljendame üksteisele armastust?

Nagu 1Kr 12. ja 13. peatükis kirjas, tõstab Paulus armastuse esile pärast seda, kui ta on käsitleanud Vaimu ande. Armastus (kreeka keeles *agape*) on veel suurepärasem tee. „Jumal on armastus“ (1Jh 4:8). Nii et armastus kirjeldab Jumala iseloomu. Armastada tähendab käituda kaasinimestega nii, nagu Jumal käitub, ja kohelda neid nii, nagu Jumal kohtleb.

Paulus näitab siin, kuidas seda armastust praktiliselt väljendada. Esile tuleb tõsta üks tähtis põhimõte ning selleks on isiklik alandlikkus: inimese valmisolek mitte mõelda „üleolevalt selle kohta, mida tuleb mõelda“ (Rm 12:3), valmisolek jõuda „vastastikuses austuses üksteisest ette“ (Rm 12:10) ning valmidus mitte olla „endi meelest targad“ (Rm 12:16). Sõnad, mida Kristus lausus enda kohta: „Võtke endi peale minu ike ja õppige minult, sest mina olen tasane ja südameilt alandlik“ (Mt 11:29), tabavad selle tuuma.

Kristlased peaksid olema kõikidest inimestest kõige alandlikumad. Vaata seda, kui abitud me oleme. Vaata, kui pattu langenud me oleme. Vaata, kui sõltuvad oleme – mitte üksnes meist väljaspool olevast õigusest, mille abil saame päästetud, vaid ka võimsast tööst meie sees, selleks et meid muuta niimoodi, kuidas me ise ennast iialgi muuta ei saa. Millest on meil hoobelda? Millega on meil uhkustada? Mille üle endas saame uhked olla? Mitte millegi üle. Selle isikliku alandlikkuse – mitte üksnes Jumala, vaid ka kaasinimeste ees – lähtekohana tuleb meil elada nii, nagu Paulus meid neis salmides manitseb.

Loe Rm 12:18. Kui hästi sa seda manitsust praegu oma ellu raken-dad? Kas vajad ehk muutusi oma hoiakutes selleks, et teha seda, mida Sõna meil siin teha käsib?

Loe Rm 13:1–7. Millise põhimõtte saame antud tekstilõigust selle kohta, kuidas suhtuda valitsevasse tsiviilvõimudesse?

Pauluse sõnad muudab väga huvitavaks tõik, et ta kirjutas ajal, mil maailma valitses paganlik impeerium – selline, mis võis olla uskumatult metsik, mis oli oma olemuselt rikutud ega teadnud midagi tõelisest Jumalast ning hakkas mõne aasta pärast massiliselt taga kiusama neid, kes tahtsid Jumalat teenida. Tõsiasi on, et seesama valitsus surmas Pauluse! Kõigele vaatamata seisab Paulus selle eest, et kristlased oleksid head kodanikud ka sellise valitsuse all.

Jah. Ja seda sellepärast, et kogu Piibli jooksul kehtib valitsuse suhtes selline seisukoht. See mõiste, valitsuse põhimõte, on Jumalast seatud. Inimestel on vaja elada reeglite, regulatsioonide ja normide kogukonnas. Anarhia ei ole piibellik mõttekäik.

Selle väljaütlemine ei tähenda, et Jumal kiidab heaks igasugused valitsemisvormid või selle, kuidas kõik valitsused tegutsevad. Vastupidi. Pole vaja vaadata kuigi kaugele, olgu siis ajalukku või tänapäeva maailma, et näha mõnd julma režiimi. Ja ometi peaksid kristlased selliseski olukorras, nii palju kui võimalik, kuuletuma selle riigi seadustele. Kristlastel tuleb osutada ustavat toetust valitsusele nii kaua, kuni selle nõudmised ei lähe vastuollu Jumala nõudmistega. Väga palvemeelselt ja hoolikalt – ning teistega nõu pidades – tuleks enne kaaluda, kui laskuda rajale, mis viib kellegi vastuollu valitsusvõimudega. Teame prohvetikuulutuste põhjal, et ühel päeval vastandatakse Jumala ustavad järelkäijad maailma kontrollivatele poliitilistele jõududele (Ilm 13. peatükk). Seni peame tegema kõik, mida Jumala ees teha saame, et olla head kodanikud riigis, kus elame.

„Me peame tunnistama inimlikku valitsust kui Jumalast seatut ning õpetama, et sellele kuuletumine selle haldus-sfääris on püha kohus. Kuid kui nende nõudmised lähevad vastuollu Jumala nõudmistega, siis tuleb meil kuuletuda pigem Jumalale kui inimestele. Jumala Sõna tuleb pidada ülemaks kõigest inimlikust seadusandlusest...”

Meil ei ole kästud maiseid võime trotsida. Meie sõnad, ükskõik, kas suulisel või kirjalikul kujul, peaksid olema hästi läbimõeldud, et meid ei peetaks seaduse ja korra vastasteks. Me ei peaks ütlema ega tegema midagi, mis vajaduseta meile takistusi põhjustaks.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 69.

Armastage üksteist

„Ärgu olgu teil ühtki muud võlga kellegi vastu kui ainult võlg üksteist armastada; sest kes armastab teist, on Seaduse täitnud“ (Rm 13:8). Kuidas seda salmi mõista? Kas see tähendab, et kui armastame, siis pole meil kohustust Jumala seadusele kuuletuda?

Seda, mida Jeesus tegi mäejutluses, teeb Paulus siin: ta avardab seaduse eeskirju, näidates, et armastus peab olema motiveeriv jõud kõige taga, mida tehakse. Kuna seadus on Jumala iseloomu ärakiri ning Jumal on armastus, siis on armastamine ju seaduse täitmine. Ometi ei sea Paulus mingit ebamäärast armastuse mõõdupuud üksipulgi lahti kirjutatud seaduse eeskirjade asemele, nagu osa kristlasi väidab. Moraaliseadus on endiselt kohustav sellepärast – ütleme seda veel kord –, et see juhhib tähelepanu sellele, mis on patt. Kes eitaks patu olemasolu? Küll aga saab seadust päriselt pidada ainult armastuse kontekstis. Tuleta meelde, et nii mõnedki inimesed, kes Jeesuse risti lüüa lasid, tõttasid siis koju, et pidada seadust!

Milliseid käske tsiteerib Paulus siin selleks, et ilmekalt esile tõsta armastuse põhimõte käsupidamises? Miks just neid käske? Rm 13:9, 10.

Huvitav küll, aga armastus ei olnud uus, äsja sissetoodud põhimõte. Tsiteerides 3Ms 19:18: „Armasta oma ligimest nagu iseennast“, näitab Paulus, et see põhimõte oli lahutamatu osa Vana Testamendi süsteemist. Paulus toetub jälle Vanale Testamendile selleks, et toetada oma evangeeliumi kuulutamist. Osa väidab, et Paulus õpetab neis salmides, nagu oleksid jõus ainult need vähesed käsud, mida Paulus mainib. Kui oleks nii, siis kas see tähendaks, et kristlased võivad jätta oma vanemad austamata, teenida ebajumalaid ja et neil võib olla teisi jumalaid Issanda kõrval? Muidugi mitte.

Vaata siinset konteksti. Paulus käsitleb seda, kuidas me üksteisesse suhtume. Ta käsitleb isiklikke suhteid ja seetõttu toob ta esiplaanile just nende suhete keskmes olevad käsud. Tema arutluskäiku ei saa kindlasti tõlgendada ülejäänud seaduse tühistamisena. (Vaata Ap 15:20; 1Ts 1:9; 1Jh 5:21.) Liiasi, nii nagu Vana Testamendi kirjutajad esitavad, osutame üksteise armastamisega armastust Jumala vastu (Mt 25:40; 1Jh 4:20, 21).

Mõtle enda suhtele Jumalaga ja mõtiskle, kuidas see kajastub sinu suhetes kaasinimestega. Kui palju mõjutab neid suhteid armastus? Kuidas õppida armastama kaasinimesi sel moel, nagu Jumal meid armastab? Mis seisab su teel ees ja takistab sind niimoodi tegemast?

Nüüd on meie pääste

„Ja tehke seda, teades aega: käes on tund unest virguda, sest nüüd on meie pääste lähemal kui siis, kui me usklikuks saime“ (Rm 13:11).

Nagu kogu veerandaasta jooksul oleme märkinud, on Paulusel kirjas roomlastele tähelepanu all väga konkreetne mõte. Kogudusele Roomas (eriti sealsetele juutidest usklikel) tuli selgeks teha usu ja tegude osa Uue Lepingu kontekstis. Teemaks oli pääste ja see, kuidas peetakse patust õigeks ning **pühaks Issanda ees. Aidates neid, kes olid kogu rõhu asetanud seadusele, paigutab Paulus seaduse selle õigesse rolli ja konteksti. Ent ideaalis oli judaism isegi Vanas Testamendis armu religioon; pead tõstis käsumeelsus, ja tegi suurt laastamistööd.** Kuivõrd hoolikad peame kogudusena olema, et me ei teeks sama viga.

Loe Rm 13:11–14. Millisest sündmusest Paulus siin räägib ja kuidas tuleb meil käituda seda sündmust oodates?

Paeluv on see, et Paulus rääkis siin usklikel, mõjutades neid ärkama ja tegema koostööd, sest Jeesus oli tagasi tulemas. Tõsiasi, et need sõnad kirjutati peaaegu kaks tuhat aastat tagasi, ei loe. Peame alati elama Kristuse tuleku läheduse ootuses. Niivõrd, kui igaüks meist on kõne all, nii kaugele, kui meie igaühe kogemus läheb, on Kristuse teine tulek nii lähedal, nagu meie surma võimalus. Meie jaoks pole vahet, kas suleme silmad surmale nädala pärast või 40 aasta pärast ja kas magame surmaund ainult neli päeva või 400 aastat. Järgmine, mida teadvustame, on Jeesuse teine tulek. Kuna surm on meie igaühe jaoks alati just kui nurga taga, on aeg tõepoolest lühike ning meie pääste on lähemal kui siis, kui me uskuma hakkasime.

Kuigi Paulus ei räägi kirjas roomlastele palju Kristuse teisest tulekust, käsitleb ta seda kirjas tessalooniklastele ja kirjades korintlastele üsna üksikasjalikult. Liiasi on see kogu Piiblis, eriti Uues Testamendis, väga tähtis teema. Ilma selleta ja lootuseta, mida see pakub, on meie usk tõesti mõttetühi. Lõppude lõpuks, mis mõtet oleks „õigeksmõistmisel usu läbi“ ilma Kristuse teise tulekuta, mis selle imelise tõe viljakandvaks küpsetab.

Kui sa kindlasti teaksid, et Jeesus tuleb järgmisel kuul, siis mida sa oma elus muudaksid ja miks? Kui usud, et sul on vaja muuta seda kuu aja pärast, Jeesuse tulekul, siis miks mitte muuta seda praegu? Milles on vahe?

Reede, 22. detsember

Toetav mõte: „Piiblis tehakse teatavaks Jumala tahe. Kõigekõrgem toob kuuldavale Jumala Sõna tõesed. See, kelle jaoks need tõesed eluliseks saavad, saab igas mõttes uueks looduks. Talle ei anta uusi vaimseid võimeid, kuid kõrvaldatakse pimedus, mis võhiklikkuse ja patu tõttu arusaamise varjutas. Sõnad „Ma annan teile uue südame“ tähendavad: „Ma annan teile uue mõtlemise“. Südame muutusega käib alati kaasas selge veendumus kristliku kohustuse suhtes, tõe mõistmine. See, kelle sügavat, palvemeelset tähelepanu pühakiri pälvib, saab selge arusaamise ja usaldusväärse otsustuse, nagu oleks ta Jumala poole pöördumises jõudnud arusaamisvõime kõrgemale tasemele.“ – Ellen G. White, *My Life Today*, lk 24.

„Issand... tuleb pea ning meil tuleb olla valmis ja oodata Tema ilmumist. Oo, kui auline on kord näha Teda ja kuulda, kuidas Ta tervitab oma lunastatuid. Oleme kaua oodanud, kuid meie lootus ei tuhmu. Kui me vaid näeksime Kuningat Tema ilus, oleksime alatiseks õnnistatud. Mulle tundub, nagu peaksin kõva häälega hüüdma: „Kodu poole!“ Ligineme ajale, mil Kristus tuleb väe ja suure säraga oma lunastatuid nende igavesse koju viima.“ – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 8. kd, lk 253.

Küsimused aruteluks:

- 1.** Vaadake klassis üle vastused neljapäevase osa lõpus olevale küsimusele. Milliseid vastuseid inimesed andsid ja kuidas nad neid põhjendasid?
- 2.** Probleemistik, kuidas olla paremad kodanikud ja head kristlased, võib nii mõnigi kord olla väga keeruline. Kui keegi tuleb sinu juurde nõu otsima normide suhtes, mis tema uskumust mööda on Jumala tahe – ehkki see seab ta vastuollu valitsusega –, siis mida sa ütled? Millist nõu annad? Milliseid põhimõtteid peaksid silmas pidama? Miks on see midagi, millega edasi minna ainult äärmise tõsiduse ja palvemeelse kaalutlemisega? (Lõppude lõpuks ei tulnud iga lövide auku heidetud inimene sealt puutumata välja.)
- 3.** Mida sa arvad, mida on raskem teha: pidada jäigalt kinni seaduse kirjatähest või armastada Jumalat ja kaasinimesi tingimusteta? Või väidad sa pigem, et selline eristamine on vale? Kui nii, siis miks?
- 4.** Kui ligineme selle veerandaasta lõpule, rääkige klassis, mida olete Pauluse kirjast roomlastele õppinud, mis aitab meil paremini aru saada, miks oli reformatsioon niivõrd tähtis. Mida õpetab Pauluse kiri roomlastele meile selle kohta, mida usume ja miks me seda usume?

Toimetaja märkus: Pastor Nikolai Šukaljuk teenis seitsmenda päeva adventistide kogudust rohkem kui 40 aastat pastori, kirjutaja, kirjastaja ja Ukraina Liidu presidendina. Siin kirja pandud loos räägib ta oma pöördelistest hetkedest nõukogude sõjaväes oleku ajal.

Minu sundaeg nõukogude sõjaväes oli kohe-kohe lõppemas. Üheks mu ülesandeks oli olla sõjaväelehe ajakirjanik. Mu ülemused olid minu tööga rahul ja soovisid, et jätkaksin peatoimetajana. Nad pakkusid mulle Leningradis korterit, mida noil aegadel oli väga raske saada. Oli ainult üks tingimus – mul tuli hakata kommunistiks. Nõukogude ajal ei saanud inimene sellisel alal töötada, ilma et oleks olnud kommunist.

Mõne päeva pärast kutsuti mind kindrali jutule. Tema ütles: „Jätka sõjaväeteenistuses. Anname sulle ohvitseri auastme ja saad jääd tööle meie juurde. Sul hakkavad olema tööreisid, rändad erinevatesse paikadesse ja töötad sõjaväe ringkondades. Jää sõjaväkke ja tööta siin.“

Niisiis oli mul nüüd kaks pakkumist – kas hakata peatoimetajaks või sõjaväe ohvitseriks. Kiusatus oli suur – mõtlesin sellele, mida tähendab saada ohvitseriks ja mida ma kõike sellega saan. Teisalt oluiks mul korter Leningradis? Minu jaoks oli see unistus! Kaalusin tõsiselt emmakumma pakkumise vastuvõtmist, ehkki see tähendanuks lahtiütlemist oma usust Jumalasse ja kommunistiks hakkamist.

Tolled ajal tegutsesin ka sõjaväe langevarjusportlasena ja olin teinud üle 80 hüppe. Ühel päeval, kui valmistusin järjekordseks hüppeks, ütles kõrge ülemus mulle. „Mina hüppan esimesena ja sina hüppad viimasena. Meie vahele jääb 15 sõdurit.“ Kõikide minu ees olevate sõdurite langevarjud pidid avanema automaatselt, kuid minul tuli oma avada manuaalselt. Mõtlesin, et see on vahva – olen tubli, olen väga kogenud, olen seda palju kordi varem teinud.

Hüppasin viimasena. Pärast põgusat vabalangemist tõmbasin ribinööri. Midagi ei juhtunud. Püüdsin mitte paanikasse sattuda, sirutasin käe avariinööri ja tõmbasin seda. Jälle ei tulnud langevari välja. Polnud muud kui sinine taevas ülal ja kiiresti liginev maa all. Mõistsin, et nüüd on lõpp. Tunne, mis mind sellel hetkel valdas, on selline, mida suudab mõista ainult samas olukorras olnud inimene.

Jätkub

Elu kristlasena

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 14.–16. peatükk.

Meelespeetav tekst: „Sina aga, miks sa mõistad kohut oma venna üle? Või sina, miks sa paned oma venda halvaks? Kõik me ju astume Jumala kohtujärje ette“ (Rm 14:10).

Oleme nüüd oma roomlaste kirjale keskendunud õpingute viimase osa juures; tegemist on raamatuga, millest võrsus protestantlik reformatioon – raamatuga, mis peaks meile näitama rohkem, kui ükski teine, miks oleme protestandid ja miks meil tuleb sellele teele jääda. Protestantidena ja eriti seitsmenda päeva adventistidena toetume põhimõttele Sola Scriptura – üksnes Piibel on meie usu normatiiv. Ja Piiblist oleme tundma õppinud sama tõde, mis pani meie vaimulikud esiisad sajandeid tagasi Roomast lahku lööma, suurt tõde päästmisest usu läbi, mille nii jõuliselt toob esile Pauluse kiri roomlastele.

Võib-olla saab kõike seda kokku võtta paganast vangikoja ülema küsimusega: „Mida ma pean tegema, et pääseda?“ (Ap 16:31). Kirjas roomlastele saime sellele küsimusele vastuse ja vastus ei olnud selline, mida kirik Lutheri ajal väitis. Siit sai alguse reformatioon ning siin oleme täna.

Selles viimases osas puudutab Paulus muid teemasid, võib-olla peateemaga võrreldes mitte nii keskseid, kuid ometi piisavalt tähtsaid, et neid oma kirjas esile tuua. Nii et meie jaoks on ka need pühalik Pühakiri.

Kuidas Paulus oma kirja lõpetas, mida ta kirjutas ja millised tõed on siin meie jaoks – mitte ainult Pauluse, vaid tõepoolest ka meie protestantidest esiisade pärijate jaoks?

Selle nädala õppetüki õppides valmistud hingamispäevaks, 30.detsembriks.

Usus nõrk

Rm 14:1–3 puudutab küsimus sellise liha söömist, mida võidi olla pühen-
datud ebajumalatele. Jeruusalemma nõupidamine (Ap 15. ptk) kirjutas
paganatest uskutulnutele ette, et nad hoiduksid niisugust toitu söömast.
Kuid alati jäi küsimuseks, kas avalikel turgudel müüdav liha pärines loo-
madelt, keda ohverdati ebajumalatele (vaata 1Kr 10:25). Osa kristlasi
ei tundnud selle üle üldse muret; teised, kui neil tekkis kõige õrnemgi
kahtlus, valisid selle asemel süüa taimetoitu. Antud probleemil polnud
vähimatki pistmist taimetoitluse või tervislikult elamise küsimusega.
Samuti ei vihja Paulus selle lõiguga vahetegemise tühistamisele puhaste
ja ebapuhaste loomade liha vahel. See ei ole kõnealne teema. Juhul kui
sõnadele „et ta võib süüa kõike“ (Rm 14:2) antakse tähendus, et nüüd võib
süüa iga looma, puhast või mitte, rakendatakse neid sõnu valesti. Selline
kasutus **läheb vastuollu Uue Testamendi teiste kirjakohtadega.**

Samas, kedagi usus nõdraks „pidada“, tähendas osutada tema täieõi-
guslikuks liikmeks olemisele ja sotsiaalsele olukorrale. Selle isiku üle ei
arutletud, vaid anti talle õigus seisukohta omada.

Millise põhimõtte peaksime saama Rm 14:1–3st?

Tähtis on ka mõista, et Rm 14:3s ei räägi Paulus negatiivselt kellestki,
kes on Rm 14:1 „nõder usus“. Ka ei anna ta sellele isikule nõu, kuidas
tugevaks hakata. Mis puutub Jumalasse, siis Jumal peab omaks ülihella
sisetundega kristlast (otsustus ülihell, nagu näha, pole Jumala-poolne,
vaid tema enda või kaasnimeste poolne). „Jumal on tema vastu võtnud“.

Kuidas Rm 14:4 avardab seda, mida äsja vaatasime?

**Ehkki meil on vaja meeles pidada põhimõtted, mida tänases osas
vaatlesime, siis kas on aegu ja kohti, kus meil on vaja astuda ette ja
otsustada (mitte küll inimese südame, kuid siiski tema tegude üle)?
Kas astume igas olukorras kõrvale ega ütle ja tee midagi? Jesaja 56:10
on kirjeldus vahimeestest, kes on nagu „tummad koerad, kes ei saa
haukuda“. Kuidas teada, millal rääkida ja millal olla vait? Kuidas leida
siin õige tasakaal?**

Loe Rm 14:10. Millised põhjendused esitab Paulus siin meie jaoks, et oleksime hoolikad otsustama kaasinimeste üle?

Kaldume mõnikord otsustama kaasinimeste üle karmilt ja sageli samade katsumuste põhjal, millega meil endal on tegemist. Sageli ei näi aga see, mida meie teeme, nii halb kui see, et kaasinimesed sedasama teevad. Võime nina-pidi vedada ennast, aga mitte Jumalat, kes meid hoiatas: „**Ärge mõistke kohut, et teie üle ei mõistetaks kohut**, sest mis kohtuga teie kohut mõistate, sellega mõistetakse kohut teiegi üle, ja mis mööduga teie möödate, sellega möödetakse ka teile! Aga miks sa näed pindu oma venna silmas, palki iseenda silmas aga ei märka? Või kuidas sa võid oma vennale öelda: „Lase ma tõmban pinnu sinu silmast välja!“ Ja ennäe, sul endal on silmas palk?“

Mis on selle Vana Testamendi ütluse tähendus, mille Paulus siin sisse toob? Rm 14:11.

Tsitaat Js 45:23 toetab mõtet, et kõik peavad ilmuma kohtu ette. „Iga põlv“ ja „kõik keeled“ muudavad kohtukutse isiklikuks. Mõte on selles, et iga inimene peab aru andma oma elust ja tegudest (Rm 14:12). Mitte keegi ei saa kosta teise eest. Selles tähtsas mõttes ei ole me oma venna hoidjad.

Konteksti silmas pidades, kuidas saad aru sellest, mida Paulus Rm 14:14 ütleb?

Kõne all on endiselt ebajumalatele pühendatud toit. Selge on see, et probleemiks pole vahetegemine puhtaks ja ebapuhtaks peetava toidu vahel. Paulus ütleb, et pole midagi väärta, kui süüakse toitu, mis võib olla pühendatud ebajumalatele. Lõppude lõpuks, mis see ebajumal üldse on? Mitte midagi (vaata 1Kr 8:4), nii et miks muretseda, kui osa paganaid pakkus seda toitu konna või pulli kujule?

Inimest ei tohi panna vastuollu minema tema südametunnistusega, isegi siis, kui see südametunnistus on **ühilhell**. Seda tõsiasja „tugevad“ vennad ilmselt ei mõistnud. Nad panid pahaks „nötrade“ vendade ülitundlikkust ja seadsid nende teele komistuskive.

Kas võid oma innukuses Issanda pärast olla samas ohus, millest Paulus siin kirjutab? Miks peaksime olema ettevaatlikud, et me ei püüaks olla kaasinimeste südametunnistuseks, olgu meie kavatsused nii head kui tahes?

Teisipäev, 26. detsember

Ärge olge pahanduseks

Loe Rm 14:15–23 (vaata ka 1Kr 8:12, 13). Võta alljärgnevatel ridadel kokku Pauluse öeldust olulisim. Millise põhimõtte oma elu igasse valdkonda rakendamiseks sellest lõigust saame?

Rm 14:17–20 näitab Paulus kristluse erinevaid külgi õigest vaatenurgast. Kuigi toitumine on tähtis, ei tulnud kristlastel tülitseda mõne inimese valiku pärast süüa taimetoitu lihatoidu asemel, mis võis olla ohverdatud ebajumalatele. See-eest pidid nad keskenduma õigusele, rahule ja rõõmule Pühas Vaimus. Kuidas rakendada neid toitumisega seotud küsimusi tänapäeval oma koguduses? Tervisesõnum ning eriti toitumisõpetus saab olla meile suureks õnnistuseks, kuid igaüks ei näe seda teemat ühtemoodi ja meil tuleb austada neid erinevusi.

Kogu jutu keskel jätta inimestele nende oma südametunnistus, toob Paulus Rm 14:22 sisse väga huvitava väite: „Õnnis on see, kes enda üle kohut ei mõista selles, mis ta leiab õige olevat“. Millise hoiatuse Paulus siin annab? Kuidas tasakaalustub see kogu ülejäänud kontekstiga?

Oled sa kuulnud kedagi ütlemas: „Kellegi asi pole, mida ma sünnin või mida ma selga panen või missuguse meelelahutusega tegelen!“ On see nii? Mitte keegi meist ei ela vaakumis. Meie teod, sõnad, käitumine ja isegi toiduvalik mõjutavad kaasinimesi kas heas või halvas suunas. Pole raske näha, kuidas. Kui keegi, kes võtab sind eeskujuks, näeb sind tegeemas midagi „valesti“, saab ta su eeskujust mõjutatud ning teeb sedasama. Veame ennast ninapidi, kui mõtleme teisiti. Mõttetut on väita, et sina seda inimest nii tegema ei sundinud. Kristlastena on meil üksteise ees kohustus ja juhul, kui sinu eeskuju juhib kedagi kõrvale, väärime karistust.

Missuguseks eeskujuks oled sina? Kas tunned ennast mugavalt, kui kaasinimesed, eriti just noored ja äsja usku tulnud, sinu eeskuju kõikides valdkondades järgivad? Mida su vastus sinust endast kõneleb?

Päevadest kinnipidamine

Arutelus mitte mõista hukka teisi, kes võivad midagi näha teistmoodi kui meie, ja mitte olla komistuskiviks kaasinimestele, kellele võiks olla pahanduseks meie käitumine, tõstatab Paulus küsimuse erilistest päevadest, mida ühed tahavad pidada ja teised mitte.

Loe Rm 14:4–10. Kuidas saada aru sellest, mida Paulus siin ütleb? Kas siin öeldakse midagi neljanda käsu kohta? Kui mitte, siis miks mitte?

Missugustest päevadest Paulus räägib? Kas varakristlikus koguduses oli võitlemist teatud päevade pidamise või mitte pidamise pärast? Ilmselt küll. Saame vihje sellise võitlemise kohta Gl 4:9, 10, kus Paulus tõreleb Galaatia kristlastega, et nad peavad „päevi ja kuid ja aegu ja aastaid“. Nagu me 2. õppetükis märkisime, oli osa inimesi koguduses veennud Galaatia kristlasi laskma ennast ümber lõigata ja pidada muid Moosese seaduses kirjas olevaid määrusi. Paulus kartis, et sellised ideed võivad teha kahju ka Rooma kogudusele. Võimalik, et Roomas olid just juutidest kristlased need, kel oli raske ennast veenda, et neil ei olnud enam vaja pidada juutlike pühasid. Paulus ütleb siin: tehke selles küsimuses nii, kuidas teile meeldib; tähtis on mitte hukka mõista neid, kes näevad olukorda sinust erinevalt. Ilmselt otsustas osa kristlasi – selleks, et olla ohutul poolel – pidada üht või mitut juudi püha. Pauluse nõuanne on: las nad teevad nii, kui on veendunud, et peavad seda tegema.

Tuua aga iganädalane hingamispäev Rm 14:5 kõneaineks, nagu osa teeb, on õigustamatu, lubamatu. Kas suudate kujutada Paulust neljandat käsku niimoodi ümber paiskamas? Oleme kogu veerandaasta jooksul näinud, et Paulus rõhutas vägagi seadusele kuuletumist, nii ei pannud ta kindlasti hingamispäeva käsku samasse kategooriasse inimestega, kes keeldusid söömast toite, mis võisid olla ohverdatud ebajumalatele. Ometi kasutatakse neid salme tavapäraselt selleks, et näidata: me ei ole enam kohustatud pidama seitsmenda päeva hingamispäeva – sellest aga need salmid ei räägi. Nende salmide niiviisi kasutamine on parim näide selle kohta, mille eest Peetrus hoiatas, kui rääkis, mida inimesed Pauluse kirjutistega teevad: „Sama ütleb ta kõikides kirjades, kus ta räägib neist asjust. Nendes on küll mõndagi raskesti mõistetavat, mida õppimata ja kõikuvad inimesed väänavad nagu muidki raamatuid iseendale hukatuseks“ (2Pt 3:16).

Milline on olnud sinu kogemus hingamispäevaga? On see olnud õnnistuseks, milleks see mõeldi? Mida muuta, et kogeda täielikumalt seda, mida Issand sulle hingamispäeval pakub?

Loe Rm 15:1–3. Milline oluline kristlik tõde neis salmides leidub?

Mismoodi sisaldab see lõik vägagi paljus Jeesuse järelkäijaks ole-mise mõtet?

Missugused teised salmid sama mõttekäiku esitavad? Tähtsaim aga, kuidas sina neid põhimõtteid läbi elad?

Milliseid arvukaid õnnistussõnu Paulus lausub, kui ta oma kirja lõpetama hakkab? Rm 15:5, 6, 13, 33.

Kannatlikkuse Jumal tähendab, et Jumal aitab oma lastel pidevalt vastu pidada. „Kannatlikkuse“ kohta kasutatud sõna *hupomone* tähendab „meelekindlus“, „püsiv talumisvõime“. „Julgustusena“ tõlgitud sõna võib olla ka „lohutus, trööst“. Julgustuse Jumal on Jumal, kes julgustab, trööstib. Lootuse Jumal on Jumal, kes on inimkonnale andnud lootuse. Rahu Jumal on Jumal, kes annab rahu ja kellega inimesel on rahu.

Kuidas lõpetab Paulus pärast paljusid isiklikke tervitusi oma kirja? Rm 16:25–27.

Paulus lõpetab kirja suurepärase tänusõnadega Jumalale. Jumal on ainus, kellele Rooma kristlased ja kõik kristlased saavad julgelt toetuda Tema lunastatud poegade ja tütaradena, õigeks mõistetuna usus ja juhatatuna Jumala Vaimust.

Teame, et Issand innustas Paulust seda kirja kirjutama, et vastata konkreetsetel ajal konkreetsele olukorrale. Me ei tea aga kõiki neid üksikasju, mida Issand oli Paulusele tuleviku kohta ilmutanud.

Jah, Paulus teadis „ärataganemisest“ (2Ts 2:3), kuigi see salm ei ütle, kui palju ta teadis. Lühidalt, me ei tea, kas Paulusel oli aimu selle kohta, millist osa tema ja ta kirjutised, eriti see kiri, hakkavad etendama lõpusündmustes. Teatud mõttes pole see olulinegi. Oluline on, et nendest tekstidest võrsus protestantism ja nende põhjal püüame jääda ustavaks Jeesusele; Pühakirja-põhine alus on see, millele rajada oma usk ja pühendumine ka siis, kui maailm „käib metsalise järel“ (Ilm 13:39).

Reede, 29. detsember

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Tunnistused kogudusele* 5. kd peatükke „Ühtsus ja armastus koguduses“, lk 477, 478; „Armastada eksinuid“, lk 604–606; raamatust *Tervise teenistuses* peatükki „Kiusatute aitamine“, lk 166; *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 6. köitest lk 719.

„Mulle näidati Jumala rahva ohtu vaadata otsa vend ja õde White'ile ja mõelda, et nende juurde tuleb tulla oma koormatele nõu otsimisega. See ei tohiks nii olla. Nende kaastundlik, armastav Päästja kutsub neid enda juurde, kui koorem on väsitav ja raske, ning Tema annab neile kergenduse... Paljud tulevad meie juurde küsima: Kas peaksin seda või seda tegema? Kas peaksin sellisele ettevõtmisele käed külge panema? Või riietumise asjus: Kas peaksin kandma seda või teist rõivaeset? Ma vastan neile: Te tunnistate end Kristuse järelkäijateks. Uurige oma Piiblit. Lugege hoolikalt ja palvemeelselt meie armsa Päästja elust, kui Ta elas siin maal inimeste keskel. Jäljendage Tema elu ja te ei eemaldu kitsalt teelt. Me keeldume täiesti olemast teile südametunnistuseks. Kui meie ütleme seda, mida teha, vaatate meile otsa, et meie teid juhiks, selle asemel, et ise otse Jeesuse juurde minna.“ – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 2. kd, lk 118, 119.

„Me ei tohi panna vastutust oma kohustuste eest teistele ega oodata, et nemad ütleksid, mida meil teha tuleb. Me ei saa sõltuda inimlikest nõuannetest. Issand õpetab meile meie kohustusi sama meelsasti, nagu Ta õpetab teistelegi... Need, kes otsustavad, et nad ei taha teha iialgi seda, mis on Jumalale vastumeelt, saavad – olles kõnelnud oma eluasjadest Temale – teada seda, kuidas toimida.“ – *Ajastute igatsus*, lk 668.

„Koguduses on alati olnud neid, kel on pidevalt kalduvus sõltumatusele. Näib, et nad ei mõista, et sõltumatusevaim võib anda inimesele liiga suure eneseusalduse ning panna ta lootma pigem enda otsustusvõimele kui lugu pidama oma vendade nõuannetest.“ – *Apostlite teod*, lk 163, 164.

Küsimused aruteluks:

Kuidas leida kristlastena õige tasakaal niisugustes sellel nädalal puudutatud teemades:

(a) Olla ustav selles, mida usume, ometi hukka mõistmata kaasinimesi, kes teevad teisiti kui meie?

(b) Olla aus oma südametunnistuse vastu ja mitte püüda olla kaasiniemestele südametunnistuseks, samas püüdes aidata neid, kes meie uskumust mööda on eksituses? Millal rääkida ja millal vaikida? Millal väärime karistust siis, kui vaikime?

(c) Olla vaba Issanda ees ja samas mõista oma vastutust olla heaks eeskujuks neile, kes meie poole vaatavad?

Avasin oma karvase kuue ja püüdsin seda kasutada vabalangemise takistamiseks. Siis hakkasin palvetama oma elu kõige innukamat palvet, uskudes, et see jääb küll mu viimaseks:

„Jumal, mitte midagi pole, mida ma enda päästmiseks teha saan, aga ma tõesti tahan näha sel hetkel Sinu kätt.“

Taipasin, et halvim, mida eales teinud olin, oli otsus jätta Jumal sinnapaika. Mis minust nüüd saaks? Korteril Leningradis ja kogu sõjaväelisel aul polnud enam mingit mõtet.

Alla vaadates nägin oma ülemuse avanenud langevarju. Äkitselt tuli tuulepuhang ja paiskas mu otse tema langevarjule!

Kuid langevarju otsas ei saa kaua püsida. Kui ma libisema hakkasin, haaras ülemus tugeva käega minust kinni ja hoidis mind raudses haardes! Langesime kiiresti ja ta ütles mulle, kuidas peaksin oma jalgu hoidma nii, et need maaga põrkudes võimalikult vähe viga saaksid. Pärast maandumist viidi meid hospitali ainult väikeste vigastuste pärast.

Järgmisel päeval ilmus lugu sellest ebatavalisest kogemusest ajalehes. Igaüks taipas, et sellised sündmused ei juhtu iseenesest. See oli ime.

Sellet ajast alates olid minu palved hoopis teistsugused, kui need olid olnud varem. Kaks nädalat hiljem, kui mul oli kohtumine kindraliga, oli mul vastus valmis.

Kui tema kabinetti astusin, vaatas ta mulle otsa ja naeratas. Ta oli täiesti kindel, et olen valmis tema ettepaneku vastu võtma.

„Seltsimees,“ ütlesin talle, „olen mõelnud teie lahke pakkumise üle järele ja olen otsustanud, et ma ei jää sõjaväkke.“

Ta küsis rabatuna: „Mida te tegema hakkate?“

„Seltsimees, ma täidan partei kutset. Lähen uudismaale ja harin oma maatüki üles.“ Tol ajal tahtsid kommunistid Siberis olevat maad kasutusele võtta ja julgustasid inimesi sinna ümber asuma.

Kindral põrnitses mind. „No, sõdur, olen näinud palju hulle inimesi, aga sinust hullemat küll mitte!“

Pärast sõjaväes veedetud aega töötas pastor Šukaljuk salaja pastorina ning organiseeris usuraamatute ja Nõukogude Liidus elavate adventusklike jaoks vajaminevate materjalide trükkimise pörandaalust tööd. Tema ja ta naine Yevgenia pandi selle töö eest vangi ning vabastati hiljem. Nad on olnud abielus 63 aastat.